

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Ciasopisno podjetje Slovenski poročevalec - Direktor: Rudolf Janžura - Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526 - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. VII, telefon 23-522 do 23-526 - Oglasi: oddelček: Ljubljana, Titova cesta 1, telefon 21-695, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-632 - Poštni predal št. 29 - Ziro računa pri Komunalni banki Ljubljana 600-704-1-367 - Mesečna naročnina 230 din

TEMELJI MIRU

Po srečanju s predsednikom Naserjem v Port Saidu se predsednik Tito s svojim spremljevalcem sedaj približuje obalom prijateljskih azijskih držav, ki jih bo obiskal na svoji poti v Azijo in Afriko.

Ko se »Galeb« pred štirimi leti prvič zaplul v ta daljna morja, je ves svetovni tisk ugibal o tem, kakšni bodo rezultati Titove misije. Mnogo je bilo govora o neki »tretji sili«, ki bi stala med obema svetovnim blokoma. Politiki in komentatorji, ki so bili vajeni ocenjevati vse svetovno dogajanje le skozi blokova očala, nekako niso mogli razumeti, da lahko med državami in narodi obstaja drugačno sodelovanje, sodelovanje, ki ni vezano na neke pakete, sodelovanje med enakimi, brez vodilne vloge namočnejšega med njimi.

V teh štirih letih, ki so minula od prvega Titovega obiska v Indiji in Burmi, se je na svetu marsikaj spremenilo. Nastale so nove neodvisne države, ki so se skoraj vse opredelile za politiko aktivne koeksistence, družina izvenblokovskih držav se je znatno pomnožila, politika mirnega sožitja med narodi pa si vztrajno in uspešno utira pot v vse dele sveta.

Ce bi delali bilanco uspehov, ki jih je vodilo prvo srečanje predsednika Tita z državniči neodvisnih azijskih držav, bi lahko upoštevali, da se delavnost državnikov, ki so v zunanje-politični program svojih držav sprejeli načela politike aktivne koeksistence, v marsikaterem nevarnem trenutku uspešno rešili svet pred nevarnostjo vojne. Danes ni več prou ni nenavadnega, če so v trenutkih, ko predstavniški blokove politike pripeljejo svet na rob vojne, čisti vsena sveta uprte v izvenblokovske države in pričakujejo od njih, da bodo s svojo pomirjalno besedo rešile svet.

Svet prihaja vedno bolj do spoznanja, da bi v današnji

atomični dobi vsaka vojna pomenila konec človeštva, hkrati s tem pa spoznava tudi nevarnost sedanje razdelitve med dva bloka, in njune obojevalne tekme. Vedno več je narodov in držav, ki se zavzdajo, da je boj za mir mogoč le v pogojih mirnega sožitja in sodelovanja med narodi vsega sveta. Čim bolj se širi to spoznanje, toliko bolj se oči področje blokovega usmerjenosti držav. To razpoloženje se posebno močno kaže v Organizaciji združenih narodov, kjer so blokovski glasovalni stroji močno omajani.

Temelji miroljubnega sodelovanja med državami z različnim družbenim sistemom so močno zasajeni, toda na teh temeljih bo treba graditi dalje, da bodo postali še bolj trdni, da bo družina narodov, ki se resnično, in ne samo s praznimi besedami in deklaracijami, bori za mir, številnejša in močnejša.

K utrjevanju miroljubne politike pa brez dvoma močno prispevajo medsebojni stiki in izmenjava mnenj o vseh važnih mednarodnih vprašanih. Koristnost takih prijateljskih srečanj in razgovorov je bila do danes že neštokrat potrajena.

Prepričani smo, da bodo srečanja predsednika Tita z voditelji neodvisnih, izvenblokovskih azijskih in afriških držav koristna ne samo za nas in za te države, temveč predvsem za nadaljnjo utrjevanje politike miroljubnega sodelovanja. In prav nihče ne dvomi, da je v sedanjem mednarodnem položaju bistveno važno, da se utrjuje sile miru ter skuša postaviti most med obema antagonističnima blokoma, ker le tako se bomo lahko izognili svetovni katastrofi. Zato pa je tudi popolnoma razumljivo, da večina svetovnega javnega mnenja s simpatijami spremlja Titovo pot v Azijo in Afriko.

A. S.

Nova tovarna anodnih mas v Kidričevem je začela obratovati

Svečanosti so se udeležili predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Franc Leskošek, predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher in podpredsednik Izvršnega sveta LRS Viktor Avbelj

KIDRIČEVO, 13. dec. - Danes je začela v Kidričevem polkuzno obratovati tovarna anodnih mas, ki je za nadaljnji razvoj jugoslovanske industrije aluminija velikega pomena. Svečanosti je začel predsednik upravnega odbora Tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Ivan Vebli, ki je pozdravil predsednika Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, podpredsednika Zvezne skupščine Franca Leskoška, predsednika Izvršnega sveta LRS Borisa Kraigherja, podpredsednika Izvršnega sveta LRS Viktorja Avbelja.

Končar, »Metalno« in »Gradis« ter domači kolektiv tovarne.

Na koncu je govoril Franc Leskošek-Luka in čestital delovnemu kolektivu k doseženim uspehom ter dejal, da je naša skupnost investirala v celotno podjetje v Kidričevem okrog 23 milijard dinarjev, v samo tovarno anodnih mas pa 355 milijonov za gradbena dela in 558 milijonov za strojno opremo. Ker znaša vrednost investicij nove tovarne okrog 913 milijonov, bo tovarna glinice in aluminija s prihranki na uvozu reprodukcijskega materiala izplačala novo tovarno v dveh letih.

V nadaljevanju svojega govora je tov. Leskošek opozoril delovni kolektiv, da so bila za dograditev tovarne potrebna velika sredstva in veliki napor vse jugoslovanske skupnosti ter samoodrekanje naših delovnih ljudi. Zato je treba s temi sredstvi pravilno upravljati in s to ogromno mehanizacijo pravilno ravnati, da bosta imela skupnost in delovni kolektiv največje koristi od te investicije.

Tov. Leskošek je potem na vabilo delovnega kolektiva spustil tovarno v poskusni pogon in jo izročil v upravljanje delovnemu kolektivu.

M. K.

Predsednik delavskega sveta tovarne glinice in aluminija Jože Segula je v svojem poročilu

Med govorom Franca Leskoška na slovesnosti ob začetku poskusnega obratovanja tovarne anodnih mas.

poudaril, da je tovarna anodnih mas zadnji objekt, ki je bil zgrajen v prvi etapi investicijske izgradnje tovarne glinice in alu-

plavevali za uvoz anodnih mas letno 760 milijonov dinarjev v devizah.

Direktor tovarne glinice in aluminija Franjo Grünfeld je nato orisal potek gradnje tovarne anodnih mas, ki so jo začeli graditi leta 1954. Dejaj, da je tovarna v Kidričevem sklenila pogodbo za izdelavo tehnološkega postopka s francosko firmo »Societe des Electrodes et Refractaires Savoies«. Projektanta gospod Basson in Besse sta izdelala tehnološke procese na podlagi vseh izkušenj francoskih podjetij. Pri francoski trdki Fives in Lilles so bili nabavljene stroji in naprave za transport surovin, drobljenje in mletje kokska, drobljenje smole, sejanje in racioniranje petrološkega in odpravevanje. Stroj za tehtanje in doziranje frakcioniranega petrološkega in smole je dobavila francoska firma Fourray. Kontinuirane predgredele petrolea in gentilena je izdelala švicarska trdka Buss. Od domačih podjetij je treba omeniti »Slovenijaprojekt«, »Elektrosignal«, »Hidromontažo«, »Rade

DELO ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV

Alžirija v ospredju

Jugoslovanski delegat je podprl resolucijo azijsko-afriških držav o Alžiriji - Gvineja sprejeta v OZN

NEW YORK, 13. dec. (Reuter) - Danes popoldne (15.30 po jugoslov. času) je imel politični komite OZN zadnji sestanek, da bi končal razpravo o alžirskem vprašanju. Na listi govornikov sta bila še predstavnik Indije in Tunizije - Krišana Menon in Mongi Slim. Med večerajšjo razpravo so govorili delegati Libije, Malaje in Madžarske, ki so podprli resolucijo 17 azijsko-afriških držav in med ostalimi poudarili, da Alžirija ni francoska notranja zadeva.

Naslednji govornik je bil jugoslovanski delegat Dobrovič Vidic, ki je prav tako podprl resolucijo, ki zahteva od generalne skupščine, naj alžirskemu ljudstvu prizna pravico do neodvisnosti in opozarja na predlog časne alžirske vlade za razgovore s Francijo. Na začetku svojega govora je Vidic poudaril, da od lani ni prišlo do nobenih razgovorov, čeprav je generalna skupščina to zahtevala.

Generalna skupščina je danes za 82. člana OZN sprejela Gvinejo. Proti sprejemu ni bila nobena delegacija, Francija pa se je vzdržala glasovanja.

Generalna skupščina OZN je sprejela resolucijo, ki zahteva odpravo rasne diskriminacije na vseh odvisnih ozemljih. Resolucija prav tako izraža upanje, da bodo afriška ozemlja zaprosila za status člana ekonomske komisije OZN za Afriko. Poleg tega zahteva od držav, ki upravljajo s temi

ozemlji, da poročajo o položaju, ki vlada v njihovih sestih.

Na zasedanju generalne skupščine so od generalnega sekretarja zahtevali, naj nadaljuje z naporji za povečanje fonda za pomoč palestinskim beguncem.

Med ostalimi resolucijami, ki jih je sprejela generalna skupščina, so najvažnejše naslednje: resolucija o mednarodni akciji za razvoj podjetij in ustanov za informacije v nezadostno razvitih državah, resolucija komiteja za socialna, humanitarna in kulturna vprašanja, ki zahteva večjo svobodo širjenja informacij in odobrila sedem resolucij ekonomskega komiteja, ki zahtevajo pospešitev ekonomskega razvoja nezadostno razvitih držav.

Izvršni svet LS LR Slovenije sprejel več uredb in odločb

Ljubljana, 13. decembra. Izvršni svet Ljudske skupščine Slovenije je imel večeraj redno sejo, ki ji je predsedoval tovarniški Boris Kraigher.

Izvršni svet je sprejel uredbo OZ in Inštitutu »Boris Kidrič«, uredbo OZ in Inštitutu za elektriško gospodarstvo in uredbo OZ in Inštitutu za turbinske stroje. S temi uredbami je Izvršni svet, kot soustanovitelj, vsiljadal statuse teh zavodov z določbami zakona o znanstvenih zavodih.

Izvršni svet je sprejel tudi več odločb, s katerimi je potrdil ustanovitve več novih stro-

kovnih šol, ki jih bodo ustanovili okrajni ljudski odbori. Tako bo ustanovljena šola za gospodarske poklice v Radulju, administrativna šola v Kranju, ekonomska srednja šola v Novem mestu ter gostinska in industrijska tekstilna šola v Mariboru. Vse šole bodo vnešene v program razvoja šol v LR Sloveniji.

Izvršni svet je nadalje sprejel odlok o določitvi akcijacije in plačevanja dohodnine od kmetijstva ter občinskih doklad za prvo četrtletje 1959. Po tem odloku bodo občinski ljudski odbori določili na svojem območju za prve tri mesece prihodnjega leta akcijacijo v višini najmanj 25 odstotkov od dohodnine in občinske doklade, ki sta bili odmerjeni kmetijskim gospodarstvom za vs. letošnj. leto.

Trgovinska pogajanja

MOSKVA, 13. dec. (Tanjug) V Moskvo se sinoči pripelja jugoslovanska trgovinska delegacija, ki se bo v ponedeljek začela pogajati o sklenitvi sporazuma o blagovni izmenjavi v letu 1959. Na celu delegacije je opolnomočen minister v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Miloš Lalović.

V ponedeljek pa bo prispela v Beograd poljska delegacija na prihodnjem drugem zasedanju jugoslovansko - poljskega odbora za gospodarsko sodelovanje. Vodji jo podpredsednik vlade LR Poljske Piotr Jarošević.

V Tel Avivu je bil podpisan novi sporazum o trgovinski izmenjavi med Jugoslavijo in Izraelom. S tem sporazumom se bo zboljšala struktura blagovne izmenjave.

DRŽAVNO NAMIZOTENIŠKO PRAVENSTVO

Ljubljana, 13. dec. - Ob 20.50 uri smo zvedeli še za naslednje pomembne izide: Pri moških A je Tomazič premagal Biščana 3:0. Pri ženskih sta se Plutova z zmago nad Jernejčičevo 3:0 in Trampuševa z uspehom proti Starčevi 3:0 že plasirali med štiri najboljšie. Polfinalisti pri mladincih so Jazvič, Rakič, Zupančič in Tomc. Največje uspehe so Slovenke dosegle v kategoriji mladink. Knapog je porazila lantsko prvakinjo Milerjevo 2:0, Lampretova pa drugopostavljeno Lukosovo 2:0. Mešani par Plut - Teran se je plasiral v finale, potem ko je dobil 3:2 proti kombinaciji Markovič II - Covič.

N. D.

VREME

Stanje 13. dec.: Nad centralnim Atlantikom in Zahodno Evropo se zadržuje obširno področje zrčne pritiska, v višinah pa pihajo nad našimi kraji močni jugozahodni vetrovi, ki povzročajo oblačnost in padavine.

Napoved za nedeljo: Oblačno vreme s padavinami, predvsem v zahodnih krajih. Temperature nekaj nad 0, v Primorju do 12 stopinj C.

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM OSS LJUBLJANA UROSEM RUPREHTOM

Zakaj dve tretjini za družbeni standard

OSS Ljubljana je sklenil predlagati, naj se dve tretjini sredstev za prsto razpolaganje uporabi za družbeni standard - Zaposlovanje nove delovne sile pomeni neposredno zniževanje standarda zaposlenega delavca - Zbori proizvajalcev - tribuna sindikatov

Pred dnevi smo obiskali predsednika okrajnega sindikalnega sveta Ljubljana Uroša Ruprehta in mu zastavili nekaj vprašanj, ki so neposredno povezana s politiko sindikatov zlasti glede družbenega standarda. Tovariš Rupreht je naši prstni rad ugodil in na zastavljena vprašanja za naše bralce povedal nekaj mnenj in stališč okrajnega sindikalnega sveta.

Vprašanje: Okrajni sindikalni svet Ljubljana je sprejel načelni sklep, da naj se dve tretjini sredstev iz sklada za prsto razpolaganje porabi za družbeni standard. To naj bi veljalo tako za gospodarske organizacije kot za ljudske odbore. - Prav tako stališče je zavzel tudi sekretariat okrajnega komiteja Zvezne komunistov v Ljubljani. Kako naj bi po Vašem mnenju sindikalne podružnice v gospodarskih organizacijah in zbori proizvajalcev ta sklep uresničili, oziroma kako naj bi vplivali, da bo ta sklep resnično izveden?

Poznamo nekatere delovne kolektive, ki niso seznanjeni z vsemi predpisi in ne vedo, kakšne pravice imajo, da bi te stvari lahko sami uredili. Ne vedo, da tovarniški denar lahko porabijo tudi za stanovanja, menze itd. In ker tega v nekaterih kolektivih, kot rečeno, niso vedeli, so se delavski sveti hitro, brez razprave odločili za nakup strojev in zidanja novih stavb. Zaradi tega smo menili, da je prav, če se sami energično lotimo te akcije. Delavci in uslužbenki naj povedo, kaj želijo, da se najprej reši in kateri problem je za njih najbolj pereč: stanovanja, higiensko tehniška zaščita, menze itd. Ne gre za to, da bi katerikoli forum ugotavljal potrebe delovnih ljudi. Sami naj povedo, kaj najbolj rabijo. Te potrebe posameznikov pa je treba nato vskladiti s potrebami komune in jih rešiti.

Odgovor: Sklep, da naj se dve tretjini sredstev iz sklada za prsto razpolaganje porabi za družbeni standard ni samo odraz mnenja nekaterih ljudi, ampak je odraz nujnih potreb. Ze dije časa vemo, da je zlasti v industrijskih središčih, kjer so se izredno hitro razvile tovarne, družbeni standard zastajal. To zastajanje standarda pa je začelo povzročati dokaj hude probleme tako v komunalni kot pri posamezniku. Zlasti srednje pa je povzročilo določeno nerazpoloženje ljudi. Poudarim naj, da to nerazpoloženje ni nastalo morda zaradi tarifnih postavk, kakor bi lahko nekdo neopostavljeno tolmačil, temveč predvsem zaradi neurejenosti komunalnih vprašanj. Da bi čimhitreje rešili vsa ta pereča komunalna vprašanja, ki ne trpijo več odlašanja, smo se odločili za ta sklep.

Ob tem naj omenim tudi, da je OSS mnenja, da bi bilo prav, če bi kolektivni svoja sredstva združevali. Eno samo podjetje imo morda premalo denarja, da bi rešilo nek pereč problem, dvojje podjetji skupaj pa bi ga lahko. Sklep o dveh tretjinah za družbeni standard ni neko umetno razmerje. Mislim, da je glede na potrebe to razmerje še preizkušeno in bi bila potrebna mnogo večja sredstva. Vendar smo se zaenkrat odločili tako, ker menimo, da je to realno. Prvenstvo za sedaj je, da postanejo najbolj pereči problemi plan občin in podjetij, Soveča

pa bo potrebno precejšnje sodelovanje med delavskimi sveti, sindikalnimi podružnicami, občinskimi sindikalnimi sveti in zbori proizvajalcev. Če tega sodelovanja ne bo, bo tudi vse delo in sklepanje zaman. Programi morajo biti konkretni in odraz resničnih potreb določenega območja. Poudarim naj, da ne bomo podprli prav nobene investicije, ki ni v petletnem perspektivnem planu ter da se bomo borili z vsemi političnimi sredstvi za uresničitev našega sklepa o uporabi dveh tretjin sredstev za prsto razpolaganje v namene družbenega standarda.

Vprašanje: Kaj menite, da bi morali prvenstvo razumeti pod besedama »družbeni standard«?

Odgovor: Pri nas je še vedno zakoreninjeno mnenje ljudi, da je družbeni standard kuverta prvega v podjetju, ki je za delavca pravzaprav kosilo itd. To naj bi veljalo za tovarno. Izven tovarne pa so družbeni standard: stanovanja, popolna mreža preskrbe, od živilo do uslužbenih servisov zdravstvena zaščita in podobne dejavnosti. Tu ne smemo tudi pozabiti na stanovanjske skupnosti. Vse to smatramo za družbeni standard, ker je namenjeno samo delovnim ljudem in za delovne ljudi.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vse je pripravljeno

Danes se v Parizu sestanejo zunanji ministri atlantskega pakta

PARIZ, 13. dec. (AFP) - Danes so se na Quai d'Orsayu sestali strokovnjaki, ki pripravljajo sestanek zunanjih ministrov ZDA, Velike Britanije, Francije in Zahodne Nemčije. Ti strokovnjaki so specialisti za zadeve Nemčije, medtem ko se bodo drugi, specialisti za evropska vprašanja, sestali jutri zjutraj.

Davi je prisel v Pariz ameriški zunanji minister Dulles, ki bo prisostvoval na konferenci sveta ministrov atlantskega pakta in razgovorom z zahodnih sil o berlinskem vprašanju.

Velesposlanštva držav članic NATO v Moskvi so danes sprejela deklaracijo sovjetske vlade v zvezi s sestankom sveta ministrov te organizacije v Parizu.

V zvezi z obema sestankoma so v Bonnu verjetno že določili stališče zahodnonemških predstavnikov. Zahodnonemška vlada je ignorirala priporočila socialnih demokratov, naj bi sprejeli berlinsko vprašanje kot povod za širša pogajanja z ZSSR. V Bonnu upajo, da bodo njegova stališča sprejela tudi ostale zahodne države. Po mnenju Bonna bi se morale zahodne sile v vprašanju Berlina sporazumeti, da bodo zavrnili sovjetske predloge in izjavili, da bodo zahodne sile še naprej

ostale v Berlinu; zahodne sile pa naj bi sestavile odgovor Sovjetski zvezi, poleg tega pa naj bi komuniste vseboval izjavo ministrov, da se Zahod ne želi razgovarjati »pod pritiskom sovjetske ultimata in bi zahodne države izrazile pripravljenost, da bi se pod temi pogoji kosneje začele pogajati. Izvršni komiteje socialdemokratske stranke pa je danes dosegel soglasje, da sovjetsko noto v Berlinu ni treba popolnoma zavrniti.

Po mnenju državnega podsekretarja v State Departmentu Murphyja so sovjetski predlogi poskus za doseglo prevlado nad Nemčijo in poskus, da bi prizadeli enotnost zahodnih držav. Prav tako je dejal, da je namen sovjetskih predlogov ustvariti težave znotraj atlantskega pakta in Nemčije. Dodal je, da se je Zahod agresivno pripravil upreti s silo. Britanska stališča so prav tako izdelana. Na sestanku NATO bo prišlo tudi

DRŽAVNO NAMIZOTENIŠKO PRAVENSTVO

Ljubljana, 13. dec. - Ob 20.50 uri smo zvedeli še za naslednje pomembne izide: Pri moških A je Tomazič premagal Biščana 3:0. Pri ženskih A je Tomazič premagal Biščana 3:0. Pri ženskih sta se Plutova z zmago nad Jernejčičevo 3:0 in Trampuševa z uspehom proti Starčevi 3:0 že plasirali med štiri najboljšie. Polfinalisti pri mladincih so Jazvič, Rakič, Zupančič in Tomc. Največje uspehe so Slovenke dosegle v kategoriji mladink. Knapog je porazila lantsko prvakinjo Milerjevo 2:0, Lampretova pa drugopostavljeno Lukosovo 2:0. Mešani par Plut - Teran se je plasiral v finale, potem ko je dobil 3:2 proti kombinaciji Markovič II - Covič.

N. D.

„Težki“ proračunski dinar

(Od našega beograjskega dopisnika)

Po šestdnevni razpravi sta oba proračunska odbora Zvezne ljudske skupščine sprejela predlog zveznega proračuna za prihodnje leto in predlog za ključnega računa za leto 1957. Ta dva predloga bosta na dnevnem redu plenarnega zasedanja našega največjega predstavniškega organa, ki se bo začelo 23. t. m. in na katerem bo predlog zveznega proračuna za leto 1959 brez dvoma osrednja in najvažnejša vprašanja.

Ze oktobrska razprava skupščinskih proračunskih odborov o zaključnem računu za leto 1957 in o šestmesečni izvršitvi letošnjega proračuna je pokazala, da so mimoli časi, ko je skupščina potrdila proračunske izdatke več ali manj samo formalno. Ze takrat se je pokazalo, da bo vprašanje varčevanja in razprava o proračunu v ospredju, in to je bilo te dni postalo. Proračunski dinar je postal „težak“: skupščinska odbora sta vsak dinar tehtala in obračala tako kot skrbni gospodar ali gospodinja premoščita o vsakem izdatku v okviru svojih razpoložljivih sredstev.

Sicer pa je potrebno poudariti, da je bil že sam predlog zveznega proračuna za prihodnje leto, ki ga je podal Zvezni izvršni svet, postavljen tako, da se proračunska sredstva čim bolj uporabijo in da se proračunski izdatki omeje na vsoto, ki je nujna za nemoteno poslovanje proračunskih organov in ustanov. Zato skupščinska odbora nista mogla razen v nekaterih primerih — še bolj zmanjšati izdatkov, kot so že, ter sta predlog proračuna sprejela v glavnem brez večjih sprememb.

Vendar to ni bilo najznačilnejše za preteklo delo skupščinskih odborov. Značilnejše je bilo vsekar to, da sta odbora potrdila različne predvidene izdatke šele tedaj, ko sta se prepričala, da so ti izdatki zares potrebni. Predstavnikom raznih proračunskih ustanov ni bilo lahko, ko so pred odboroma branili upravičenost in nujnost izdatkov svojih ustanov. Če obrazložitev teh izdatkov ni bila čisto prepričljiva — še posebno glede raznih skladov, dotacij, honorarjev itd. — sta skupščinska odbora dajala svojo soglasnost z njihovimi proračuni samo pod pogojem, če bo zvezni izvršni svet v ta namen odobril izplačila samo na podlagi dokumentarnih programov oziroma že izvršenih del. Tako stališče skupščinskih proračunskih odborov je nedvomno prispevalo k temu, da bodo pri uporabljanju proračunskih sredstev najstrožje pazili na varčevanje.

Med razpravo o proračunu za prihodnje leto je bilo opaziti, da so nekatere ustanove že upoštevale razne predloge skupščinskih proračunskih odborov glede varčevanja. Hkrati s tem pa je postalo očito, da prizadevanje za čim večje varčevanje in za čim boljše gospodarjenje s proračunskimi sredstvi še vedno ni postalo pravilo v vseh tistih organih in ustanovah, ki poslujejo na

Vrnila se je četrti izmena JLA v Egiptu

REKA, 13. dec. (Tanjug). — Dopoldne ob 10. uri se prispejala na Reko motorna ladja „Jugoslavija“, s katero se je vrnila v domovino četrti izmena oddelkov JLA po opravljenih dolžnostih v sestavi oboroženih sil Združenih narodov v Egiptu. Na pomolu so jih sprejeli predstavniki ljudske oblasti, množičnih organizacij in enote reške garnizije.

Dr. FRANCE BUCAR:

Dopolnitve v sistemu delitve dohodka

II. PRISPEVEK IZ DOHODKA GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ

Prispevek iz dohodka gospodarskih organizacij se je v letošnjem letu plačeval po treh različnih lestvicah. Ena je veljala kot normalna za večino gospodarskih organizacij, druga je bila poostrena za tiste gospodarske organizacije, ki poslujejo pod posebno ugodnimi pogoji tržnih razmer (trgovske organizacije, razen trgovskih organizacij, ki pretežno trgujejo s posameznimi vrstami živil — ne seveda z alkoholnimi pijačami in špeditijska podjetja), tretja milejša lestvica pa se je uporabljala za podjetja, ki poslujejo pod posebno neugodnimi pogoji.

Tri različne lestvice za zajemanje prispevka iz dohodka gospodarskih organizacij ostanejo še naprej. Vendar so vse tri nekoliko spremenjene oz. sprejemljive je krog podjetij, ki pri-

PLENUM CK ZK SRBIJE

Kvalificiranim delavcem povečati zaslužek

To moramo upoštevati pri izdelavi novih tarifnih pravilnikov — V razpravi je govoril tudi član izvršnega komiteja CK ZKJ S. Vukmanović o spremembah v sistemu razdeljevanja dohodka

BEOGRAD, 13. dec. (Tanjug). — Na VIII. plenumu CK ZK Srbije so danes razpravljali o nekaterih problemih razdeljevanja dohodka in nagrajevanju v gospodarstvu.

Plenumu so prisostvovali tudi predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović, sekretarji okrajnih komitejev ter drugi partijski in sindikalni funkcionarji Srbije, ki niso člani plenuma.

Poročilo o problemih nagrajevanja v gospodarskih organizacijah je imel član izvršnega komiteja CK ZK Srbije Dragi Stamenković.

V svojem referatu o razdeljevanju dohodka in o nagrajevanju v gospodarstvu je Dragi Stamenković navedel nekatere probleme tarifne politike. Posebno je opozoril na pozitivno stran izprememb, ki so bile izvršene glede minimalnih osebnih dohodkov.

Ko je govoril o novih tarifnih pravilnikih, je Dragi Stamenković poudaril, da morajo gospodarske organizacije dobro preračunati, kako naj povečajo tarifne postavke v skladu s povečanjem dohodka v prihodnjem letu. Bilo bi politično napacno in bi ustvarilo v kolektivnih politično-gospodarske probleme, ako bi povečali tarifne

pogojev.

V razpravi o referatu Dragi Stamenkovića so govorili Marija Jagodić, Voja Vučević, Ismet Šašir, Svetozar Vukmanović in Radivoje Davidović. Več govrnikov je opozorilo na zapletenost sedanje načina obračunavanja zaslužkov delavcev v gospodarskih organizacijah.

Plenum je nato sklenil, da bo IV. kongres ZK Srbije 12. maja prihodnje leto.

V razpravi na današnjem plenumu CK ZK Srbije je govoril tudi član izvršnega komiteja CK ZKJ Svetozar Vukmanović, in sicer o izpremembah v sistemu razdeljevanja dohodka in se ukvarjal s pripravami za sestavljanje tarifnih sporazumov, kakor tudi za nagrajevanje po enoti proizvoda.

Z izpremembami v instrumentih za prihodnje leto so bile ublažene razlike med zaslužki v gospodarskih podjetjih in bi morali po njegovem mnenju ustaviti v kolektivih vsako nadaljnje razpravljanje o tem, ker je bilo v sistemu razdeljevanja dohodka popravljeno, kar se je lahko in kar se je moralo popraviti, medtem ko druge zadeve še proučujejo. V prihodnje bo treba preiti na stabilnejši gospodarski sistem, ker povzročajo pogoste izpremembe, zlasti v sistemu razdeljevanja dohodka, nezaželene posledice na terenu.

Tudi o določanju minimalnih osebnih dohodkov je bilo več mnenj in predlogov. Sprejeta je bila začasna ureditve, ki pomeni dejansko popraviljanje odnosov med panogami in podjetji, kajti nekatera podjetja so imela nižje in višje tarife.

Prav tako sem mnenja, da je potrebno ne zaradi oblike, temveč zaradi nujnosti, da imajo zbori proizvajalcev več ločenih sej, na katerih naj se obravnava živa problematika. Material za te seje pa bodo morali poskrbeti občinski sindikalni sveti. Ljudje imajo o neki stvari marsikaj različno mnenje. — Kresanje teh mnenj pa lahko mnogo koristi skupni stvari. — Vkladištev teh mnenj pa lahko predstavlja najboljšo rešitev nekoga problema. — St.

Končan je tečaj o radiografiji

Včeraj se je končal tridnevni tečaj o radiografiji v industriji, s posebnim ozrom na uporabo radioaktivnih izotopov. Priredil ga je Center za defektoskopijo zvezne komisije za nuklearno energijo na inštitutu za metalne konstrukcije ljubljanske univerze.

Tečaja so se udeležili znani strokovnjaki raznih industrijskih podjetij iz Slovenije in ostalih republik, ki se ukvarjajo z radiografskim načinom ugotavljanja napak, oziroma, za katere je poznavanje tega načina preizkušanja materiala brez porušitve važno pri njihovem delu.

Smrt podpredsednika Srbske akademije znanosti

Beograd, 13. dec. (Tanjug) Včeraj je umrl v Beogradu v 80. letu življenja podpredsednik Srbske akademije znanosti in redni profesor prirodoslovno-matematične fakultete v Beogradu dr. Milutin Milanković.

Zahvala za pomoč s »Splitom«

STOCKHOLM, 13. dec. (Tanjug). — Jugoslovansko veleposlanstvo v Stockholmu je sprejelo od družbe, ki ji pripada tanker »Vivex« pismo, v katerem se zahvaljuje posadki rušilca »Split« za pomoč oblozemu strojništvu švedske ladje.

Med plobo po Sredozemskem morju je ladja »Galeb«, s katero potuje Tito na obisk v Indonezijo, 4. decembra sprejela poziv za pomoč s švedskega tankerja »Vivex«. Strojnik na tej ladji je nujno potreboval zdravniško pomoč. Zdravnik z rušilca »Split« iz »Galebovega« spremstva je pregledal oblozega mornarja, ki so ga zaradi uspešnejšega zdravljenja prekrčali na brod »Split« in nato odpeljali v bolnišnico v Port Saidu.

V pismu, poslanemu jugoslovanskemu veleposlanstvu, je tudi fotokopija pisma kapitana »Vivexa«, v katerem leta podrobno opisuje ves dogodek in prosi družbo, naj jugoslovanskim oblastem izrazi najtoplejšo hvaležnost.

Naša združena delegacija v Italiji

BEOGRAD, 13. dec. (Tanjug). — Na povabilo Italijanske združene zveze bo jutri odpotovala v Italijo delegacija Glavne združene zveze Jugoslavije. Prisostvovala bo kongresu italijanskih združenj v Bologni od 17. do 21. decembra. V Italijo potujeta generalni sekretar Glavne združene zveze Jugoslavije Svetlana Ješić in predsednik Okrajne združene zveze iz Pulje Milan Lavrentić.

Gledališki gostje iz Novoga Sada

Včeraj dopoldne so prispeli z vlakom iz Zagreba, kjer so že uspešno nastopili z Vomočevimi »Maškeradami«, člani Srbskega narodnega gledališča iz Novoga Sada, ki bodo tri dni gostovali v Ljubljani. Na kolodvoru so jih sprejeli ravnatelj ljubljanske Drame Slavko Jan, dramaturg Lojze Filipič, častni predsednik Združenja slovenskih dramskih umetnikov Lojze Drenovec in slovenski gledališki tovariši ter jim med cvetenjem in bežno izmenjavo starih novosadskih spominov izrazili priložno dobrodoščilo.

Doslej so se naši slovenski igralci vozili v Novi Sad, kjer so bili vselej toplo sprejeti, zato je tudi tem bolj prav, da se je začela bratska izmenjava tudi v drugi smeri. Ansambel Srbskega narodnega gledališča iz Novoga Sada, ki je pripeljal pod vodstvom svojega upravnika Miloša Hadžića, direktorja Drame Bore Hanav-

ke in neutrudnega organizatorja Sterijinega pozorja, režiserja Luke Dolića, bo v Ljubljani prikazal Williamsovo »Tetovirano rožo«, Domaničevico »Stradijo«, Popovičev »Jaro meščanko« in Obrenović-Lebovičev »Nebeški odred«, hkrati pa bo tudi sicer navezal stike s slovensko kulturo in delo.

Zaradi tega se ob prvem gostovanju Srbskega narodnega gledališča iz Novoga Sada, ki je bilo pred dobrimi sto leti prvo gledališče v Srbiji, po pretekli vojni pa prvo gledališče v novi državi, ki je dalo pobudo za bratsko srečavanje jugoslovanskih gledališč v okviru Sterijinega pozorja, tudi v imenu širše slovenske javnosti pridružujemo pozdravu slovenskih gledališčinikov in želimo bratskim gostom, da bi se pri nas dobro počutili in da bi njihov obisk prispeval h okrepitvi naših vzajemnih stikov. (bp)

Gostje iz Novoga Sada ob prihodu na ljubljanski železniški postaji. — (Foto: Vlastja)

na podlagi boljšega gospodarjenja in povečane proizvodnosti dela vseskozi podana in da je toliko omlajena, da je za podjetja večji učinek tudi praktično dosegljiv, ne samo teoretično. In prav to je najvažnejša in najbolj dalekosežna dopolnitev sistema delitve dohodka. Zlasti je na podlagi tega zagotovljen interes podjetja, da ne povečujejo brez potrebe delovne sile in da se poveča dohodek slehernega člana delovnega kolektiva. Če isti dohodek dosežejo ob manjšem številu delovne sile.

Tudi druga lestvica, tzv. poostrena lestvica je nekoliko omlajena, ker se začne pri višjem dohodku kot v letu 1958 (to se pravi, da se sputi neodvaden večji dohodek kot v letu 1958), zlasti pa je bolj izpeljana in bolj razklenjena, kar praktično pomeni, da se tudi na tem področju omogoča večja stimulacija. Poleg tega pa je zvezni izvršni svet pooblaščen, da lahko za posamezne trgovske organizacije na drobno odredi uporabo normalne lestvice in ne poostrene.

Tudi za tretjo tako imenovano milejšo lestvico veljajo iste značilnosti, da je bolj izpeljana, bolj stimulativna in da ima več razponov. Seveda pa je glede na predvideno povečanje minimalnih osebnih dohodkov tudi ta neob-

POSEBNI DELEŽI GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ PRI DOHODKU

Poleg tega, da je v lestvicah za zajemanje prispevka iz dohodka za prihodnje leto prišla od izraza močno poudarjena stimulativnost, je uvedena še posebna oblika stimulacije za povečevanje dohodka preko dobrega gospodarjenja in dvigovanja proizvodnosti dela. To nalogo naj izpolni posebni delež gospodarskih organizacij pri dohodku.

Posebne deleže na dohodku so deležne tiste gospodarske organizacije, ki povečajo stopnjo dohodka. Stopnja dohodka pomeni razmerje med dohodkom in minimalnimi osebnimi dohodki. To se pravi: Če isto število zaposlenih v podjetju, ob istih kvalifikacijah, ustvari večji dohodek kot v preteklem letu, se je s tem dohodek ne samo povečal po svojem absolutnem obsegu, ampak se je povečala tudi stopnja dohodka. In če se je povečala stopnja dohodka, bo delovni kolektiv oz. podjetje deležilo posebne ugodnosti, da se mu namreč zmanjša njegov prispevek iz dohodka. Za ta znesek, ki ga predstavlja udeležba pri dohodku, se poveča čisti dohodek gospodarske organizacije.

Kakšen bo delež gospodarske organizacije na dohodku pri povečanju stopnje dohodka, se določa vsako leto posebej z družbenim planom ali s posebnim odlokom zvezne ljudske skupščine. Konkretni instrumenti o višini deleža spadajo ne v sistem delitve dohodka, ampak so predmet vsakoletne gospodarske politike. Važno pa je, da je posebni delež na dohodku prišel v sam sistem, kar pomeni, da postaja s tem stalen instrument za večjo vspešnost pri dobrem gospodarjenju. Njegova višina pa je vprašanje konkretne gospodarske politike. Stopnja dohodka je namreč v največji meri rezultat dobrega gospodarjenja in zlasti večje proizvodnosti dela. Če bo treba dati še poseben poudarek na dvig proizvodnosti dela, bo treba to podpreti tudi z ustrezno stimulacijo, za kar naj se v posebni meri služi posebni delež na dohodku. Zato ta posebni delež na dohodku nima takega značaja, kot ga je imela n. pr. leta 1957 posebna udeležba na dohodku za tista podjetja, ki takrat še niso obračunavala po sistemu ugotavljanja dohodka. Ta instrument je bil takrat izključno prehodnega značaja in namenjen v največji meri temu, da premosti čas, da se pripravi enoten sistem obračunavanja, torej da se pride do sistema, ki ga imamo sedaj. Poseben delež na dohodku pa sedaj ni več samo konkretni instrument, ki naj n. pr. v prihodnjem letu pomaga k dvigovanju proizvodnosti dela, ampak postaja sestaven in trajen element sedanje sistema delitve dohodka.

Stopnja dohodka pa se da ugotavljati samo v primeru, da vsi pogoji poslovanja, kolikor so odvisni od predpisov, ostanejo isti. Če se namreč s pred-

Se nadaljuje.

Oh, gospod... Gospod je slabo poučen

Rimski dnevnik »Il Tempo« je v uvodniku pod naslovom »Titova pokrajina« ostro napadel priprave za ustanovitve avtonomne pokrajine Furlanije — Julijske krajine, češ da negativne izkušnje že ustanovitve avtonomnih pokrajin doline Aosta in Južne Tirolske odločno govore proti ustanovitvi še ene take pokrajine, v kateri poleg italijanskega prebivalstva živi še narodnostna manjšina. Ustanovitev avtonomne pokrajine Furlanije — Julijske krajine bi bila po pisčevem mnenju za Italijo še toliko bolj škodljiva kot je n. pr. Južna Tirolska, kajti z Avstrijo (na Južnem Tirolskem živi močna avstrijska manjšina) se je Italija že nekako sporazumela.

Ni nam popolnoma jasno, česa bi se bilo treba bati Italiji, če bi bila ustanovljena avtonomna pokrajina Furlanija — Julijska krajina, v okviru katere bi imela slovenska manjšina pravice, ki ji gredo po italijanski ustavi. Enako se nam zdi popolnoma zgrešeno primerjati slovensko manjšino z avstrijsko na Južnem Tirolskem. Vse kaže, da je uvodničar »Tempa« zadnja leta nekje prespal in sploh ni na tekočem z razvojem dogodkov. Če bi namreč spremljal razvoj, bi moral vedeti, da se je Italija v zadnjih letih z Jugoslavijo prav lahko sporazumela o vsem, čeprav ni med njo in Jugoslavijo tiste podobnosti kot z Avstrijo. Slovenska manjšina pa je v tem okviru delovala kot most za sporazumevanje. Saj se je vendar ves svetovni tisk razpisal o najbolj odprti meji na svetu.

Pisec kakor kaže tudi ne pozna temeljnih zakonov svoje države, kajti sicer bi moral vedeti, da je bila ustanovitev avtonomne države s posebnim statutom: Furlanije — Julijske krajine določena v italijanski ustavi, sprejeti pred dvajsetimi leti. Pri tem torej ne gre za izpolnjevanje mirovne pogodbe — kakor navaja pisec članka — temveč za izpolnitev določbe italijanske ustave. Pravice, ki bi jih imela slovenska manjšina v okviru te avtonomne pokrajine pa so bile potrjene ne samo z ustavo in mirovno pogodbo, temveč tudi z londonskim sporazumom. Tu torej absolutno ne more biti govora o nekem prisilnem izpolnjevanju mirovne pogodbe, o čem govori pisec članka. Avtonomna država s posebnim statutom: Furlanije — Julijske krajine vzdolž italijansko-jugoslovanske meje komandirala »slovenska stranka« pa ni vredno niti govoriti, kajti vsakdo, ki resnično pozna razmere na tem področju, se bo uvodničarju »Tempa« lahko samo smejal. Slovenska manjšina si ne želi prav nobenega komandiranja, temveč le dobrih odnosov in priznanje mešanih pravic.

A. S.

De Gaulle kandidira

Predsednik francoske vlade je sporočil, da bo kandidiral za predsednika republike — Salan premeščen v Pariz

PARIZ, 13. dec. (Tanjug.) Predsednik francoske vlade Charles de Gaulle je sporočil danes, da bo 21. decembra kandidiral za predsednika republike in poglavarja francosko-afriške skupnosti. Predsednik začasnega sveta ustavnega odbora Rene Cassin je danes obiskal de Gaulle in mu sporočil, da ga več kot tisoč »velikih volivcev«, posebno iz prekomorskih posesti, predlaga za novega poglavarja države. Premier je odgovoril Cassinu, da sprejema kandidature.

Na predsedniških volitvah sodeluje samo posebno volilno telo, ki ga sestavlja okrog 75 tisoč »velikih volivcev«, poslancev, senatorjev, županov in občinskih svetnikov ter delegatov velikih mest. Poleg de Gaulle kandidira za najvišje mesto v državi tudi član CK KPF Georges Marranne. Toda sestav volilnega telesa, v katerem imajo komunisti samo približno petnajst odstotkov glasov, nakazuje že sedaj, da bo general de Gaulle zagotovo izvoljen za novega poglavarja države. Po podatkih iz obveščevalnih krogov, naj bi Jacques Soustelle dobil

resor notranjega ministra. Ministri Couve de Murville, Antoine Pinay in Guillaumat pa bi se naprej ostali kot ministri za zunanje zadeve, za finance in za obrambo, medtem ko naj bi ostale resorje zaupali znanim strokovnjakom.

Francoska vlada se je lotila reorganizacije vojaške in civilne uprave v Alžirju s tem, da je imenovala generala Salana za generalnega inspektorja oboroženih sil in Paula Delouvriera za generalnega rezidenta v Alžiriji. Uradni krogi trdijo, da bodo s tem ustvarjeni pogoji za uresničitev vladnega načrta za »pomiritev« Alžirije z gospodarskimi in socialnimi reformami.

Za razliko od generala Salana, ki je vse od maja do danes imel v splošno celotno vojaško in civilno oblast, bo Delouvrier upravljal samo civilne zadeve. Novi poveljnik francoskih čet v Alžiriji bo general Maurice Challe. Novi generalni rezident tudi ni kompetenten za notranje zadeve. Vlada je za glavnega prefekta mesta Alžira imenovala nadaljskega generala Massuja.

Vlada je že večkrat napovedovala reorganizacijo oblasti v Alžiriji, uresničenie pa je vselej odložila zaradi odpora kolonističnih »odborov rešitev« in vojaških poveljstev. Vlada je sodelila, da bo z ločitvijo vojaške oblasti od civilne odstranila politično praznino v Alžiriji in ustvarila ugodne pogoje za rešitev preostalih vprašanih iz alžirske mape.

Načrt pa so uresničili šele sedaj, ko so bile v Alžiriji pod nadzorstvom vojske izvedene volitve v parlament, ki so omogočile »odborov rešitev«, da so postali edini nosilci političnega življenja. Zato se tudi niso več upirali premeščitvi generala Salana.

Vesti iz Trsta

OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 13. dec. (Po telefonu.) — Danes je bil pogreb predčetrdesetletnega umrlega 78-letnega tržaškega odvetočnika dr. Josipa Froljca. Pokojnik je bil vidna osebnost v tržaških in sploh slovenskih socialno demokratičnih vrstah pred in po prvi svetovni vojni, ki pa je večkrat zavzemal polemično stališče do vodstva. Sodeloval je v tedanjem Ljudskem odru, ob razpadu avstro-ogrske monarhije pa je bil v delikatnem zgodovinskem trenutku član tedanjega odbora za javno blaginjo.

Med drugo svetovno vojno se je pridružil osvobodilni fronti in bil od avgusta leta 1944 dalje predsednik njenega ilegalnega razširjenega tržaškega okrožnega odbora ter je moral pred koncem vojne zbežati na osvobodjeno ozemlje. Po osvoboditvi je bil član tržaškega mestnega osvobodilnega sveta ter glavnega odbora slovensko-italijanske antifašistične unije. V zadnjih letih se ni javno udeleževal, razen v društvu slovenskih pravnikov »Pravniki«, ki je imelo sinoči žalno sejo in prejelo več sožalnih brzojavk, med katerimi tudi od predsednika društva slovenskih pravnikov iz Ljubljane.

Danes dopoldne je bil v Kopru podpisal sporazum za dobavo vode iz milškega vodovoda za vasi na jugoslovanski strani meje. O tem je sinoči govoril župan občine Milje na seji občinskega sveta in poudaril, da je sporazum zadovoljiv za obe strani.

Kot po vsej Italiji, je bilo tudi v Trstu sinoči predkonferenčno pokrajinsko zborovanje italijanske socialistične stranke. Po diskusiji o resoluciji vseh treh struj v stranki, je bilo glasovanje, na katerem je prevladovala resolucija, ki je predložila Nennijevo poročilo 42,8 odstotka glasov, Bassovo 34,3 odstotka, levitarska Vechettijeva pa 22,8%. Na sestankih, ki bodo v prihodnosti, tednih za posamezne sekcije, bodo izvolili delegate za kongres, ki bo 15. januarja v Neaplju.

Danes pa je bila v Avditoriju premiera operete »Boccaccio« v priredbi Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta s sodelovanjem Glasbene matice. To je že tretja letošnja premiera Slovenskega narodnega gledališča, ki je bila nadvse dobro obiska-

Samostojna politika

Grški premier Karamanlis je v parlamentu govoril o grški zunanji politiki — V razpravi je govoril tudi zunanji minister Averof

ATENE, 13. dec. (Tanjug.) Opozicijske stranke v grškem parlamentu so sinoči kritizirale vladno politiko do Cipra. Vendar pa v oceni vladne politike niso bile enotne. Medtem ko je na primer liberalni predstavnik Venizelos »podprl« vladno namero, da bo izboljšala svoje odnose s Turčijo in tako olajšala iskanje rešitve ciprskega vprašanja, so drugi to obsojali. Vodja največje opozicijske stranke je zahteval, naj vlada popolnoma prekine vsak stik z atlantskim paktom in naj se vrne k svojim prvotni zahtevi po samoopredelitvi ciprskega prebivalstva.

Ko je odgovarjal na izjave nekaterih opozicijskih voditeljev, da je vlada pripravljena sprejeti predloge NATO, je premier Karamanlis dejal, da bo generalni sekretar pakta Spaak v svojem poročilu svetu ministrov te organizacije najbrž govoril tudi o ciprskem vprašanju. »To pa ne pomeni«, je dejal Karamanlis, »da bo grška vlada sprejela to razpravo.« Po njegovih besedah Grčija o vprašanju Cipra na osnovi Maccimiljanovega načrta ne bo razpravljala. Prav tako je dejal, da je resolucija generalne skupščine o Cipru akt, ki obsoja britanske koncepcije.

V zvezi z izboljšanjem odnosov s Turčijo je Karamanlis dejal, da predstavlja turška prisotnost v ciprskem vprašanju dejstvo, ki ga ne moremo zanikati. »Če bi bila v tem vprašanju Turčija sama nasproti Grčiji«, je poudaril Karamanlis, »se ne bi mogla upirati zahtevam Ciprcanov. Glede stališča ZDA v razpravi v OZN je Karamanlis dejal, da so ZDA že pred več leti, ko so to vprašanje sprožile, povedale, naj Grčija ne pričakuje podpore ZDA, ker da »sedaj zato ni čas«.

Ko je opozoril, da je iranski načrt v OZN dobil ameriško podporo, je grški zunanji minister Averof dejal, da bo Grčija vodila vedno neodvisno politiko in da ne ocenjujevati politiko ZDA. Pojasnil je tudi, na kaj je mislil, ko je predlagal, da bi za Cipr našli začasno rešitev. Pri tem je dejal, da začasna demokratična in pravična rešitev ne more izključiti trajne rešitve na osnovi samoopredelitve.

Med razpravo je Averof tudi dejal, da se grška politika včasih zelo razlikuje od politike ostalih članic NATO. »Grčija vodi svojo politiko na osnovi svojega prepričanja in pri tem včasih nasprotuje ostalim, kar pa ne pomeni grožnje drugim članicam te organizacije«, je poudaril Averof. Pri tem je tudi omenil, da je imela Grčija neodvisno stališče tudi za časa sueske krize. »Izraz naše neodvisnosti pomeni tudi sodelovanje na briselskih razgovorih, na katere smo bili povabljeni od držav, ki niso v NATO, od držav, na katere gleda morda NATO na popolnoma drugačen način kot mi«, je poudaril Averof. Prav tako je dejal, da je izraz neodvisne grške politike tudi priznanje Iraka, kakor tudi vzdržanje od glasovanja ob

Utrjevanje položaja

Po zaščitivi upora indonezijska vlada vedno uspešneje urejuje razmere

DŽAKARTA, 13. dec. (Tanjug.) Razmere v Indoneziji se zadnje čase vsebolj urejajo in akcije upornikov so omejevali za posamezne izpade in za varnost dežele brezpomembne nočne napade v oddaljenih predelih, ki za enkrat še niso pod nadzorstvom vlade. Zadnja »akcija« upornikov je bil navidezen napad na Padang, prejšnji mesec, ko so poizkusili na ta način ohromiti razbite in maloštevilne pristaje upornikov. Po tem napadu o upornikih ni bilo več dosti slišati.

Konec septembra letos, ko so bile uporniške sile v glavnem razbite je predsednik indonezijske vlade Džauanda izjavil, da je vlada sklenila odložiti splošne volitve za leto dni. V uradnem sporočilu vlade je poudarjeno, da je to potrebno, da bodo lahko odstranili vse posledice uporniškega gibanja, da bodo vzpostavili red in promet med tisoči otokov, ki sestavljajo Indonezijo. Ko bodo okoliščine urejene, bodo volitve v Indoneziji jeseni leta 1959 lahko zares svobodne.

V okviru te enoletne akcije za normalizacijo, je vlada sklenila nacionalizirati vsa nizozemska podjetja, ki jih nadzoruje že od decembra 1957. Verjetno bo parlament še letos potrdil predlog vlade za nacionalizacijo. Na ta način bo vlada dobila v roke precej pomembne gospodarske položaje. Neslavna zgodovina upora v Indoneziji se je začela pred dvema letoma, ko je osrednja vlada v Džakarti prišla na sled velikih tihotapki trgovini, ki po

REORGANIZACIJA LOKALNE UPRAVE V EGIPTU

Kairo, 13. dec. (Tanjug.) Vlada ZAR pripravlja zakon, ki bo popolnoma spremenil sedanji sistem lokalne uprave v egiptovski pokrajini in istočasno izenačil sistem uprave po okrožjih v obeh pokrajinah ZAR. Smisel novih ukrepov, ki jih bodo začeli izvajati začetek prihodnjega leta, je za postopno administrativni decentralizaciji v podeljevanju večje upravne samostojnosti lokalnim oblastem, kot tudi v zajemjanju večjega števila državljanov v različna vodstva.

Zahodne velesile so za vzdrževanje svojih čet v zahodnem Berlinu odvisne od komunikacijskih črt, ki so strogo določene, tako po cestah, kot pa zraku in železnici. Na sliki je ameriški vojaški konvoj na avtomobilski cesti iz Berlina v Zahodni Nemčiji.

Poziv CK KP Francije

Na zasedanju CK KP Francije so sprejeli resolucijo, ki poziva vse republikance, naj se združijo okrog partije

PARIZ, 13. dec. (Tanjug.) Centralni komitej KP Francije je danes pozval vse republikance, naj se takoj združijo okrog partije, da bi »obvarovali« Francijo pred nevarnimi nesrečami in sramotno fašistično pustolovščino. Resolucijo s tem proglasom so sprejeli sinoči po dveh dnevih zasedanja CK, na katerem je v imenu politbiroja Etienne Fajon imel izčrpano poročilo o izidu volitev in o položaju v državi.

Fajon je analiziral rezultate, na katerih je KP v primerjavi z letom 1956 izgubila več kot poldrug milijon glasov in dejal, da »krepitve reakcionarnih sil in fašističnih teženj ni moč pojasniti sam« z razdiralno vlogo voditeljev socialistične in radikalne stranke proti francoski levici v korist buržoazije. Dejstvo, da je Partija pri 3,8 milijona glasov dobila na vo-

temveč za priznanje svoje pravice do neodvisnosti, je rekel Fajon.

Resolucija, ki je bila sprejeta, poudarja da se je zdaj zaradi omejenih možnosti komunistične frakcije v parlamentu treba predvsem usmeriti k obrambi delavskih zaslug, k zaščiti vseh žrtev gospodarske krize, k obrambi svobodčin in državljan-skih pravic, ki so v nevarnosti zaradi vzpostavitev osebne oblasti, pa tudi k nagli dosegi miru v Alžiriji.

Hamarskjöld obišče Aman

Aman, 13. dec. (AP). Center OZN v Amanu je danes sporočil, da bo generalni sekretar OZN Hamarskjöld prisel v Jordansko glavno mesto 3. januarja. To bo četrti Hamarskjöldov obisk na Srednjem vzhodu in tretji obisk v Jordaniji v zadnjih 12 mesecih. Zadnji-krat je bil Hamarskjöld v Jordaniji prejšnjega avgusta; štiri dni po sprejemu resolucije o krizi na Srednjem vzhodu, ki so jo sprejeli na izrednem zasedanju generalne skupščine OZN v New Yorku.

Sporočilo dodaja, da bo Hamarskjöld po enodnevnem obisku v Amanu odpoval v Kairo. Po mnenju opazovalcev pa bo pred prihodom v Aman obiskal še Izrael.

Sv. carji demantirani

Bern, 13. dec. (AFP). Švicarsko ministristvo za gospodarstvo je danes demantiralo vesti, po katerih naj bi se Švice pripravljala na izstop iz evropske plačilne unije. Po njegovih besedah federalni svet sploh nima namena, da bi izstopil iz evropske plačilne unije 31. decembra, kot so to poprej Švice predlagali. Demanti navaja, da bo Švice se naprej ostala v plačilni uniji do 30. junija.

Problem sodobnih herojev

Razprava o sodobnih herojih na ustanovnem kongresu ruskih književnikov tega problema ni rešila

MOSKVA, 13. dec. (Tanjug.) V Moskvi poteka ustanovni kongres ruskih pisateljev, na katerem je predsednik organizacijskega komiteja bodoče zveze, književnik Sobolev podal referat. Pred približno 400 delegati so kot prvo nalogo postavili vprašanje uveljavitve sodobnih tem v književnosti, tako imenovano pisanje o »Naših dnehs«.

Sobolev je dejal, da se pisatelji sedanje generacije, posebno pa še mladi književniki, nimajo pravice odlašati od sodobnih tem. Meje sodobnosti so na določen način podal, ko je dejal, da predstavljajo spremembe, kot so razvoj sociali-

stične demokracije, smela reorganizacija narodnega gospodarstva in zblizevanje teorije in prakse, duh obdobja, katerega začetek lahko povežemo s plenumom CK KP SZ jeseni leta 1953.

To časovno razdobje smatra Sobolev za dovolj široko za književno obdelavo sodobnosti. Pred kongres so postavili tudi precej zapleteno vprašanje tako imenovanih sodobnih herojev. Razprava, ki so jo o tem vpra-

Ladje iščejo opico

Washington, 13. dec. (AFP). Uradno so sporočili, da bodo začele ladje ameriške mornarice preiskovati morje, da bi našle konico rakete »Jupiter«, v kateri je 25 cm velika opica. Raketo »Jupiter« so izstrelili davj v poskusnem središču v Cape Canaveralu. Dve uri po tej izstrelitvi je balistična služba ameriške vojske sporočila, da je raketska konica z opico padla v ocean, nedaleč od točke, ki so jo določili za mesto padca. Kolikšna je ta razdalja, niso sporočili.

Predstavniki mornarice je izjavil, da je ta poskus z opico opozoril na možnost dejstva, da odsotnost zemeljske težnosti na živih organizemih ni imela posebnih škodljivih posledic. Dejaj, da je pospešek rakete povzročil samo lahke psihološke efekte, kot tudi nepravilnost v ritmu dihanja in nekoliko pospešeno bitje srca. Opazovanja opice so trajala približno 13 minut.

TELEGRAMI

OSLO — Po uradnem obisku v Indiji in Pakistanu je predsednik norveške vlade Gerhardsen sinoči z letalom odpoval v Oslo.

MOSKVA — Ob 15-letnici sovjetsko-češkoslovaške pogodbe o mednarodni pomoči je imel sovjetski premier Nikita Hruščev govor na sprejemu v češkoslovaškem veleposlaništvu.

VARSAVA — Veleposlanika ZDA in LR Kitajske, Beam in Vang Pin Nan sta imela tukaj ponovni sestanek, ki je trajal dve uri. O vsebini razgovora nista hotela dati nobene izjave.

NIKOZIJA — Britanske čete so v neki vasi blizu Nikozeje uporabile solzine bombe proti skupini žena, ki so jih pričakale s kamenjem. Vojski so prišli v vas, da bi odstranili protibritanske napise.

DJOKDJAKARTA — Predsednik indijske republike Prasad, ki je na uradnem obisku v Indoneziji, je iz Bandunga prisel v Djokdjarkarto na Javi. Pričakal ga je vrsta vidnejših osebnosti.

CAPETOWN — Iz Capetowna je odpovala na ozemlje kraljice Maud na Antarktiki belgijska znanstvena ekspedicijska Proučevala bo semljo pod večim ledom.

TRGOVINA Z ZDRAVILI

»Sram naj vas bo, vi malopridnež, ljudje so že skoraj pozabili, da smo še na svetu...«

Izkopavanje družinskega skeleta

London, decembra. Prva senzacija se je razširila tisti trenutek, ko je začel Randolph Churchill s serijo člankov o Suezu vleciti na dan tisto, kar se je vladni zdelo že globoko pokopano in zdavnaj pozabljeno. Po vsem Londonu se je pojavilo vprašanje, kaj neki je pripravilo ambicioznega novinarja do tega, da je svoje strupene puščice izstrelil v smeri osebnosti, ki je bila nekoč ljubljenec njegovega očeta, in ki je še vedno v družinski zvezi z družino Churchill? Se veš, zakaj je lord Beaverbrook, eden izmed zakrnjenih volkov imperija, dovolil, da je neprijetna odkritja o »mali gusni vojni« Anthonyja Edena objavil njegov lastni list, ter s tem hudo udaril po toryjskem ugledu. Se bolj pa je novinarje in londonske komentatorje presenetila vest, da je Foreign office z uradnim sporočilom ugovarjal avtorju in se s tem zavzel za zasebnega državljanja Združenega kraljestva.

Medtem ko so vsa ta neodgovorjena vprašanja zanimala londonske kroge pa je Churchill še naprej objavil članke iz svoje sveske serije in dolival olja že tako hudemu ognju. Ko piše o dnevi, ki so sledili nacionalizaciji Suškega prekopavanja, obtožuje Churchill Edena, da je že takoj na začetku prišel do dveh napačnih sklepov; prvič, da Naser ne bo mogel organizirati normalnega obratovanja v prekopu, in drugič, ni uganil kako bo reagirala Amerika kljub mnogim znakom, da si Američani ne želijo nobenih pustolovščin tik pred predsedniškimi volitvami.

V tistem času je Britanija, po trditvi Churchilla, začela s Francijo, Francija pa z Izraelom sestavljati načrte, ki so kasneje pripeljali svet na rob splošne katastrofe. Francozi so objavili Izraelu, da bosta njihovo letalstvo in mornarica sodelovala v akcijah izraelske armade, nato pa bo temu sledila še neposredna anglo-francoska intervencija.

Z prvega oktobra sta francoski in izraelski generalni štab začela izdelovati načrt za operacije. Za napad so predlagali začetek novembra. Nekaj dni kasneje pa so Francozi obvestili Ben Guriona, da je treba z napadom začeti že konec oktobra, v času, ko ameriška vlada ne bo mogla reagirati zaradi predsedniških volitev. Rok Ben Gurionu ni ugajal »zaradi nedokončanih vojaških priprav, vendar pa mu Francozi niso dali mnogo izbire: »Začeti moramo takrat ali pa sploh ne«. »Ali je to ultimatum?« je vprašal Ben Gurion. »Če želite, da, se je glasil francoski odgovor.

Hkrati so Francozi sestavljali z Britanci vojaški načrt, ki se je imenoval »operacija musketirs«. V strahu, da bi mogle diplomatske akcije ohladiti britanske državnike, pa so po Churchillovih trditvah Francozi skrbno molčali o svojem sporazumu z Izraelom vse do 10. oktobra, ko so o tem obvestili nekatere britanske ministre in oficirje, da bi lahko oba načrta vskladili. Tako nato pride Churchill v nasprotje s svojimi lastnimi trditvami. Churchill piše, da sta se 16. oktobra Eden in Loyd sestala z Molleto in Pineum. Kako skrbno so varovali svoje skrivnosti pove že to, da so bili na sestanku samo štirje državniki in nihče drug. Kljub temu pa Eden javno in zasebno zanika, da bi bil karkoli vedel o izraelskih pripravah na vojno. »Eden je človek čisti in njegovi besedi moramo verjeti«, pravi Churchill, vendar pa se vprašuje: »Kako se je moglo zgoditi, da britanski premier, v tistem trenutku, ko je zapletel svojo državo v vojno, ni vedel kaj se je dogajalo? Churchill ima zato dva možna odgovora. Morda se je Eden zaradi njegovih diplomatskih izkušenj zdelo boljše, če tega ne ve, ali pa so njegovi sodelavci menili, da je boljše, če on o tem nič ne ve.

Dogodki so se začeli razvijati z bliskovito naglico. Ob štirih popoldne 29. oktobra so se spustili 60 km daleč od prekopa prvi izraelski padalci. Prihodnji dan so Britanci izročili egiptovskemu in izraelskemu veleposlaniku v Londonu anglo-francoski ultimatum o prekinitvi ognja.

Vlada je zvedela za ultimatum vsega nekaj ur preden so ga objavili. Do tistega časa je vedel za dogodke samo ožji kabinet. Mnogi ministri so bili hudo presenečeni in so ugovarjali, češ da so jim dali premalo časa, da bi se odločili. Eden jim je pokroviteljsko odgovoril: »Mnogi moji sedanjji kolegi pač še niso bili nikdar v vojni vladi«. Eden izmed ministrov je tedaj vzkliznil: »V redu, predsednik, mi nismo vedeli, da smo že v vojni, naškar je nastala pošastna tišina, pravi Churchill. Churchill nato opisuje optimizem, ki je prevzel člane vlade, ko so slišali mnoge poveljnikov RAF, da bodo Naserja uničili samo bombniki. To je bilo 31. oktobra ob pol osmih zvečer. Na egiptovska mesta so deževale bombe, diplomatski boj pa se je vedno hitreje obratiral proti Britaniji in Franciji.

Nekateri ministri so izrazili pomisleke, v zvezi z ameriškim stališčem, toda Eden jim je povedal, trdi Churchill, da ima v šepu Eisenhowerjevo pismo, napisano 16. oktobra, iz katerega se je dalo razbrati, kakšno bo stališče Washingtona. Sedaj je jasno, da je Eden popolnoma napačno ocenil razpoloženje svojega zaveznika z druge strani oceana. To so pokazali dogodki, ki so bili po Churchillovih besedah odločilni za to, da se je britanska vlada vdala in sprejela resolucijo OZN o prekinitvi ognja, ki jo je predlagal Dulles.

Francosko-britanska intervencija se je začela vsega nekaj dni pred predsedniškimi volitvami in iz Churchillovih člankov je videti, kakšno jezo je povzročila v Washingtonu. Dan po izraelskem napadu je Eisenhower poklical k sebi francoskega veleposlanika in zahteval, naj mu razloži govorice o bližnji francoski intervenciji na Bliznjem vzhodu. Veleposlanik je odgovoril, da ne ve za nobene vojaške načrte. Ko se je vrnil na veleposlanništvo, ga je že čakalo besedilo ultimata, ki so ga objavili tisto popoldne. Nekaj dni kasneje mu je Dulles, ko sta se srečala, rekel: »Nikdar več ne bom verjel besedam francoskih veleposlanikov«. Ko je prišla v Washington novica o ultimatu so po Beli hiši odmevale takšne besede iz »vojaškega besednjaka«, kakršnih ni bilo slišati že od časov generala Granta, pravi Churchill.

Kljub resoluciji OZN o prekinitvi ognja je britanska vlada ponovno potrdila svoj namen, da bo nadaljevala z akcijo, dokler ne bosta Izrael in Egipt sprejela brezpogovorne prekinitve sovražnosti. Petega oktobra so se britanski »rdeči hudiči« začeli spuščati na egiptovska tla.

svetovnega mnenja, sovjetskih groženj in upora v parlamentu se je pridružil se najhujši udarec, ki je prišel iz Washingtona. Američani niso imeli več časa čakati, ker je bilo le še nekaj ur do volitev in so zato udarili po najbolj občutljivem mestu Britanije.

Ko je Macmillan prišel tisti dan v finančno ministrstvo, so ga čakale hude novice. Britanski funt je na svetovni borzi prišel na svojo najnižjo točko. Toda najhujša novica je bila, da je ameriška federalna banka vrgla na trg svojo novo rezervo funta-sterlinga. Strokovnjaki so mu povedali, da bodo morali funt takoj razvedrodati, kolikor angleška banka ne bi mogla intervenirati z rezervami iz egalizacijskega fonda. Toda zato bi banka potrebovala že tisti dan 300 milijonov dolarjev, britanske zlate rezerve pa so se v zadnjih treh mesecih znižale za 328 milijonov dolarjev. Nič se ni dalo torej ukreniti, razen če ne bi vlada dobila takojšnjega posojila iz mednarodnega monetarnega fonda.

Macmillan, ki je bil že od vsega začetka pristaš intervencije, je razumel kritičnost položaja. Po telefonu je poklical Washington in povedal Američanom, da potrebuje Britanija takojšnje posojilo 1 milijarde dolarjev, da bi preprečil devalvacijo in vse njene hude posledice. Iz Amerike je prišel odgovor, da bodo ZDA pomagale samo v primeru, če bo Velika Britanija do polnoči sprejela resolucijo OZN o prekinitvi ognja. To je bil brezpogovorni ultimatum, ki ga je moral Eden sprejeti.

Ta del Churchillovih člankov je vzbudil največjo pozornost, saj so bile te stvari dozdaj popolnoma neznane. Burja, ki se je dvignila v Veliki Britaniji, se verjetno še dolgo ne bo pomirila, saj je zajela poleg Edena tudi sedanje ministre in na svoj način tudi laburistične voditelje.

Laburisti so namreč vladi pomagali pokopati preteklost. Morda je molčanje pomagalo, da se je vrnila v deželo enotnost, pravijo komentatorji, toda zato pa prav tako omogoča vladi, da še zdaj nadaljuje z napačno politiko, ki je pripeljala do sveske pustolovščine. Da bi opravičili Suez, se moramo še vedno obnašati kakor noji, in razglasiti Naserja za drugega Hitlerja, pravijo komentatorji. Drugo vprašanje pa je, kdo ima od tega škodo. Dokler ne vemo, kaj se je dejansko zgodilo in kdo je kriv za tisto kar se je zgodilo, ne moremo pričakovati, da bi vlada našla razumno politiko v tem delu sveta, pravijo britanski komentatorji.

Joža Vrhovec

Bonn, decembra. Zelite zanesljivo zdravilo proti staranju? Ali morda zdravilo proti revmatizmu, srčnim napakam, tuberkulozi, levkemiji? Vam je morda potrebno zdravilo proti kožnim boleznim, proti nervozni ali popolni izčrpanosti? Ali pa morda iščete zanesljivo sredstvo proti raku? V Nemčiji danes lahko že vse to dobite! Ni boleznij, znane ali neznane, ozdravljive ali neozdravljive, za katero zanesljivega »čudežnega« zdravila. Če pa slučajno v lekarnah in drogerijah teh zdravil ne dobite, jih boste našli na stojnicah uličnih prodajalcev. Ni važno, če so ta zdravila res koristna za zdravljenje. Tega tudi nihče ne sprašuje. Važno je, da jih proizvajajo in prodajajo, včasih tudi po bajnih cenah.

Med znanostjo in predpisi

Nemčijo smatrajo za evropsko lekarno, in to upravičeno. Kemična in farmacevtska industrija imata tu dolgo in veliko tradicijo, farmacevtska raziskovanja pa so dosegla velike uspehe, na katere so Nemci res lahko ponosni. Toda medtem ko nemška farmacevtska proizvodnja z zaščitnimi znaki »Bayer«, »Merck« itd. stoji v prvih vrstah na svetu, pa sodijo predpisi, s katerimi tu urejajo proizvodnjo in prodajo zdravil morda med najzaostalejšimi na svetu, vsaj kar se tiče zaščite bolnikov.

Zdravilo je tu samo blago, katerega proizvodnja in cena sta odvisni samo od komercialnih zakonov tržišta, v duhu liberalnega tržnega gospodarstva pa nikomur ni mogoče oporekati pravice do proizvajanja vsega, za kar meni, da obstoja konjunkturna. Prav tako tudi ni nobenih predpisov, ki bi od proizvajalca zahtevali kako posebno strokovno izobrazbo. Vsak farmacevtski proizvod gre lahko v prodajo, samo da izpolnjuje edini pogoj: da ni škodljiv zdravju. Vprašanje, če je zdravilo koristno za zdravljenje neke bolezni, pa nemški zakonodajalec popolnoma prepušča svobodni oceni zdravnik ali bolnika, včasih praznovernega, včasih naltevnega, zaskrbljenega ali obupnega. Zaradi tega je danes na uradnem seznamu šestih resnično uglednih nemških farmacevtskih podjetij okrog 6000 zdravil, računajo pa, da je v prodaji najmanj 20 do 24.000 raznih »medikamentov«.

Pred več leti je izbruhnila majhna vojna med zagovorniki komercialnih načel pri proizvajanju zdravil in zastopniki moralnih, etičnih in znanstvenih stališč. Napovedali so nov zakon o proizvodnji in prometu z zdravili. Zakon še do danes ni bil sprejet. Predlog je nedavno prišel pred parlament in bitka je sedaj dosegla svoj vrhunec. Mnenja so deljena, tako v vladi kot v parlamentu. Ministrstvo za notranje zadeve, ki je dolžno brati varnost in zdravje državljanov, je seveda na strani tistih, ki menijo, da je treba ne glede na komercialno stran vpeljati red v farmacevtsko družbo. Predlog novega zakona med drugim določa, da je proizvodnja zdravil treba vezati na dovoljenje in ustrezno strokovno kvalifikacijo. Ministrstvo za gospodarstvo, varuh svobodne iniciative, pa je odločno proti tem omejitvam »svobodnega gospodarstva« in svobodne iniciative državljanov.

Boj se je prenesel tudi v javnost. Nasprotniki dosedanje anarhije skušajo z vsemi sredstvi dokazati, da gre nadaljevanje sedanjega položaja v prid le šarlatanom in goljufom, ki zelo spretno izkoriščajo vse ugodnosti »svobodnega gospodarstva«. Nedavno je tudi televizija izstrelila svoj strel v tem boju in s spretno pripravljeno oddajo zadala težak udarec »farmaceutskemu liberalizmu«.

Na nekem stutgartskem trgu se je lepega dne pojavil eden od mnogih prodajalcev, ki se sprehajajo po zahodnememskih veletržih in trgih. Postavil je svojo stojnico, prekril mizo z zelenim prtom in iz svojih zabojev izvelkel škatice s steklenicami svojega čudežnega blaga.

»Pretrujen? Izčrpan? Nervozen?« — so bila vprašanja na velikih prodajalčevih lepkih? »RIVOLIN pomaga« — se je glasil takoj tudi odgovor na lepaku in vsakdo se je lahko tudi takoj prepračil, kajti »RIVOLIN« je bil tu v stekleničah, opremljenih z okusnimi etiketami. »Ljudje, kupuj-

te, silager sezona, popolnoma neškodljivo sredstvo proti izčrpanosti« — je kričal prodajalec in ljudstvo je kupovalo. Steklenička prozorna tekočina je bila kar dovolj draga; 3,5 marke, toda v pol ure je prodajalec napravil že kar dobro kupčijo.

Gledalci televizije so lahko uživali, ko so opazovali trgovalni uspeh in spretnost prodajalca vse do konca oddaje. Tedaj pa se je odkrila skrivnost novega zdravila: televizijski reporter, ki je režiral in neopazno smenal vso »akcijo« s steklenicami, v katerih je bila osladkana voda. Praznovercem so denar vrnil (čprav so le zelo neradi vrnil učinkovito zdravilo, za katerega so že »davno slišali«), toda če bi se namesto igralca ob stojnici pojavil pravi proizvajalec, bi izkupiček spravil v svoj žep. Zgodilo se ne bi ničesar niti kupcem niti prodajalcu. Po veljavnih pozitivnih zakonih ima prodajalec z obrtno dovolilnico, ki prido plačuje davke, pravico trgovati z neškodljivimi zdravilnimi sredstvi, ljudje pa imajo pravico za svoj denar kupovati, kar hočejo. Država se v to ne vmešava. In prav nič čudno ne bi bilo, če bi nekaj dni nato kak tuče »RIVOLINA« priporočil »čudežno zdravilo« tudi svojim sosedom ali prijateljem. Pri uporabi najnovejših metod in proučevanju učinkovitosti zdravil se je v Zahodni Nemčiji izkazalo, kako je avtosugestija močan element pri zdravljenju.

Proučevanje je pokazalo, da pogosto na proizvodnjo in prodajanje nekega medicinskega popolnoma neučinkovitega »zdravila« močno vplivajo psihološki momenti. Nedavno so obsodili prodajalca, ki je prodajal »učinkovito zdravilo« proti raku, vendar pa ni bil kaznovan zaradi proizvajanja in prodaje, temveč samo zaradi previsoke cene. Svojo packarijo je prodajal po 32 in tudi 48 mark, kar je bilo celo za zagovornike popolne svobodne konkurence preveč.

Konjunktura »zdravil proti raku«

Spekulacija z obupom ljudi, ki imajo raka, je še posebno konjunkturna. Čeprav znanost še ni dognala niti povzročitelje te bolezni, v Nemčiji ni niti lekarne niti drogerije, v kateri ne bi prodajali »zdravila proti raku«, ki seveda »učinkovito deluje«. Posebno se je proslavil rezbar svetih kipov Ramp, ki je »iznašel« in dal v prodajo svoj »Rampoloin«. Na letkih, prospektih in oglaših je pripravil svoje »univerzalno sredstvo, ki zdravi raka v želodcu in črevesju, levkemijo, kožne bolezni, pa tudi čir na želodcu.« Prav tako kot niso mogli prepovedati prodaje in proizvajanja »zdravila«, ki je bilo izdelano — kakor je rečeno na prospektu — na temelju 20-letnih izkušenj v Evropi in v Afriki, tako tudi niso mogli prepovedati ustanovitve posebnega »zdrženja za spodbujanje biološkega boja proti raku.« Tudi to združenje je Rampov izum. In če združenje s takim znanstvenim prizvokom priporoča »učinkovito sredstvo proti raku«, gre le-to prav gotovo dobro v denar.

Zdravniki so pri tem brez moči. V anketi nekega tehnika o vprašanih medicini, je nek zdravnik izjavil: »Če pride k meni bolnik z rakom na želodcu, ki ga ni mogoče več ne operirati ne zdraviti in me vpraša, če ne bi bilo morda dobro poskusiti z »Rampoloinom«, ali kakim drugim podobnim sredstvom, mu ga seveda predpišem, da mu ne bi ubil še poslednjega upanja.«

Boj je sedaj usmerjen predvsem na to, da bi taka neučinkovita »zdravila« izgubila iz lekarn, saj koristijo samo tekočim računom njihovih proizvajalcev. Farmacija je v Zahodni Nemčiji »Business«, »Geschäft« in kdo naj bi v deželi »gospodarskega čudeža« delal diskriminacijo in omejeval svobodo proizvajalcev samo zaradi tega, ker se njihovo blago imenuje »zdravilo proti raku«?

Sedaj še ni mogoče videti, kako se bo iztekla ta borba med pristaši komercializma in bolj človeških načel v proizvodnji zdravil. Dokler pa ta boj ne bo končan, bodo prav gotovo prodali še mnogo osladkane vode v medicinskih stekleničah z zvenetimi imeni na etiketah, čeprav bi farmacevtska industrija te dežele slovela tudi brez proizvodnje raznih »zdravil proti raku«.

Djordje Zelmanovič

Sprehod po ALEKSANDRIJI

ljano, bolje povedano: hotel Slon. Union in Bellevue.

Jany nam je ponudil svoj avtomobil in v spremstvu njegovih meščanov, diplomirane ekonomista smo prekrizarili Aleksandrijo. Šele po tej vožnji smo lahko presodili kako veliko in sodobno mesto je Aleksandrija. Prekrasne ulice z novimi stavbami, pravo nasprotje pristaniške četrti. Spremljevalec nam je z neprikritim ponosom razkazoval najnovejše mestne predele, nova poslopja univerze, srednje šole, bolnišnice in stanovanjske zgradbe.

Doživetje zase je bil obisk bivše poletne rezidence kralja Faruka, palače El-montazah. Takoj za vodom, kjer je moral spremljevalec pokazati posebno propustnico, smo se zapeljali v čudovit park datljevecv. Vitke in visoke palme so zasajene »ob vrvici« in ravno v tistem času so pod zelenimi listi viseli grozdi rumenih in rdečih datljev. Med parkom so posejana igrišča za tenis, dirkališče za pse, ob obali pa leži posebno pristanišče in kopališče. Na vseh straneh pa se širijo še gaši oljk, borovcev in eksotičnih dreves.

Na majhni vzpetini leži dvorec, zgrajen v maurskem slogu. Danes je tam igralnica, ki jo lahko obiščetele samo inozemci. Domačinom je vstop prepovedan. Zelo razumljiv ukrep. Čeprav je v temu tudi škepec frontlje usode: egiptovska palača v katero Egipčani niso smeli niti preje niti sedaj.

Ko smo se vračali iz palače El-Montazah nama je razlagal našin vodič, ki si je med govorenjem prižgal cigareto in spretno sifiral avto da je domala cela četrtina Aleksandrije pozidana v zadnjih letih. Proti mestu smo se vozili ob morski obali

Vso pot, dolgo nekaj kilometrov smo imeli na eni strani prelepe plaže in kopališče, na drugi strani pa nove stanovanjske bloke in sodobne poslovne zgradbe. Takoj za njimi pa se širi puščava in nekje na sredi poti smo videli še ostanke starega mlina na veter.

Ves čas me je, kot starega amaterskega soferja zanimala »tehnik vožnje«. Po cestah je ogromno avtomobilov in čeprav vozijo po desni ter prehitujejo po levi se nihče ne drži preveč tega pravila. Zaradi tega se tudi nihče ne razburja. Soferji imajo neverjetno razvite reflekse.

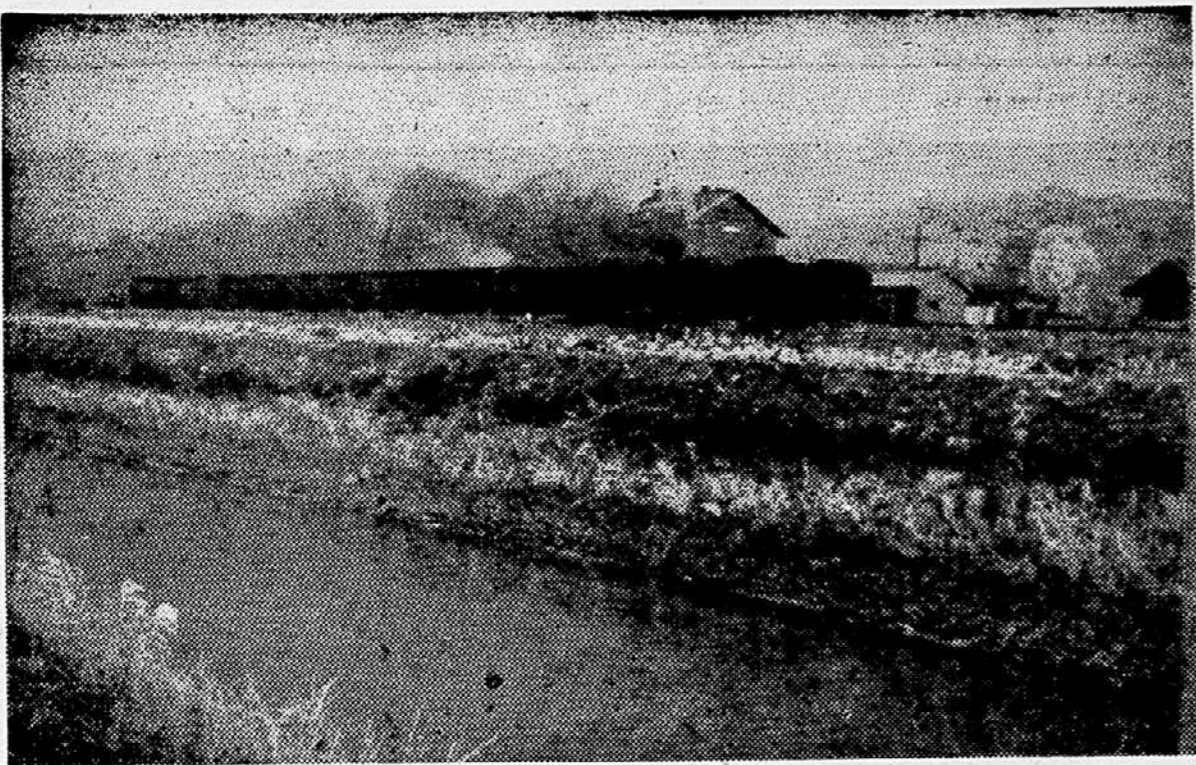
Bivši Farukov dvorec v Ras-el-Tin v Aleksandriji

prometni stražniki pa najbrže zelo utriene živce.

Naslednji dan smo si ogledali drug: Farukov dvorec, Ras-el-Tin. Sedaj je v njem muzej. Pri vstopu sem moral pustiti svoj fotografski aparat, vojak pa mi je napisal potrdilo v kaligrafski arabiščini. Se nekajkrat so naju zaustavili vojak, ker je v palači poleg muzeja tudi vojašnica. V pisarni muzeja so naju izredno prijazno sprejeli, čim so zvedeli, da sva Jugoslovana. Uradnik naju je pospremil do vodica in posebej priporočil. Ogledali smo si sprejemnice, spalnice, jedilnice in najbrž v znak posebne pozornosti tudi Farukovo osebno kopalnico, vso obloženo z alabastrom in srebrom. V prtiličju so nama pokazali dvoreno, kjer je Faruk podpisal abdikacijske listine.

Po ogledu muzeja so hoteli pokazati še dvorsko džamijo, kar nam je preprečil stražar in pojasnil, da je to nemogoče, ker je džamija na področju vojašnice, ker je ženskam prepovedan vhod — to je letelo na Ličo — in končno, ker je zaklenjena in pride hodža šele popoldne. Ciril Trček

Sto tisoč vreten ob Peni

Ukročena reka in nova železnica — Na postaji Vukovo selo

Z VLAKOM OD SOTLE DO KUMROVCA

Železnica napredka

Vlak je krenil s postaje. Na kaj časa je peljal vde... Zagreb—Ljubljana, nato pa se je odcepil na desno proti Kumrovcu. Se sreča, da sem se peljal ob tej uri kajti popoldan, ko se delavci vračajo z dela, je kumrovski vlak nabito...

Harmici se nam je pridružila Sotla, ki nas je poleg spremljala do Kumrovcu. Tam, kjer se mi je zdelo, da so bili včasih obrski mlini, nisem videl nič drugega, kot v globoko korito ukročeno reko. Taka — nič več odeta v tisto divjino, ki sem jo poznal izpred vojne — se mi je zdelo kakor oškubljena kokoš. Postala je ujetnica ljudi, ki ji ne dovolijo več, da bi se iz korita razlila po prostornih travniških in poljih ter jim uničevala trud.

Zdaj so se skozi okno videli travniki, ki so segali daleč tja do vnožja Kapel. Zaradi ivja, ki je pončilo pokrilo travnike in redka drevesa, se mi je zdelo, kakor da vsa ta belina pluje mimo in me hoče zazibati v rahel sen. Pa sem se brž zdražil in se jezil sam nase, ker sem začel tako poceni zapravljati čas.

Obrnil sem se k sosedu in poskusil s pomenkom o tem, ali se zaradi nove železnice kaj spreminja v življenju ljudi ob Sotli. Najbrž mi ni prav razumel, zakaj govoriti je začel o nepomembnosti železniške postaje Vukovo selo, na kateri se je vlak pravkar sunkoma ustavil.

»Pogledajte,« je dejal, »na tej postaji je malokdo izstopil. Ali ne bi bilo bolje, da so jo zgradili v Kraju donjem? Tu so zgradili samo postajališče in še tega predvsem s prispevki ljudi. Iz Kraja se vozi na delo v Zagreb 150 Hrvatov in Slovencev, iz Vukovega sela pa bi jih lahko na prste preštel...«

Jezavega sopotnika sem kmalu izgubil, ker je v Kraju donjem izstopil. Ko je zapuščal peron, se je še enkrat ozrl in mi z roko pokazal na nedokončano postajališče. Denarne pripetke zanj so zbrali prebivalci hrvatskih in slovenskih vasi, nekaj pa je prispevala tudi zaprešička občina.

Sunek vlaka me je zdramil iz razmišljanja. Prišli smo v Rozgo. V kupeju se mi je do Bizeljskega pridružil Stef Sparovec. Postal sem seveda takoj zvedav, ker ni bilo mnogo časa.

»Koji vrag se je prije brnilo za nas,« je zavijal po zagorsko, »da bi prišli do poklica. Mislili smo, da nam je usojeno, da smo za hlepce in dekile pri velikih kmetih. Kadar koli so gruntarji pogrešali delovne roke, so zapregli lojtrske vozove in se pripeljali v zagorske vasi po ljudi kakor po blago. To so bili težki časi...«

»Kako pa danes?«
»Kdor hoče delati, bogme, ni brez kruha. Kamor koli greš, povsod se nekaj gradi. V šoli dajejo otrokom za nalogo, da napišejo, kakšen poklic si bodo izbrali. Komaj zaključijo šolanje, že odfrtajo po svetu. Včasih pa so se vsi tiščali doma, da so bili drug drugemu napoti. Na dvoriščih so postavljali bajto pri bajti, polje pa so razkosali na parcelice, na katerih pluga ni bilo moč obrniti, ne da bi stopil na sosedovo...«

Spet sem bil sam v kupeju. Prosinec in Draše — Bizeljsko sta bila že zadaj. Pogledal sem

skozi okno: bizeljski hribi so bili zaviti v redko meglo kakor v tančice. Sotla, ki se je prej kdaj pa kdaj oddaljila od proge, se je sedaj tesno prižela k njej, kakor bi se bala, da bi skozi tesen izgubila tovarišico.

Klanjec, ljudje so poskakali z vlaka in preplavili peron. Naselje ustvarja vtis nastajajočega mesteca, ki kljub jesenski puščobi ni izgubilo na svoji mikavnosti. Pozneje sem zvedel, da ima klanjska občina v perspektivnem načrtu zgraditev tekstilne tovarne v Kraljevici in keramične v samem Klanjcu. Če bo to uresničeno, se bo mnogo delavcev, ki se sedaj vozijo v Zagreb in morajo vstati že ob treh zjutraj, lahko zaposlilo doma. To bo za obsoletne kraje z mnogo odvečne delovne sile velika gospodarska pridobitev, poleg železnice najpomembnejša izmed vseh po vojni.

Vlak se je bližal zadnji postaji. Železnica je speljana še naprej do Stranja, toda za promet je odprta samo do Kumrovcu. Znašel sem se v gostilni »Sutlas«, kjer sem v kotu preproste knječke izbe prisluhnil pomenku Kumrovčanov.

»Kaj mi boš pripovedoval o modernem kmetijstvu,« je besedoval eden izmed gostov, »ko pa sam dobro veš, da iz te rumene ilovice ni moč izistiniti več, kot narava hoče. Lahko je onim v Prosincu, ki imajo dobro zemljo in jim vseeno obrodí če je mokro leto ali pa suša. Pri njih vse dozori

nekaj tednov prej zato jim ni težko prodati presežke na zagrebškem trgu...«

Besedni boj sta bila samo dva, ostali pa so pritrjevali ali odkimavali. Vživel so se v razgovor.

»Vse zlo je v tem,« je naspotoval drugi, »da pridelujejo vse od repe, zelja in krompirja do fižola, koruze in pšenice, pa če uspeva ali ne. Treba se bo preusmeriti samo na tiste kulture, ki lahko dajo na tej zemlji najboljše pridejke. Pri nas so dobri pogoji za živinorejo in sadjarstvo...«

Njuno besedovanje je vzbudilo pri enih smeh, pri drugih pa odobravanje, odvisno od tega, kdo je govoril. Rad bi jih bil se poslušal, pa sem moral naprej. Obiskal sem šefa krajevnega urada Ivana Broza, ki je bil takoj narej za razgovor.

»Če so se ljudje kaj spreminili?« je ponovilo moje vprašanje. »Železnica nam je odprla vrata v svet. Na tisoče delavcev iz obsoletskih krajev je dobilo zaposlitev. Povečale so se tudi možnosti turizma. Titovo rojstno hišo je letos obiskalo okrog 80.000 ljudi. Lani smo prvič uvedli gospodarsko razstavo soteleske doline, ki je hkrati tudi manifestacija bratstva in enotnosti Slovencev in Hrvatov. Na razstavi so sodelovale zadrge in podjetja z obeh strani Sotle.«

Kumrovce postaja mesteca. To, da se med lepimi poslopji osemletke, hotela, zadržnega doma in drugih še vedno stiskajo nizke hišice iz brun, dela naselje še privlačnejše. Nedav-

no so začeli graditi novo restavracijo, ki bo omogočila izkoriščanje neizmernih možnosti turizma. Kumrovce je namreč privlačen tudi zaradi svoje izredne lege sredi polja, obkroženega s hribi, posušeni s gradovi in ostanki zgodovinskih spomeniki.

»Ko sem vprašal Ivana Stefanca, kakšno je sodelovanje z Bistričani in prebivalci drugih slovenskih vasi, je zamahnil z roko, rekoč: »Tisto vražjo mejo so si izmislili ustaši. Stiri leta nas je teplo to zlo in ne maramo več, da bi nas še kdaj. Mar je med nami kakšna razlika?«

V soteleski dolini je zabrstelo novo življenje. Težko ga je opisati z besedami, pa vendar sem ga čutil na vsakem koraku. Na polju sem videl, kako je traktorski plug zaoral globoko brazdo. Nezaupanje pri kmetih vedno bolj izginja; včeraj je zmagal traktor, danes morda kombajn, jutri kaj drugega. Na kumrovski osemletki, kjer so otroci organizirani v šolski zadrugi, sem srečal zarodek bodočega naprednega kmetijstva. Otroci so lani vzredili 1800 piščancev za razpold, letos pa so začeli s poskusi z italijansko pšenico na 32 manjših površinah. Na obisku pri trdnjškemu kmetu sem zvedel, da ne more dobiti težakov za delo na polju, medtem ko so se mu včasih sami ponujali za smešno nizko ceno. Ljudje se trgajo iz zaostalosti in tudi železnica jim je pomagala da gredo s hitrejšimi koraki napredku naproti. F. Sešinc

Pogled na Nemanjino ulico v našem glavnem mestu

Beograd, decembra...

Z beogradske podobe čedalje hitreje izginjajo sledovi preteklosti. Morda ne tako hitro, kakor bi želeli njegovi prebivalci, toda materialne možnosti narekujejo tudi hitrost izginjanja starega in rojevanje novega.

Ko nihan med hotenji in možnostmi, se Beograd gradi, poraja in spušta polagoma proti svojim srčnim žilam, Donavi in Savi. Postopoma se spušta z vzpetinice in osvaja dele na bregovih obeh rek. Obfisi mesta na steku Donave in Save, ki naj zraste iz peska, se že vidijo. Ena izmed zgradb v tem prihodnjem Beogradu je tudi zgradba zveznega izvršnega sveta.

Na drugem koncu na Karaburmi, je zrastle novo naselje. Pravcatno mesto. Vzhodni dohodki v mesto so okrašeni z ogrlico »Soliterjeva«, (kar bi pomenilo »samostalceva«), kakor pravijo Beograjčani samostojnim

Beograjski svetovni rekordi

zgradbam, ki imajo po 14 nadstropij. V najožjem mestnem središču izginjajo te dni zadnji ostanki starega turškega mesta. Podirajo bajte z značilnimi turškimi vrati, da bi zrastle na njihovem mestu moderna večnadstropnica. Zasmehljivo pogled nekaj prizemnih zgradb, ki imajo po 14 nadstropij.

zgradba »Centroproma«, tako da bo dobila ulica Moše Pijada sodobno in lepo urbanistično podobo. Nekaj korakov naprej, prav na Terazijah, so te dni odkrili pročelje velike zgradbe, v kateri bodo nastajali trgovinske organizacije in novo veleblagovnico »Beograd«. V njeni osešini je nova zgradba inve-

stičijske banke, onstran ceste pa večnadstropnica z državnimi ustanovami. Na »Albanijo« se naslanjajo prva nadstropja novega kulturnega središča mesta. Nasproti njemu se je poglala po nebo železobetonska silhueta Narodne banke. Ob njej je zgradba zavoda DOZ...

Terazije, Ulica kneza Mihajla, in Ulica maršala Tita so napolnjene s številnimi sodobnimi in čednimi administrativnimi zgradbami. Ta že od nekada poslovni mestni del raste v beograjski »City«.

Povsod po obronku se pa večajo kot središtni krogi bloki stanovanjskih zgradb. Naselje na Karaburmi dobiva dokončno podobo. V novem Beogradu pripravljajo poskusno naselje večnadstropnic, ki morajo v pravem pomenu besede zrasti iz peska, v kateroga bodo zarili temelje, da se ne bodo premikale. Velikanska zelena preproga, ki obkroža zgradbo zveznega izvršnega sveta, je že premagala veliko hektarov peščenih površin. In da bi mesto lahko dihalo, se gibalo, dobiva nova pljuča in si razširja žile. Trg Marxa in Engelsa prav zdaj tlakujejo, Bulvar revolucije pa postaja osrednja prometna mestna žila. Čez Donavo se bo kmalu bočil novi kovinski rekord. Zato ni prav nič čudno, če smeraj bolj privlačijo pri-

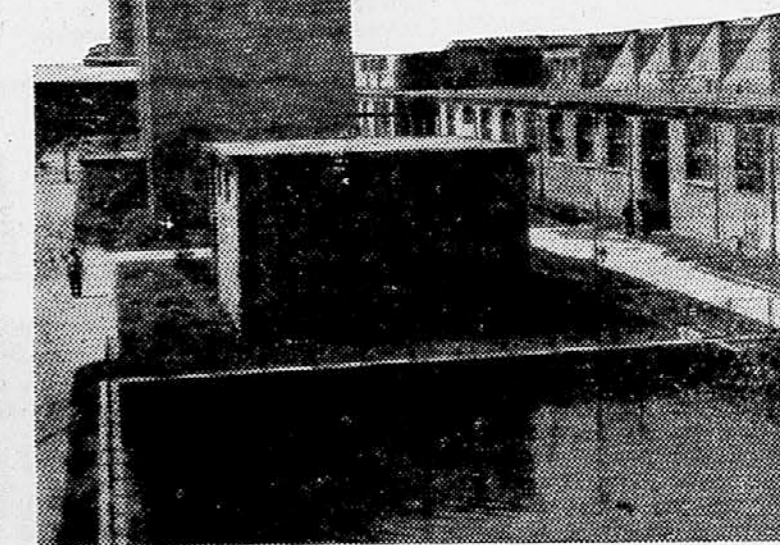
samo opazovati in čakati, da pojdem jutri spet v tovarno. »V tovarni imate tri šole?«
»Da. V eno hodim. To je šola za kvalificirane delavce. Upam, da jo bom končal. Takrat mi bo bolje. Morda se bom preselil iz Rečice v Tetovo.«

Pred izhodom iz tovarne imajo tri naprave. Služijo za pregledovanje delavcev, da ne bi česa nosili s seboj domov. Ustavili smo se nekaj korakov od njih. Poleg nas je vratar, ki budno spremlja trepetanje elektrinih luči. Delavci hodijo mimo. Nikogar ne zadržuje. Zadnji je odšel. Le čemu to pregledovanje, sem si mislil in vprašal vratarja:

»Se kdaj primeri, da najdete tatu?«
»Zelo redko. To so pošteni ljudje, ki pazijo na svoj ugled.

Stavte, vreteno in delavec — to je tovarna, imenovana »Merdzan«.

To je tovarna, ki je zrastle poleg Pene. Ena izmed mnogih v Pologu, Pelagoniji, na Skopskem polju in vsenaokrog po naši državi. To so darovi svobode, darovi borcev kot je bil Todor Cipovski-Merdžan. Ljubomir Isajev

Del tovarniških objektov

stičijske banke, onstran ceste pa večnadstropnica z državnimi ustanovami. Na »Albanijo« se naslanjajo prva nadstropja novega kulturnega središča mesta. Nasproti njemu se je poglala po nebo železobetonska silhueta Narodne banke. Ob njej je zgradba zavoda DOZ...

Terazije, Ulica kneza Mihajla, in Ulica maršala Tita so napolnjene s številnimi sodobnimi in čednimi administrativnimi zgradbami. Ta že od nekada poslovni mestni del raste v beograjski »City«.

Povsod po obronku se pa večajo kot središtni krogi bloki stanovanjskih zgradb. Naselje na Karaburmi dobiva dokončno podobo. V novem Beogradu pripravljajo poskusno naselje večnadstropnic, ki morajo v pravem pomenu besede zrasti iz peska, v kateroga bodo zarili temelje, da se ne bodo premikale. Velikanska zelena preproga, ki obkroža zgradbo zveznega izvršnega sveta, je že premagala veliko hektarov peščenih površin. In da bi mesto lahko dihalo, se gibalo, dobiva nova pljuča in si razširja žile. Trg Marxa in Engelsa prav zdaj tlakujejo, Bulvar revolucije pa postaja osrednja prometna mestna žila. Čez Donavo se bo kmalu bočil novi kovinski rekord. Zato ni prav nič čudno, če smeraj bolj privlačijo pri-

šlece v glavno mesto mnoge orjaške stvari, pa najsi človek pride po cesti, se pripelje z vlakom, po reki ali pa prileti po zraku.

Med njimi pomenijo trije velikani svetovne rekorde. Z njimi se srečate že prav na dohodu v mesto. To so: zgradba zveznega izvršnega sveta, velika hala beogradskega sejmišča in novi most čez Savo. Njihova konstrukcija in tehnična plat graditve sodita v svetovne rekorde in dosežke, kakršnih druga mesta nimajo.

Pozornosti laikov in strokovnjakov ne privlači samo marmorna belina zgradbe na zeleni preprogi, pod katero ležijo metriki sloji peska. Njena posebna mikavnost, ki še ni zapišana v turistične vodnike, je osrednji del zgradbe, pokrit s kupolo sedemnajstmetrskega razpona. Vsa kupola je sestavljena iz posebnih steklenih prizem, ki so njen nosilni element.

Takšna steklena konstrukcija ni samo edinstvena po velikosti, temveč pomeni tudi svetovni rekord. Takšne nima prav nobena zgradba na svetu. Je delo arhitekta Mihajla Jankovica. Na drugem savskem bregu je zgrajen podoben svetovni rekord, elipsasta hala beogradskega sejma. Tudi ta je delo

Ivan Stojiljković

Smisel sodobne vzgoje in izobraževanje

Pred razpravo o učnem programu reformirane gimnazije

V znanosti, družbenih odnosih in sploh v sodobnem življenju so se v sredini našega stoletja zgodile velike spremembe, ki tako rekoč docela spreminjajo koncept sodobnega splošnega izobraževanja, hkrati s tem pa tudi njegovo vsebino in metode. Moderna proizvodnja vedno bolj odpravlja ostro delitev intelektualnega in fizičnega dela ter vse bolj narekuje višjo izobrazbo za katerikoli poklic. Ker se splošno izobraževanje preobrača v skladu z družbenimi spremembami, je tudi vsebina dokaj odvisna od družbenih potreb in splošne razvojne stopnje. Potemtakem je treba posvetiti več pozornosti

in mazija v prihodnje dajala pravzaprav več znanja, ki bo aktualno in za življenje kar najbolj uporabno. Učenec pa naj dobi aktivno vlogo v učno-vzgojnem procesu, ki se bo mogla uveljaviti najbolj pri samostojnejšemu opravljanju nalog v seminarjih ter pri eksperimentiranju v kabinetih in laboratorijih, kakor tudi pri delu v šolskih delavnicah.

Pri sestavi novega učnega programa je bil gotovo eden najbolj bistvenih namenov pri oblikovanju kulture mladega človeka, ki obiskuje gimnazijo, stik s stvarnostjo ter razumevanje njenih pojavov in zakonov. Pridobljeno znanje mu mora zlasti omogočiti razumevanje našega časa, v katerem mora najti učenec svoje aktivno mesto. Zato bo nov učni program rešil odnos med klasičnim in sodobnim v svoji vsebini. Vztrajanje na sodobnosti ne more in ne sme pomeniti zanikanja vrednot kulturne dediščine in nujne povezanosti učne snovi, ki je potrebna za pravilno pojmovanje celote in za znanstveno razumevanje človeške kulture. Gre torej za takšno izbiro učne snovi, ki bo posredovala ustrežnejše in bogatejše znanje za splošni intelektualni razvoj učenca, kot pa so na pr. napačno in namizna številna podrobna dejstva iz daljne preteklosti, ki sama po sebi ne omogočajo globljega razumevanja družbenega razvoja in zgodovinskega procesa.

Reformirani koncept sodobnega splošnega izobraževanja mladine med 15. in 19. letom starosti se odraža v poglobljeni in razširjeni splošni izobrazbi, ki mora temeljiti na znanju iz osnovne šole. Pridobljeno znanje in osvojene delovne metode naj omogočijo učenca racionalnejše in učinkovitejše strokovno usposabljanje na najvišji ravni. Hkrati naj jim šola omogoči, da si bodo izgradili znanstveni pogled na svet, znanstveni način mišljenja in dela pri svojem prihodnjem poklicnem proizvodnem delu in širšem družbenem uveljavljanju. Oblikovati pa mora tudi njihovo etično osebnost v skladu z odnosi v naši socialistični družbi.

Nesporna je resnica, da je gimnazija bolehalo na izrazito abstraktnem usmerjanju in intelektualizmu, ki zanemarljivo

odnos do praktičnega in ročnega dela ter jo omejuje od življenja v njenem okolju. V današnji civilizaciji je prav gotovo tehnika eden izmed bistvenih čimteljev, ki daje zunanjo podobo sodobnemu življenju ter zato tudi vpliva na značaj sodobnega izobraževanja. V njem dobiva splošno tehnično izobraževanje svojstven pomen in postaja njegov nujen sestavni del, ker razvija zanimanje učencev za tehniko in proizvodnjo ter jih usposablja, da znajo uporabljati najosnovnejše orodje in stroje, s tem pa jih navaja tudi na fizično delo. Razvoj proizvodnih sil je spremenil pomen proizvodnega dela, s čimer se spreminja tudi odnos med umskim in ročnim delom, obenem pa se pojavlja vedno večja potreba po razširjeni splošni in strokovni izobrazbi. Dosedanje splošno izobraževanje, ki je temeljilo skoraj le na humanističnem izobraževanju, bo dobilo širšo podlago z bolj poudarjeno naravoslovno in tehnično vsebino. Nov smisel v pojmovanju splošnega izobraževanja bo izoblikovalo medsebojno prepletanje splošnoizobraževalnih in strokovnih elementov, ki se morajo zlitj v celoto. V tradicionalnem smislu so splošno izobraževanje včasih izenačevali zgolj s humanističnim izobraževanjem, sodobno pojmovanje splošne izobrazbe pa seveda ne more zanikati, da je na primer mogoče tudi pri učni snovi iz fizike obravnavati stvari, ki zadevajo etiko in socialne probleme.

Delovna vzgoja se bo lahko v marsičem izražala v samem učno - vzgojnem delu. Če bo učenec dobival takšne naloge, ki ga bodo navajale, da bo razmišljal, preizkušal in dokazoval ter se loteval vedno zahtevnejših problemov, potem si bo razen znanja pridobil tudi nove sposobnosti in delovne navade, ki bodo prispevale k oblikovanju njegove osebnosti. Pravičen odnos do dela pa bo vplival tudi na racionalnejše izkoriščanje časa, ki ga učenec potrebuje za učenje, družbeno aktivnost in razvedrilo. Učno - vzgojni proces v novi gimnaziji bo torej moral omogočati, da bo učenec rasel skladno s svojimi družbenimi obveznostmi in pravicami, ker bo le tako lahko pripravljen za aktivno življenje in delo v družbeni skupnosti. Družbeno-politično in ekonomsko znanje,

ki si ga bo pridobil, mu bo omogočilo razumevanje poglobljenih vrednot v življenju, predvsem pa razumevanje naše družbene stvarnosti. Tako bodo učenci usmerjeni k najvažnejšim stvarim v sodobni družbi in si bodo prizadevali utrjevati norme našega družbenega življenja. Pomemben vzgojno - izobraževalni element je lahko tudi družbena praksa, ki izvira iz odnosov in aktivne vloge učencev v šoli, pa tudi izven nje, s katero se učenci seznanjajo in se v njej uveljavljajo v šolski in razrednih skupnostih ter v drugih samoupravnih, delovnih in vzgojnih oblikah, ki so se že ustalile in se še porajajo na šolah (odbori kabinetov, laboratorijev, knjižnic, skladov za ekskurzije, svetišča šolskih delavnic itd.).

Sodobnega splošnega izobraževanja si tudi ne moremo zamisliti brez temeljnih pojmov o gledališču, likovni in glasbeni umetnosti. Učenci se dandanes ne bi smeli seznanjati samo z določeniimi umetniškimi stvaritvami, marveč jim moramo omogočiti, da bodo doumili njihovo družbeno vlogo in da jim bo šola vzgojila čut za njihovo lepoto, skratka, da bodo čutili potrebo po umetniškem in čustvenem podoživljanju. Takšno estetsko izobraževanje bo v učenca izoblikovalo pozornost in koncentracijo ter ugodno vplivalo na njegovo duševno počutje, kakor tudi na harmoničen razvoj mlade osebnosti.

Program reformirane gimnazije postavlja ustrezno mesto tudi fizični vzgoji in ji zagotavlja pomembno vlogo pri vzgoji ter krepitevi zdravja in delovne zmogljivosti. Tako pojmovana fizična vzgoja bo sestavni del šole, njene vsebine in aktivnosti. Bogatila bo notranje življenje šole ter se ne bo več omejevala samo na klasične ure telovadbe.

Harmonična vsklajenost posameznih predmetov bo omogočala celovitejšo izobraževanje, ki je bilo doslej razdrobljeno in preveč med seboj izobrnjeno po posameznih predmetih.

Prihodnja gimnazija bo v sistemu svojega izobraževanja omogočala tudi zaključeno usposabljanje, ki bo dovoljevalo absolventom, da se bodo lahko neposredno vključili že v nekatere poklice. Širša strokovna in družbena diskusija o možnosti takšnega usposabljanja in o potrebah po takih kadrih bo nedvomno lahko dala koristne napotke za dokončno izoblikovanje koncepta in ciljev, ki si jih zastavljamo v izbranih delom pouka in poklicnim usmerjanjem v gimnaziji ter z reformo gimnazije v šolskem sistemu. B. L.

Srbsko narodno gledališče iz Novega Sada nam bo nočijo v operni hiši v Ljubljani predstavilo svoj najuspešnejši dosežek — Domanovičev »Stradijo«, ki je šele pred kratkim doživela svojo krstno uprizoritev na domačem odru in s katero bodo verjetno tudi sodelovali na letošnjem Stryerinem pozorju... Sel je popotnik po deželi Stradiji... Kaj je pravzaprav Stradija? Obratno od naše Indije Koromandije in v nekem smislu varianta Doline Sentflorjanske: imaginarna dežela, v kateri gre vse narobe, v kateri je veliko hudega in veliko komolčarstva. Borbeni srbski satirik iz obdobja realizma Radoje Domanović je v njej mislil na Srbijo okrog leta 1900. Sedanja sodobna dramatična književnika Borisa Mihajloviča — Mihiza je našla predvsem povest Stradijo in Dango ter epizodo iz Moje pokojne strine. Tako je na spreten in moderen dramaturški način oživila Domanovičev staro prozo. Režiser Jovan Putnik pa je lokalno satiro aktualiziral ter posplošil. — Na sliki prizor Komolčarjev iz Stradije.

Zločin in kazen

Ob prvi letošnji premieri SNG v Trstu

V začetku tega meseca je Slovensko narodno gledališče iz Trsta uprizorilo svojo prvo letošnjo predstavo. Izbralo je dramatično popularnega romana F. M. Dostojevskega »Zločin in kazen«, ki jo je umetniško oblikoval tržaški dramaturg in publicist Dino Dardi.

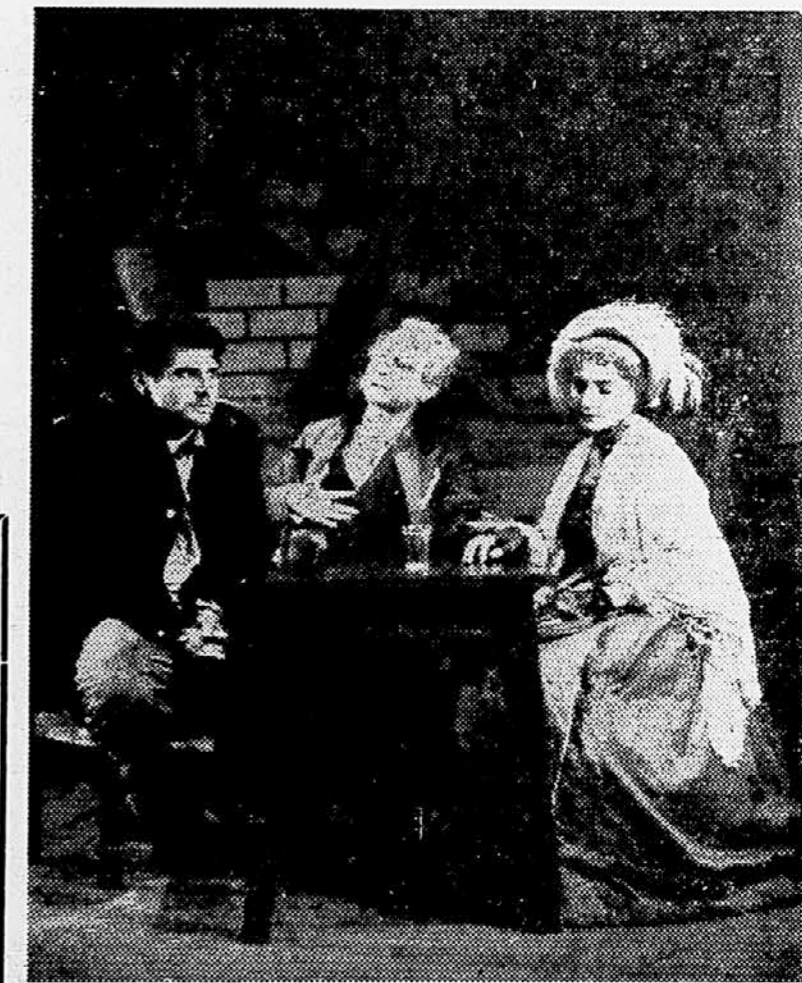
Dardi je z veliko mero pietete od avtorja izluščil osnovno misel romana, prešel Dostojevskega v odrsko govorico in zgradil logično dramaturško zgradbo, katere vzpon in napetost nezadržno raste od prvega do tretjega dejanja, kjer doseže kulminacijo s skršenim sklepom junaka Razkolnikova, da se prijavi oblasti. Vtis, ki ga zapusti Dardijska dramatična niti najmanj ne žali impresij in spominov, ki jih je zapustilo v gledalca branje romana, čeprav se dramaturg ne drži slepo pisateljevega besedila. Prav v tem je velika literarna vrednost svojstvene Dardijske dramatizacije in zasluži zato vso pozornost.

Pri realizaciji Dostojevskega na odru je imel odgovorno in težavno nalogo predvsem režiser Jože Babič. Njegova režijska koncepcija se ni v ni-

čemer oddaljila od osnovne avtorjeve misli in vzdrušja romana ter je ponovno dokazala, da je Babič zelo sposoben in domiselni odrski ustvarjalec.

Zelo primeren okvir in dopolnilo režiji je nudila scena Svete Jovanoviča. Hote ntrpana z množico elementov in rekvizitov ter s turbo rjavo barvo, ki je domtirajoče izstopala, je vzbujala v gledalcu prav isti vtis kot avtorjev tekst — neko nedoločeno grenkobo, tesnobo in občutek teže, ki mu ne moreš ubežati. Podoben vtis je zapustila

samomoru, je uspešno podala Stane Starešinič. Pravo nasprotje Svidrigajlova je krotka in resignirana Sonja Marmeladova, ki je postala prostitutka, da bi rešila pred lakoto svojo maečo in njene otroke. Mira Sarđočeva je s svojo igro ustvarila lik, ki je lepo preprečljivo. Svojevrsna in odlična je bila kreacija Rada Nkrsta v vlogi preiskovalnega sodnika Porfirija Petroviča. Pravo doživetje je bil tudi Semjon Zaharovič Marmeladov v interpretaciji Joška Lukeša.

Z uprizoritve »Zločina in kazni« v Slovenskem narodnem gledališču v Trstu

tudi scenska glasba Pavleta Merkuja, svojevrsna, moderna kompozicija, ki je v pretresljivih akordih spremljala tragično dogajanje na odru ter mestoma brez vidnega prehoda nadaljevala igro tam, kjer so nehale besede.

Precejšnji del teže umetniškega oblikovanja ideje o zločinu in kazni za storjeno dejanje je nosil protagonist drame, študent Rodion Romanovič Razkolnikov v interpretaciji Mihe Baloha. Njegov Razkolnikov je bil zvesta podoba junaka romana, ki ne trpi zaradi umora, katerega je, zagrešil, temveč zaradi poloma, ki ga doživela njegova samovoljnost, ko je spoznal, da se je njegovo »nadčloveško« naložilo kar naenkrat razpršilo v praznini, veliko mučnejši kot kakršnakoli kazen.

Prav takšno notranjo praznino kot Razkolnikov čuti v sebi tudi Svidrigajlov, toda njegova volja niti ne skuša premagati te praznine, marveč hoče le pozabiti nanjo, pobežniti pred njo. Tega čimka, ki se igra z lastno samovoljnostjo ter ostane do konca velikopotezen, tako v svojem čimzu in v zločinu, kot v nekaterih plemenitih kapricah in končno v prezirljivo hladnokrvnem

Čeprav samo epizodna, vendar ena najboljših stvaritev drame, je bila podoba Katarine Ivanovne. Ta lik skrajne tragičnosti in grozote je podala z veliko igralško kulturo Stefa Droščeva. Precej bolj blede, pa vendar v precejšnji meri simpatična je bila Bogdana Bratuževa v vlogi sestre Razkolnikova, učiteljice Dunje. Potrebno nasprotje mračnemu, notranje pogolbljenemu in zapletenemu značaju Razkolnikova je v drami njegov prijatelj Razumihin. Z vso potrebno simpatičnostjo in življenjsko močjo ga je oživel Julij Guštin. Prav dobro je rešila svojo vlogo deklica Nastasja tudi Zlata Rodoškova. Tudi manjše vloge so bile lepo izdelane: impresivni krčmar v propali beznici Modesta Sancina, Nada Gabričeličeva in izrazitem liku poulične peuke, Razkolnikova mati Pulherija Leli Nkrstove, natakar Silvijska Kobala, oba stalna gosta benice — Stane Raztresen in Josip Fišer, kočijaž Danila Turka, zdravnik Justa Košute, stražnik Antona Požara, Čudni človek Edvarda Martinuzzijsa ter še vrsta statisten in otrok, ki so skladno dopolnjevali celoto množičnih prizorov.

Duška Urbš-Kohal

UMIRLA JE SLOVENSKA GLEDALIŠKA IGRALKA VIDA ZAMEIC-KOVIČEVA

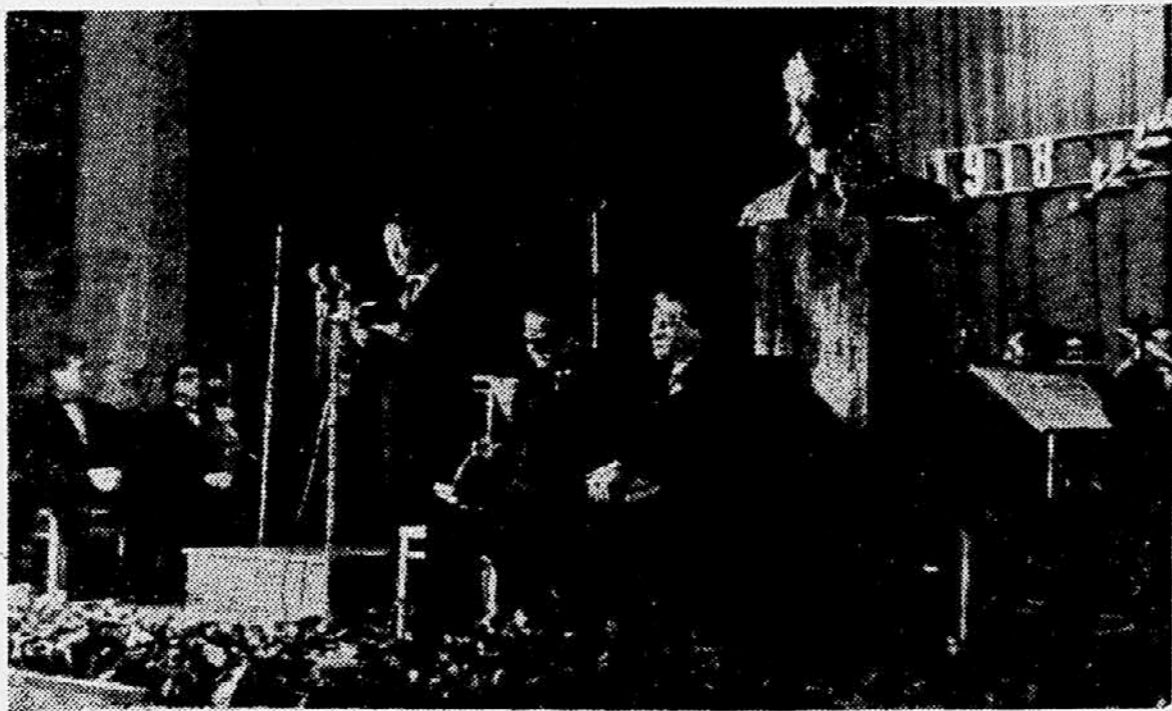
Te dni je umrla po težki bolezni slovenska gledališka igralka in pevka Vida Zameic-Kovičeva. Hkrati s svojim možem, igralcem Pavlom Kovičem, je bila eden izmed stebrov predvojnega Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru. V teatralni gledališče nelahkih razmerah je z vsemi močmi in sposobnostmi pomagala razvijati hram slovenskega gledališča, saj je sodelovala v vseh treh vrstah občinske nastojanja — drami, operi in opereti z baletom. Čeprav zadnja leta ni več aktivno nastopala, bo njenemu imenu ohranjen fasten spomin med slovenskimi gledališkimi delavci.

sti družbeni in splošnotehnični vzgoji, torej osvajanju praktičnega znanja in spoznavanju družbene prakse, od česar je bila doslej zlasti gimnazija skoraj popolnoma izolirana.

Razvoj posameznih znanstvenih ved v specializacijo in nenehna dogajanja kopčijo učno snov, ki je ni mogoče v celoti vključiti v učni program splošne izobraževalne šole, pri čemer pa se je seveda treba izogniti nevarnosti, da bi prezrili kaj pomembnega, kar prispeva k oblikovanju splošne kulture sodobnega človeka. Zato morajo biti jasni predvsem temeljni elementi, ki jih bo vseboval učni program, brez katerih si ne moremo zamisliti prave vsebine v vzgojno - izobraževalnem procesu na gimnaziji.

Nekateri nepoučeni ljudje so mislili, da bo reformirana šola manj zahtevna, ker naj bi imela »skrčena« učni program. V skrajnostih tako poenostavljenih pojmovanj so si predstavljali šole bolj kot zanimivo prizorišče za razvedrilo in lahkotno dojetanje preprosto podane učne snovi kot pa delovno, vzgojno - izobraževalno ustanovo, v kateri si je treba pridobivati znanje z vztrajnim, temeljitim delom in študijem. Da se je ponekod pojavila takšna miselnost, so pred nekaj dnevi ugotovili tudi na posvetovanju ravnateljev gimnazij ter predstavnikov šolskih odborov in skupnosti učencev LR Hrvaške. Nedvomno ni bistveno razbremenjevanje učnega programa, kot so si ga zamisljali posamezniki, marveč gre pri reformi predvsem za aktualiziranje učne snovi v skladu z družbenimi zahtevami o smislu splošne izobrazbe. Razbremenjevanje moramo torej razumeti tako, da bo gi-

PROSLAVA V DOMU SVOBODE

S Cankarjeve proslave na Vrhniki

Zunaj je padel sredi megle zoprn poznancenski dež, v dvorani Svobode pa smo se zbrali, da bi proslavili 40-letnico Cankarjeve smrti. Zastave in žarometi so bili tudi sicer po vsej njegovi Vrhniki. Kako — ko smo se paš spominjali smrti? In vendar: če so zaradi Cankarja visele zastave in svetili žarometi, če je bila dvorana Svobode polna v njegovem imenu, smo lahko — res proslavljali. Ni bilo vselej tako s Cankarjem, v tej naši dolini. Zdaj pa je bila dvorana Svobode polna. Navzoči so bili tu in najvišji zastopniki oblasti in politični delavci, s predsednikom izvršnega sveta, ugledni

rahilni disonancami. »Veliko je tega, kar je živela in od časa nepremagljivega ostalo za Ivanom Cankarjem, ko je na današnji dan pred 40 leti umrl v ljubljanski bolnišnici. To je 21 knjig zbranih spisov in 3 zvezki njegovih pisem, k čemur je treba dodati še vse, kar je pomenila njegova osebnost v tedanjem kulturnem in političnem življenju, in vse, kar je do danes ustvarilo ali vzbudilo njegovo izročilo, vsa dela in dejanja njegovih sodobnikov in potomcev, na katerih nezatajljivo blešči znamenje njegovega duha: je začel slavnostni govor Dušan Pirjevec in pod zla-

timl jubilejnimi številkami 1918 — 1958 razodel Cankarjevo resnico srca.

Trije v črno oblečeni slavnostni recitatorji so s knjigami, enimi izmed onih enaindvajsetih, izmenjaje brali iz njegovih del. Jože Tiran ono vselej hrepeneto pesem o fantu, ki je videl rožo šudotvorno. Nehote sem se spomnil nazaj šolskih klopi, ko smo sami igrali Lepo Vido in vsi mislili, da odhajemo za rožo. In potem njegovo Belo krisantemo. Spomnil sem se, kako jo je Tiran tolikokrat že bral med vojno in po njej, in kako nam je bila vselej lepa. Brala sta tudi Stane Sever in Andrej Kurent. Lepe in resnične Cankarjeve besede o vsem, kar je človeškega, celo o politiki in pravici narodov, da si sami izbirajo svojo socialistično pot. A čudno! Kako je danes vse hotelo govoriti s Cankarjevimi imeni! Namesto mojstra Severja se mi je zdela, da vidim Jermana, ki so mu ploskali v Parizu, čeprav ga niso razumeli, in Gornika, v katerem je prav skozi Severjeva očala tudi Cankarjev spregovoril nam vsem spet z nekim novim jezikom. In ko je recitiral Kurent, njegov mlajši sosed na slavnostnem in na gledališkem odru, je bilo, kot da bi se oglasil Cankarjev Peter iz Doline Sentflorjanske, mlad, z iskrecimi očmi, in dvorana Svobode mu je ploskala.

Edino zunaj je padel med meglo droben poznancenski dež in tolkel po gladki asfaltni cesti, po njegovih bronastih spomeniških nogah ob njej in hličil na klancu, od koder je nekdo odšel, da smo se lahko ob 40-letnici njegove smrti slavnostno zbrali v domu Svobode. B. P.

ZA LJUBITELJE NAPETIH ROMANOV

ALAN HIND-RAZKRINKANI UOHUNI

Kartonirana po znižani ceni 310 dinarjev

Casopisno podjetje SLOVENSKI POROČEVALEC Ljubljona

KOVAČ IN HUDIČ

Minila je pomlad, minilo je poletje in prišla je jesen, zlati čas vsega zlatega, čas smečih vetrov in zrelih vonjav, čas velikih oblakov in nedosegljivih obzorij, čas sladkega in otožnega nemira.

V tem zlatem času se je nekoč kovač vračal iz trga, kjer je bil kupil nekaj starih železnih drogov. Korakal je veselo, ponosen sam nase, ker mu je bila noga lahka in korak prožen, čeprav je bilo breme težko. V vsaki gostilni ob cesti se je nekoliko podprl, v zadnji, ki je bila samo debelo uro pred njegovo vasjo, pa se je podpiral vse popoldne, ker je bil tako rekoč že doma. O mraku ga je imel že toliko pod kapo, da mu je bila potrebna družba, in ker je našel tri vinske bratce, je dal za pijačo in seveda tudi sam dobro pil, ne da bi bil odkodovan za svoj denar. Bil je glasen in pršeren kakor že zdavnaj ne ter se je počasi, toda stanovitno bližal tistemu velikemu trenutku, ko bo vrgel roke od sebe in si zaželel hudiča, da bi ga lahko zmazal. Vinski bratci so to dobro začutili, zato so pogovor zasukali na župnika in njegovo moč.

«Ni kaj reči, močan je!» je priznal kovač. «Toda zmazal bi ga!»

«Kdo ve?» so dvomili bratci.
«Bi ga!» je kovač udaril s pestjo po mizi.
In prav tedaj so se odprla vrata in v sobo je stopil župnik.

«O hudiča!» je vzkliknil kovač. A se je takoj znešel. Razširil je roke in začel vabiti: «Kar naprej, gospod župnik! Zvrneva ga še kozarec ali dva, potem pa jo skupaj mahneva po dolini!»

Župnik je obstal sredi sobe, visok in zravn, in se le po premolku rekel nenavadno resno, skoraj mrko: «Kovač, moja pot gre drugam!»

«Skoda!» je odkritosrčno vzkliknil kovač.
«Ali te je strah?» je z globokim glasom vprašal župnik.

«Mene?» je bil kovač spet prejšnji, junaški.
«Ti praviš, da bi se tudi s hudičem udaril?» ga je župnik predirno pogledal.

«Bi se! In bi ga zmazal!» je pribil kovač in stisnil pesti.

«To je beseda!» je prikimal župnik, stopil k mizi, stegnil roko in slovesno rekel: «Udaril!»

Kovač ga je začudeno pogledal.
«Udaril!» je ponovil župnik.
«Zakaj bi pa udaril, če hudiča ni?» se je izvijal kovač.

«Udaril!»
Kovač si je obrisal roko ob hlače in udaril.
«Tako!» je rekel župnik, stopil od mize in se zravnil. «Beseda dana, mož velja! Nocoj te bo hudič ustavil!»

«Kaj?» je zahropel kovač. «Kako naj me ustavi, če ga ni?»

«To boš pa jutri povedal!» je resno odvrnil župnik in nato v tišini zaprl vrata za sabo.

Kovač se je odkrehnil in nato zamišljeno rekel: «Nocoj je pa nekam čuden.»

«Čuden.» so pritrdili vinski bratci glasno potegnili sapo vase.

Kovač se je opotekel, se zavrtel okrog samega sebe in nato treščil ob cestno ograjo. To pa je bilo dovolj, da je izgubil ves strah in spoštovanje. Ob udarcu mu je zavrela kri, prebudil se je stari kovač in ta je zarjovel:

«Hudič gor ali dol, kar tako se pa ne dam! Če si prišel po mojo dušo, boš najprej zmazal moje telo!»
«Prav!» je rekel hudič in odvrnil pelerinico, da bi bil pripravljen na boj.

Kovač se je pobral, in ker se mu je zdelo, da zdej ne utegne posebej klicati na pomoč boga očeta, boga sina in svetega duha, je zakričal kar na kratko: «V imenu presvete trojice!» in se sklonjeno glavo pognal v hudiča kakor razjarjeni bik v rdečo kunjjo.

Začel se je boj, ki je bil dolg in divji. Bil je tak boj... pa kaj bi ga opisovali na dolgo in široko. Kar se divjosti tiče, naj povemo, da je kamenje letelo s ceste, da so se v skalnih voščinah vzmernile sove in s kriki odprhutale kakor jata drobnih hudičev; da so se zbudile v bližnjem gozdu tudi vse žlahtne ptice in odletele s preplašenim čvakanjem; in da sta dve vidri, ki sta imeli v tolmunu pod cesto najbolj razjarjeni svatbeni ples, še nekajkrat presunljivo zavijžgali, nato pa besno švignil iz vode in izginili v gostem jelševju. Kar pa se dolžine tiče, naj povemo, da so veliki oblaki sedemkrat zakrili mesec in ga tudi sedemkrat odkrili, boj pa je še zmeraj divjal.

Toda vsak boj se mora enkrat končati, in ker je bil to boj s hudičem, to se pravi, boj na življenje in smrt, se je moral končati tako, da je nekdo zmagal.

Zmagal je kovač, čeprav je bil že na robu svojih sil. S poslednjimi močmi, že z obupom je silovito treščil hudiča naravnost po velikem zakrivljenem nosu, in takrat je ta zagrešil taktično napako: z jezo in bolečino je kriknil:

«Kristus nebeški!»
«Aaa!» je olajšano zahropel kovač. «Zdaj že Kristusa kličeš na pomoč! Le kliči ga! Nič ti ne bo pomagal, ker sem tudi jaz krščanska duša!»

In pognal se je vanj z novim ognjem, ga naposled spravil na tla, mu pokleknil na prsni koš, ga zgrabil za košato grivo in začel tolči z njegovo glavo ob trdo cestišče. Tedaj je hudič zahropel in nato zakričal:

«Kovač, nehaj! Saj se vdam!»
«Tu ni nobene vdaže!» je odbil kovač in spet butnil z njegovo glavo ob cesto.

«Strela nebeška!» je zdaj zrogovillil hudič. «Ali ne vidiš, da sem župnik?»

«Ha!» je zmagovalno prhnil kovač. «Zdaj se boš pa še za župnika izdajal!» In spet je padel udarec.

«Kovač, nehaj!»
«O seveda, vsak hudič bi bil rad župnik, kadar se znajde pod mojimi koleno!»

«Kovač, poslušaj!»
«Sem že slišal!» je kovač odgovoril s pestjo. «Ti boš z našim župnikom norce bril! S takim človekom? S takim dedcem? Ne boš! Tudi on je krščanska duša, čeprav ima svojo pregreho! In zakaj je ne bi imel? Mar so mu takrat, ko so ga posvetili v mašnika, segli v hlače in odtrgali ženkelj? Sploh pa, kaj se to tebe tiče? In tudi mene se nič ne tiče, dokler ne bo začel z njim potrkavati okrog moje Julke!»

«Nehaj, strela salamenska!» je jezno zakričal hudič. «Tvoja Julka mi je figo mar!»

«Kaj?» je užaljeno zagrmel kovač. «Figo mar? Ti boš tako govoril o moji Julki! Take babe ti ne najdeš, pa če si še tak hudič! Rilec ti, črni! Merjasec rogati!»

«Kovač, ali si res obseden!» je vzkliknil hudič.
«Ali res ne vidiš, da sem župnik. Saj nimam rog!»
«Kaj jih nimam! Prav dobro sem jih videl!»

«Nimam! Poglej!»
«Ne, rog ni videti. Toda počakaj, da gre tema mimo.» je rekel kovač, ker je prav takrat teman oblak zakril mesec.

Ko je šla tema mimo, je kovač vzel v roke hudičevo glavo in jo obračal kakor star pisiker.

«Ali zdaj vidiš, da sem župnik?»
«Ne, rog ni videti.» je rekel kovač. «Pa kaj to pomeni? Nič. Če sem jih polomil Ustinarjevemu biku, sem lahko tudi tebi odkrehnil tista dva češarka. Na, saj ti še zdaj teče kri!» je zaključil in potegnil s prsti po hudičevem čelu.

«Kristus nebeški, ali si popolnoma znorel!» je spet zrogovillil hudič. «Če bi bil jaz hudič, bi že izginil! Mar bi se pustil, da bi me ti mlitali kakor ščeneta?»

«Figo bi izginil!» je prhnil kovač. «Kar jaz dobim v klešče, ne izgine!»

«Sveta nebesa, saj ti vendar ne verjameš v hudiča!»

«Ne verjamem, dokler ga nimam v rokah. A ko ga imam, ga ne izpustim!»

«Poslušaj kovač!» je začel hudič z mirnim glasom. «Daj, oglej si me dobro, pa boš videl, da sem res župnik!»

«Nič se ne boj, se te bomo že še ogledali!»
«Kaj pa zdaj misliš!» ga je zaskrbjeno vprašal hudič.

«Odgнал te bom v gostilno,» je mirno povedal kovač.

«... No, nehajva zdaj s tem! Vrniva se raje k Ravničarju in reciva, da je bil čudak. Bil je. Zakaj, bosta videla kasneje. Sicer pa moram najprej povedati, da je bil tudi njegov oče čudak. Pa še kakšen! Ampak popolnoma drugačne vrste. Ta je bil mrtev kakor... kakor bi se reklo... mrtev kakor pepel, stari Ravničar pa je bil živ kakor sam ogenj. Ta ni vedel, da ima kmetijo, stari pa je bil vkljub svojemu čudastou pameten, dober in napreden gospodar, tako napreden, da so ga starokopitni kmetje imeli za brezverca. In tudi on je rad bral, kakor je rad bral mladi. Toda ni bral povesti in romanov. Bral je samo članke in razprave o tem in onem, o rastlinah, o živalih, o tujih krajih, o zvezdah in tako dalje. Narava ga je zanimala, naravni pojavi, kakor se reče. Zakaj so oblaki takšni in ne drugačni? Zakaj se mlinsko kolo na lopatice vrtil hitreje, kakor se vrtil kolo na koritca? Zakaj led bobni, dokler se reči, potem pa ne več? In led ga je tudi pokopal. Toda o tem kasneje. Pa ni samo razmišljal, tudi delal je. Doma je imel pravo delavnico in je vsi zimo pretičal v njej. Takrat je bilo na Ravnici vse na koleca, na vzvode in na jermena. Bogabojeji kmetje njegovih naprav niti videti niso hoteli, češ da je vse to v zvezi s hudičem. In tudi župnik se je bil enkrat s priznice oglašil proti Ravničarjevemu novotarijam, češ, da je bog ustvaril človeka zato, da bi delal sam, v potu svojega obraza, kakor je pisano v svetem pismu, in ne da bi zanj morale delati naravne sile, to se pravi, božje sile. No, Ravničar si tiste pridige ni bil vzel k srcu. Komaj tri ali štiri dni kasneje se je pripeljal v vas na kolesu. Pa ne na takšnem, kakršne vidiš danes. Ne pozabi, da je bilo to pred štiriidesetimi leti, okrog 1880. Do takrat v tej dolini še živa duša ni bila videla kolesa, pa tudi verjela ni, da bi se človek lahko tako vozil. Ravničar si je bil kolo naredil sam. Bilo je leseno, okorno, toda po gladki cesti se je lahko peljal na njem. To je bil preplah! Meni je bilo takrat pet ali šest let, pa se še danes živo spominjam. Stare babe so se križale, Putkova Marjanca pa je dala celo za mašo, češ, da je Ravničarja obsedel hudič. Tiste maše župnik seveda ni oznanil s temi besedami, temveč jo je oznanil kot mašo »v dober namen«, kar se v cerkvi večkrat sliši... Da, koliko je maš v dober namen! Mene je večkrat zanimalo, in kakšne dobre namene jih ljudje plačujejo. Bog ve, če so vsi tisti nameni res dobri? V kakšne dobre namene neki daje za maše Modrijan? Ali pa Usadrica, ki s psom odganja berače

čil naravnost v posteljo. Vsega je bil torej kriv Zavoglar. In tistega greha si ni odpustil do smrti. Če ne bi bil rekel! Če ne bi bil rekel!» je ponavljal še na stara leta in se s pestjo tolkel po praih, ker ga je težilo v srcu... Da, beseda je strašna stvar! Človek nikdar ne ve, kdaj z njo sproži plaz in prikljče smrt. Tako je tol In tako je bilo tudi takrat. Začeli so se torej prepirati, ali je led že dovolj trden, ali še ni dovolj trden, da bi držal človeka. To pa je bilo seveda nekaj za Ravničarja. Začel je trditi, da te led drži, čeprav še ni dovolj trden, samo če se dovolj naglo poženeš po njem. Dedci seveda v smeih, Ravničar pa v ogenj in k vratom, češ: Takoj bomo videli! Može so ga začeli miriti, a je bilo vse zaman. Ravničar je gnil svojo, kakor da bi bil obseden. Pa saj je bil. Zgrabili so ga, pa se jim je iztrgal in planil iz hiše. Planili so za njim in ga prosili, naj bo vendar pramet. Zena je v sami srajci pritekla k vodi in ga s sklenjenimi rokami rotila, naj se

ozrl v poba in vprašal: «Ali poslušajš?»
«Seveda poslušam,» je prikimal pob, ki je zdaj res poslušal z zanimanjem. «In kaj je bilo potem z Ravničarjem?»
«Z Ravničarjem je bilo tako, da je bil res obseden. Kadar mu je nekaj šinilo v glavo, je bil gluhi in slep za vse drugo, tudi za ženo in otroke. In prav tista obsedenost ga je ugonobila.»
«Ali se je ubil?» je vprašal pob.
«Ne, utonil je. Zgodilo pa se je takole: Zvečer so sedeli pri njem možakarji — takrat je bila na Ravnici gostilna — in se pogovarjali z Ravničarjem, ker je veliko vedel in ker je znal stvari, ki jih je vedel, tudi dopovedati. Govorili so o tem in onem, kakor je pač navada, ko pa so se dovolj namočevali in se začeli razhajati, je Zavoglar zazdehal in nato vzdihnil, češ, kako lepo bi bilo, če bi bil led dovolj trden — bilo je namreč sredi zime — ker bi se lahko pognal kar čez Idrijo in sko-

vendar usmili otrok in naj ne uganja neumnosti. Ravničar pa se še ozrl ni, kakor bi bil slep in gluhi. Zdaj boste videli!» je vrgel dedcem in se pognal naglo po ledu. Nastala je smrtna tišina, kakor se reče. In nato se je oglašil vrisk. Bila je namreč tema, kakor v rogu, pa je Ravničar z vriskom oznanil, da je že na drugem bregu. Zena je od same sreče druhnila v jok, se križala, opletala z rokami in mu kričala, naj se za božjo voljo vrne čez most. Toda Ravničar je že spet zavriskal. In spet je nastala smrtna tišina, ker so vsi vedeli, da se bo zdaj pognal nazaj. In pognal se je. Slišali so, kako je drsel po ledu, že so ga zagledali komaj dva metra pred sabo in se oddahnili, videli so, kako je vrgel roke od sebe in ponosno vzkliknil: «Ali ste videli!» — in že ga niso videli več, ker je prav v tistem trenutku rahlo hrstnilo in jim je izginil izpred oči. Samo voda je še zaklokotala.»
«A!» je jeknil pob. «Led se je udril!»
«O, ne! Ni se udril,» je odkimal oče. «Ravničar je v temi priletel samo za dve peti preveč na desno pa je zadržal skozi luknjo, ki jo je bil še tisti večer sam nasekal v led, da je lahko naplaval vode za živino. Tako je to bilo!»
«Pa ga niso mogli rešiti?» je prizadeto vprašal pob.
«Kako ga boš rešil? Voda je najmanj pet metrov globoka, led čez in čez, tema pa kakor v rogu. Teden dni so ga iskali. Hudič ga je k sebi potegnil!» so trdili pobožnjaki. «Norec je bil!» so trdili drugi. Res je da je bil norec. Toda kaj dokazuje takšna norost? Takšna norost dokazuje, da je bil Ravničar dedec in pol, tiste vrste dedec... kako bi se reklo... tiste vrste dedec, ki je za svoje prepričanje, za svoje misli pripravljen tvegati tudi življenje, kakor se reče. Če bi ga bili dali v šole, bi bil nemara postal... kdo ve, kaj bi bil postal. Znanstvenik, kakor se reče? Izumitelj? Kaj se ve? — Vsekakor pa je bil nenavaden mož... In bog ve, koliko takšnih mož se rodi v teh grabah!...

OBJAVLJAMO DVA ODLOMKA IZ NOVEŠE PROZE PISATELJA
CIRILA KOSMAČA
IN SICER ODLOMEK »KOVAC IN HUDIC« IZ NOVELE V ISTIM NASLOVOM, KI JE NATISNJENA V KOLENDARJU PRESERNOVE DRUŽBE ZA LETO 1959, IN ODLOMEK »NENAVADEN MOŽ« IZ »POTI V TOLMIN«, KI JE PRVIC V KNJIGI NATISNJENA V KONDORJEVEM IZBORU

«Zakaj pa vi zdaj vzdihujete?» se je zadril kovač. «Pepa!» je poklical natakario. «Daj ga še liter!»
Pepa je postavila liter na mizo, toda ker se prejšnje veselje ni povrnilo, je kovač svoje bratce najprej grodo nadrl in nato nagnal. Potem pa se je tudi sam začel odpravljati domov, čeprav ga je Pepa zadrževala s besedami in z rokami, češ naj se nikar ne skuša s hudičem.
«Daj mi že mir s tem hudičem!» je zagrmel. «Če me ustavi, ti ga že priženem, da tudi tebe zajaše!»
«Packa!» je rekla Pepa.
Kovač je vrgel denar na mizo, trdo zaloputnil vrata za sabo, si naložil svoje breme in z jeznim korakom vzel pot pod nogo.
Noč je bila vetrovna. Po nebu so se valili debeli, skoraj črni, rdeči oblaki. Izza njih se je kdaj pa kdaj prisukal rdečkasti mesec in obilil dolino z nekakšno nenavadno zelenkasto svetlobo. Kovač se je oziral v nebo in okrog sebe, in zdelo se mu je, da take noči še ni videl.
«Fej!» je rekel in pljunil. «Prava noč, da lahko srečaš hudiča!... Seveda, če bi bil!» je dodal, in takoj nato trdo odsekal: «Pa ga ni!»
Pot se je nazarensko vlekla, toda naposled je le prišel do soteske, kjer je bila cesta vsekana v skalo; pod njo je bučala in se penila reka, nad njo so bile navpične stene. Kovačevi koraki so zdaj odmevali, kakor bi kdo prihajal z drugega konca. Obstal je in prišluhnil. Tedaj je noč prerezal čuden žvižg. Potem je zažvižgalo še enkrat, nenavadno, zatlego. Kovača je kar spreletelo. Zažvižgalo je še tretjič, in šele tedaj je spoznal, da žvižgajo vidre, ki se premetavajo v tolmunu.
«Strela hudičeva, zdaj mi bodo že vidre poganjale strah v kosti!» se je razjezil, spet pljunil in stopil naprej.
Stopil je samo tri korake, nato pa je obstal kakor okamenel. Kar nenadoma je s stene skočil predenj hudič. Črna pelerinica je zaprhitela kakor dvoje kril in že je stal pred njim. Bil je v tesnih belih hlačah in beli srajci, v obraz tako črn, da ni bilo videti niti oči iznad čela sta mu štrlela dva precej velika rožička.
«Kovač Tomaž, tukaj sem!» je rekel z gromkim glasom, si vrgel pelerinico čez rame in se zravnil, da j bil za glavo višji od Tomaža.
«Apaga!» je nehote zahropel kovač.
«Ha!» je prhnil hudič in udaril s peto ob tla, da mu je izpod noge švignila iskra. «Zdaj pa apaga!» se je zarežal. «Zdaj gre za to, ali verjameš, da sem ali ne verjameš!»
«Verjamem,» je zamrmral kovač.
«Dobro,» je rekel hudič. «A ker ti pravijo Tomaž in ker si tudi neverni Tomaž, stopi bliže in se me dotakni!»
«Saj verjamem tudi tako,» je zamomljal kovač.
«Stopi bliže in se me dotakni!» je zagrmel hudič. Kovač je stopil naprej in se ga dotaknil s prstom.
«Ali me čutiš?» je vprašal hudič.
«Čutim.»
«Dobro!» je rekel hudič in vzdignil roko izpod plašča. «In da me boš zares občutil, ti bom zdaj eno primazal!» In pripeljal mu je tako zaušnico, da je nek zažvižgal.

Najolihojca

DRUGI OBISK

Nina jih je spet obiskala. »Povedala jim bo, da povedala, da smo na zemlji pametni. Oni sploh ne znajo nobene pesmi in se tudi ne učijo tako kot Peter,« je modrovala. Ko jo je veter ponel na čudno zvezdo.

»Nina je tukaj!« je vpila, ko jo je veter odložil.

Otroci so priskakljali po glavah in že so bili v živahnem razgovoru.

»Mi smo tudi pametni,« je rekla Nina. »Vi ne znate niti ene pesmi.«

Začela je: »Med skalami...«

Toda glej čudo. Otroci so kot v en glas zagrmeli: »Sava sumi...« in so zadržali vse do zadnje kitice.

Nina jih je debelo gledala in že se je bala, da jih ne bo mogla z niti eno presenetiti. Pa je začela:

»Hik, hek, hok...«

Otroci so zdržali vso sklanjatev do konca: »hujus, hunk, hek, hak hik, hek... Pa še to znamo,« so rekli. »Kanto, kn-tas, kantare, kantavi, kantatum.«

Tako so zlobudrali in se. mislim, ne bi ustavili, če se ne bi Nina postavila na noge in rekla:

»Pa hodite po nogah, no, to pa le ne znate.«

»Ti pa po glavi ne,« so jo hitro zavrnili.

Menda bi se sprli, saj so vsi otroci enaki, pa je Nina raje popustila. Vetrca še ni bilo od nikoder, da bi jo odnesel na zemljo.

»Ali hodite v šolo?« jih je vprašala.

»Kaj pa je to šola?« so jo spraševali.

»No, šola je. Šola — to je

— tam se učite take pesmice in latinščine.

»He he,« so se smejali otroci.

»Mi se nikoli ne učimo.«

»Pa vse znate?«

»Mi znamo od zmeraj,« so ji odgovorili.

»Oh, to je pa lepo. Da bi tudi jaz tako znala kot vi. To bi lahko nagajala Petru.«

»Postavi se na glavo,« so ji svetovali. »Pa boš tako pametna.«

Ko se je Nina res hotela postaviti na glavo, jo je kar obrnilo spet na noge.

»Ne gre,« je zmajevala z glavo.

»Prevelika sem in preteška. Pri vas pa ni nič prahu?« se je ogledovala Nina okrog.

»Kaj pa je spet to prah?« so jo spraševali otroci.

Nina jim je hotela povedati, pa ni vedela kako. Hotela jim ga je pokazati in ga je iskala okrog.

Iskala je kamen, da bi ga stolkla v prah. Stekla je k hiši, da bi okružila omet. Toda niti enega kamna ni bilo nikjer. Hiše so bile narejene iz samih gumijastih ploščic. Vse je bilo mehko, belo in čisto.

»Zato lahko hodijo po glavi,« si je zatrjevala Nina. »Jaz bi imela vedno polno glavo prahu.«

Eden izmed dečkov se je zatrkjal po glavi v neko hišo in pritisnil na vzvod. Kot bi trenil so pod Nininimi nogami začeli skakati iz zemlje krompirju podobni gomolji. Poskakovali so, kot pri nas kobilice na požetem travniku, če se jim približa človeška noga.

Nina se ni mogla načuditi.

»Oh, da bi jaz imela tak magnet!«

Priskakale so mame po glavah in oštevale otroke, da se igrajo z magneti in kopljejo krompir, ko še ni čisto zrel.

Prijazno so pozdravile Nino in jo povabile v hišo. Mame so tudi kuhale z glavo navzdol. Pa saj ni bilo dosti dela. Magnet je vse opravljal namesto njih. Prinašal je moko za praženje, krompir, kruh, mast in mešal juho. Mame so samo klepetale in se smejale. Kuhalo se je samo.

Dolgo se je Nina igrala z otroki, potem je pa le morala na zemljo.

Napisala Marta Kochova

— tam se učite take pesmice in latinščine.

»He he,« so se smejali otroci.

»Mi se nikoli ne učimo.«

»Pa vse znate?«

»Mi znamo od zmeraj,« so ji odgovorili.

»Oh, to je pa lepo. Da bi tudi jaz tako znala kot vi. To bi lahko nagajala Petru.«

»Postavi se na glavo,« so ji svetovali. »Pa boš tako pametna.«

Ko se je Nina res hotela postaviti na glavo, jo je kar obrnilo spet na noge.

»Ne gre,« je zmajevala z glavo.

»Prevelika sem in preteška. Pri vas pa ni nič prahu?« se je ogledovala Nina okrog.

»Kaj pa je spet to prah?« so jo spraševali otroci.

Nina jim je hotela povedati, pa ni vedela kako. Hotela jim ga je pokazati in ga je iskala okrog.

Iskala je kamen, da bi ga stolkla v prah. Stekla je k hiši, da bi okružila omet. Toda niti enega kamna ni bilo nikjer. Hiše so bile narejene iz samih gumijastih ploščic. Vse je bilo mehko, belo in čisto.

»Zato lahko hodijo po glavi,« si je zatrjevala Nina. »Jaz bi imela vedno polno glavo prahu.«

Eden izmed dečkov se je zatrkjal po glavi v neko hišo in pritisnil na vzvod. Kot bi trenil so pod Nininimi nogami začeli skakati iz zemlje krompirju podobni gomolji. Poskakovali so, kot pri nas kobilice na požetem travniku, če se jim približa človeška noga.

Nina se ni mogla načuditi.

»Oh, da bi jaz imela tak magnet!«

Priskakale so mame po glavah in oštevale otroke, da se igrajo z magneti in kopljejo krompir, ko še ni čisto zrel.

Prijazno so pozdravile Nino in jo povabile v hišo. Mame so tudi kuhale z glavo navzdol. Pa saj ni bilo dosti dela. Magnet je vse opravljal namesto njih. Prinašal je moko za praženje, krompir, kruh, mast in mešal juho. Mame so samo klepetale in se smejale. Kuhalo se je samo.

Dolgo se je Nina igrala z otroki, potem je pa le morala na zemljo.

Napisala Marta Kochova

Bila je na moč žalostna, ker jim ni mogla pokazati prahu.

»Ali pri vas nič ne delate?« je vprašala Nina.

»Delamo? Ne, pri nas dejajo magneti.«

»Magnet?« je poskočila Nina.

Nekoč je Peter prinesel domov majhen košček trde stvari in s tem je lahko pobirala šivanke, drugega pa prav nič.

»Magnet,« so ji zabrijevali otroci. »Pojdi z nami, boš videla, kako je to sijajno.«

Eden izmed dečkov se je zatrkjal po glavi v neko hišo in pritisnil na vzvod. Kot bi trenil so pod Nininimi nogami začeli skakati iz zemlje krompirju podobni gomolji. Poskakovali so, kot pri nas kobilice na požetem travniku, če se jim približa človeška noga.

Nina se ni mogla načuditi.

»Oh, da bi jaz imela tak magnet!«

Priskakale so mame po glavah in oštevale otroke, da se igrajo z magneti in kopljejo krompir, ko še ni čisto zrel.

Prijazno so pozdravile Nino in jo povabile v hišo. Mame so tudi kuhale z glavo navzdol. Pa saj ni bilo dosti dela. Magnet je vse opravljal namesto njih. Prinašal je moko za praženje, krompir, kruh, mast in mešal juho. Mame so samo klepetale in se smejale. Kuhalo se je samo.

Dolgo se je Nina igrala z otroki, potem je pa le morala na zemljo.

Napisala Marta Kochova

— tam se učite take pesmice in latinščine.

»He he,« so se smejali otroci.

»Mi se nikoli ne učimo.«

»Pa vse znate?«

»Mi znamo od zmeraj,« so ji odgovorili.

»Oh, to je pa lepo. Da bi tudi jaz tako znala kot vi. To bi lahko nagajala Petru.«

»Postavi se na glavo,« so ji svetovali. »Pa boš tako pametna.«

Ko se je Nina res hotela postaviti na glavo, jo je kar obrnilo spet na noge.

»Ne gre,« je zmajevala z glavo.

»Prevelika sem in preteška. Pri vas pa ni nič prahu?« se je ogledovala Nina okrog.

»Kaj pa je spet to prah?« so jo spraševali otroci.

Nina jim je hotela povedati, pa ni vedela kako. Hotela jim ga je pokazati in ga je iskala okrog.

Iskala je kamen, da bi ga stolkla v prah. Stekla je k hiši, da bi okružila omet. Toda niti enega kamna ni bilo nikjer. Hiše so bile narejene iz samih gumijastih ploščic. Vse je bilo mehko, belo in čisto.

»Zato lahko hodijo po glavi,« si je zatrjevala Nina. »Jaz bi imela vedno polno glavo prahu.«

Eden izmed dečkov se je zatrkjal po glavi v neko hišo in pritisnil na vzvod. Kot bi trenil so pod Nininimi nogami začeli skakati iz zemlje krompirju podobni gomolji. Poskakovali so, kot pri nas kobilice na požetem travniku, če se jim približa človeška noga.

Nina se ni mogla načuditi.

»Oh, da bi jaz imela tak magnet!«

Priskakale so mame po glavah in oštevale otroke, da se igrajo z magneti in kopljejo krompir, ko še ni čisto zrel.

Prijazno so pozdravile Nino in jo povabile v hišo. Mame so tudi kuhale z glavo navzdol. Pa saj ni bilo dosti dela. Magnet je vse opravljal namesto njih. Prinašal je moko za praženje, krompir, kruh, mast in mešal juho. Mame so samo klepetale in se smejale. Kuhalo se je samo.

Dolgo se je Nina igrala z otroki, potem je pa le morala na zemljo.

Napisala Marta Kochova

— tam se učite take pesmice in latinščine.

»He he,« so se smejali otroci.

»Mi se nikoli ne učimo.«

»Pa vse znate?«

»Mi znamo od zmeraj,« so ji odgovorili.

»Oh, to je pa lepo. Da bi tudi jaz tako znala kot vi. To bi lahko nagajala Petru.«

»Postavi se na glavo,« so ji svetovali. »Pa boš tako pametna.«

Ko se je Nina res hotela postaviti na glavo, jo je kar obrnilo spet na noge.

»Ne gre,« je zmajevala z glavo.

»Prevelika sem in preteška. Pri vas pa ni nič prahu?« se je ogledovala Nina okrog.

»Kaj pa je spet to prah?« so jo spraševali otroci.

Nina jim je hotela povedati, pa ni vedela kako. Hotela jim ga je pokazati in ga je iskala okrog.

Iskala je kamen, da bi ga stolkla v prah. Stekla je k hiši, da bi okružila omet. Toda niti enega kamna ni bilo nikjer. Hiše so bile narejene iz samih gumijastih ploščic. Vse je bilo mehko, belo in čisto.

»Zato lahko hodijo po glavi,« si je zatrjevala Nina. »Jaz bi imela vedno polno glavo prahu.«

Eden izmed dečkov se je zatrkjal po glavi v neko hišo in pritisnil na vzvod. Kot bi trenil so pod Nininimi nogami začeli skakati iz zemlje krompirju podobni gomolji. Poskakovali so, kot pri nas kobilice na požetem travniku, če se jim približa človeška noga.

Nina se ni mogla načuditi.

»Oh, da bi jaz imela tak magnet!«

Priskakale so mame po glavah in oštevale otroke, da se igrajo z magneti in kopljejo krompir, ko še ni čisto zrel.

Prijazno so pozdravile Nino in jo povabile v hišo. Mame so tudi kuhale z glavo navzdol. Pa saj ni bilo dosti dela. Magnet je vse opravljal namesto njih. Prinašal je moko za praženje, krompir, kruh, mast in mešal juho. Mame so samo klepetale in se smejale. Kuhalo se je samo.

Dolgo se je Nina igrala z otroki, potem je pa le morala na zemljo.

Napisala Marta Kochova

— tam se učite take pesmice in latinščine.

»He he,« so se smejali otroci.

»Mi se nikoli ne učimo.«

»Pa vse znate?«

»Mi znamo od zmeraj,« so ji odgovorili.

»Oh, to je pa lepo. Da bi tudi jaz tako znala kot vi. To bi lahko nagajala Petru.«

»Postavi se na glavo,« so ji svetovali. »Pa boš tako pametna.«

Ko se je Nina res hotela postaviti na glavo, jo je kar obrnilo spet na noge.

»Ne gre,« je zmajevala z glavo.

»Prevelika sem in preteška. Pri vas pa ni nič prahu?« se je ogledovala Nina okrog.

»Kaj pa je spet to prah?« so jo spraševali otroci.

Nina jim je hotela povedati, pa ni vedela kako. Hotela jim ga je pokazati in ga je iskala okrog.

Iskala je kamen, da bi ga stolkla v prah. Stekla je k hiši, da bi okružila omet. Toda niti enega kamna ni bilo nikjer. Hiše so bile narejene iz samih gumijastih ploščic. Vse je bilo mehko, belo in čisto.

»Zato lahko hodijo po glavi,« si je zatrjevala Nina. »Jaz bi imela vedno polno glavo prahu.«

Eden izmed dečkov se je zatrkjal po glavi v neko hišo in pritisnil na vzvod. Kot bi trenil so pod Nininimi nogami začeli skakati iz zemlje krompirju podobni gomolji. Poskakovali so, kot pri nas kobilice na požetem travniku, če se jim približa človeška noga.

Nina se ni mogla načuditi.

»Oh, da bi jaz imela tak magnet!«

Priskakale so mame po glavah in oštevale otroke, da se igrajo z magneti in kopljejo krompir, ko še ni čisto zrel.

Prijazno so pozdravile Nino in jo povabile v hišo. Mame so tudi kuhale z glavo navzdol. Pa saj ni bilo dosti dela. Magnet je vse opravljal namesto njih. Prinašal je moko za praženje, krompir, kruh, mast in mešal juho. Mame so samo klepetale in se smejale. Kuhalo se je samo.

Dolgo se je Nina igrala z otroki, potem je pa le morala na zemljo.

Napisala Marta Kochova

— tam se učite take pesmice in latinščine.

»He he,« so se smejali otroci.

»Mi se nikoli ne učimo.«

»Pa vse znate?«

»Mi znamo od zmeraj,« so ji odgovorili.

»Oh, to je pa lepo. Da bi tudi jaz tako znala kot vi. To bi lahko nagajala Petru.«

»Postavi se na glavo,« so ji svetovali. »Pa boš tako pametna.«

Ko se je Nina res hotela postaviti na glavo, jo je kar obrnilo spet na noge.

»Ne gre,« je zmajevala z glavo.

»Prevelika sem in preteška. Pri vas pa ni nič prahu?« se je ogledovala Nina okrog.

»Kaj pa je spet to prah?« so jo spraševali otroci.

Nina jim je hotela povedati, pa ni vedela kako. Hotela jim ga je pokazati in ga je iskala okrog.

Iskala je kamen, da bi ga stolkla v prah. Stekla je k hiši, da bi okružila omet. Toda niti enega kamna ni bilo nikjer. Hiše so bile narejene iz samih gumijastih ploščic. Vse je bilo mehko, belo in čisto.

»Zato lahko hodijo po glavi,« si je zatrjevala Nina. »Jaz bi imela vedno polno glavo prahu.«

Eden izmed dečkov se je zatrkjal po glavi v neko hišo in pritisnil na vzvod. Kot bi trenil so pod Nininimi nogami začeli skakati iz zemlje krompirju podobni gomolji. Poskakovali so, kot pri nas kobilice na požetem travniku, če se jim približa človeška noga.

Nina se ni mogla načuditi.

»Oh, da bi jaz imela tak magnet!«

Priskakale so mame po glavah in oštevale otroke, da se igrajo z magneti in kopljejo krompir, ko še ni čisto zrel.

Prijazno so pozdravile Nino in jo povabile v hišo. Mame so tudi kuhale z glavo navzdol. Pa saj ni bilo dosti dela. Magnet je vse opravljal namesto njih. Prinašal je moko za praženje, krompir, kruh, mast in mešal juho. Mame so samo klepetale in se smejale. Kuhalo se je samo.

Dolgo se je Nina igrala z otroki, potem je pa le morala na zemljo.

Napisala Marta Kochova

Povedal je to s takšnim glasom, kot da je razodel svojo in njihovo največjo srečo. Toda otroci so ga gledali začudeno, hladno in nezanimivo. Kaj neki bi jim rad natvezil ta tujec? Samo enega Jurčka poznajo, tiste ga malega hlačkana, ki so ga pustili doma, ko so se odpravili v vesoljstvo...

»Kaj me res ne poznate? Se me res ne spominjate? Tistega malega Jurčka, ki vam je pomagati graditi raketo in ki ste ga potem pustili na cedilo...«

»Od kod neki to ve? je presnilo otroke. Kdo bi lahko bil ta mož?«

»Prav tisti Jurček sem jaz!« je slovesno oznanil tujec. Ganjeno je gledal na naše potnike in dejal: »Res nisem mislil, da vas bom še kdaj videl! Kako sem vesel!«

Otroci pa so zrl nanj s čedalje hušjo nejevero. Videti je bilo, da je šlo tujcu to do srca. Potem pa se je naenkrat sprušeno zasmejal:

»Seveda! Skoraj bi bil pozabil, da sem se tačas resnično malce spremenil, malo sem zrasel, pa tudi postaral sem se nekoliko! Vi pa ste še ravno taki, kakršni ste bili... Čudovito! In trideset let se nismo videli!«

Otroci niso vedeli, kaj naj si mislijo; ali imajo pred seboj pavilho ali pravo prisrčno. In Bojan mu je hotel kar precej povedati, kar mu gre:

»Ampak saj mi smo odšli komaj pred...«

»Komaj pred tridesetimi leti,« ga je resno prekinil Jurček — kar tako ga spet imenujejo.

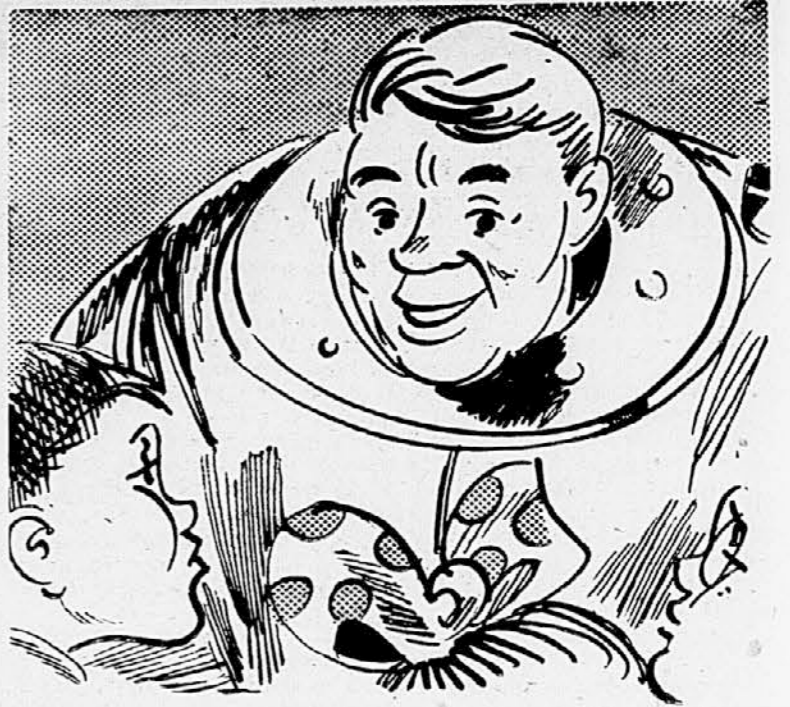
»Vidim, da sami ne veste, kaj se je dogajalo z vami. No, saj tudi ni čudno... Očitno ste potovali po vesoljstvu s hitrostjo, ki je bila zelo blizu hitrosti svetlobe. In pri taki naglici zgrabi čas svoje razsežnosti, se skrči tako rekoč. Ko boste malo

Premolknil je, da bi otrli solzo, ki mu je silila v oko. Tedaj se je odločil Aleš:

»Jurček se je zasmejal: »Res sem bil hud na vas, da nikoli tega! Bil sem užaljen in potr, a že zdavnaj sem vam odpustil. Bil sem vam nevoščljiv... in tako je nemara pred vama vaša zasluga, da sem danes to, kar sem. Iz trme sem se zagrizel v svoj študij... Sicer pa preveč klepetamo. Tam pa nas čakajo!«

Vsemirski letalci so posadili otroke, ki so bili čisto zmedeni od vsega, kar so slišali, v svoja vozila in jih odpeljali proti osrednji postaji! To je bilo vika in krika in radovednih vprašanj! Privedli so jim strašno slovesno gostijo — Tonija so posadili prav na častno mesto — da so bili naš popotniki čisto obnemogli: iz vsemirske praznine in tišine pa nenadoma v tak človeški dirndaj! In bil je skrajni čas, ko je Jurček ukazal:

»Zdaj pa spat! Jutri je tudi še dan!«

zrasli, se boste natančneje učili o tem... In medtem ko se je vam nemara zdelo, da ste bili na kratkem izletu, je na Zemlji poteklo celih trideset let!

Otroci so strmeli vanj in čedalje hušja tesnoba jih je presinjala ob slutnjah čudnih spoznanj.

»Dosti smo mislili na vas, vsi, ki smo vas imeli radi in kako smo bili neizrečeno ponosni — saj ste bili prvi ljudje, ki ste se z naše male Zemlje pogajali v velik Svet, in to pravzaprav samo z močjo svoje sanjke vere — tako smo žalovali za vami, saj nismo mogli niti malo upati... Zdaj, s svojo vrnitvijo ste nam podarili še eno neizmerno važno odkritje.«

Potem se je nasmešnil: »A če mi še vedno ne verjamete, da sem Jurček, vam prav lahko dokazem. Vse mi je še živo pred očmi: naše skrivališče, pred katerim sem tolikokrat stražil, vse zamotane in razburjive priprave in potlej tisti večer, ko sem prižgal raketo in ste vi odleteli...«

»Jurček se je zasmejal: »Res sem bil hud na vas, da nikoli tega! Bil sem užaljen in potr, a že zdavnaj sem vam odpustil. Bil sem vam nevoščljiv... in tako je nemara pred vama vaša zasluga, da sem danes to, kar sem. Iz trme sem se zagrizel v svoj študij... Sicer pa preveč klepetamo. Tam pa nas čakajo!«

Vsemirski letalci so posadili otroke, ki so bili čisto zmedeni od vsega, kar so slišali, v svoja vozila in jih odpeljali proti osrednji postaji! To je bilo vika in krika in radovednih vprašanj! Privedli so jim strašno slovesno gostijo — Tonija so posadili prav na častno mesto — da so bili naš popotniki čisto obnemogli: iz vsemirske praznine in tišine pa nenadoma v tak človeški dirndaj! In bil je skrajni čas, ko je Jurček ukazal:

»Zdaj pa spat! Jutri je tudi še dan!«

Poslali smo jabolka v Trbovlje

Letos je sadno drevje bogato obrodilo po vsej Priekiji. Drevesa so se pripogibala pod težo sadu. Ko so jabolka dozorela, je bil lep pogled na pisane sadovnjake. Kmetje so se veselili bogato obloženih dreves. Hkrati pa so bili tudi žalostni, ker je sadje gnilo po tleh. Marsikatero drevo, preveč obloženo s plodovi, je moralo žrtvovati svoje veje.

Nekega dne je po razredih krožilo pismo Glavnega odbora Rdečega križa in Zveze prijateljev mladine ter opozarjalo

pionirje iz sadonosnih krajev, naj se povežejo s kakšno šolo v mestu ali v kraju, kjer sadja primanjkuje.

Odločili smo se za trboveljske pionirje. Oni živijo v dolini ob Savi. Tam sadje ne uspeva. Jabolka hruske in drugo prodajajo le v trgovinah. V trgovini pa je sadje drago. Zato se ga trboveljski pionirji nemara ne morejo do siteda najesti. Tako smo zač

ŠPORTNI POROČEVALEC

3 DEJE VEZNE UPRAVE TVD PARTIZANA JUGOSLAVIJE

Jasno usmerjeno delo za nabrebi

BEOGRAD, 13. dec. (Tanjug.) Tukaj se je dopoldne začela seja zvezne uprave Partizana Jugoslavije, na kateri so razpravljali o nalogah te organizacije pri izvajanju sklepov nedavnega kongresa za telesno vzgojo in program dela za prihodnje leto.

Pred začetkom so na kratko prebrali desetletnico ustanovitve te zveze. Organizacija Partizana šteje zdaj 1400 društev z več kot 300.000 člani, med katerimi jih je največ v me-

stih (337), ostala pa po vaseh (918) in industrijskih središčih (105). — V društvih deluje nad 8000 amaterskih delavcev, ki so mnogo prispevali k uspešnemu razvoju Partizana.

V razpravi o izvajanju nalog je bilo poudarjeno, da je treba v Partizanu čim širše uporabljati vse oblike osnovnega programa in ga prilagajati pogojem in željam mladine, ki ji je treba razen vsestranskega telesnega vzgajanja poskerbeti tudi za razvedrilo in aktivne počitke. Glede na to mora TVD Partizan tesno sodelovati s športnimi zvezami in drugimi množičnimi organizacijami za razvoj in napredek telesne vzgoje, kakor tudi za organiziranje svobodne dejavnosti v šolah, ki so osnovni činičeti za razvoj telesne kulture.

Prihodnje leto mora Partizan organizirati II. zvezni zlet v Beogradu in sodelovanje na proslavi Dneva mladosti ter 40-letnice KPJ in SKOJ. V tej zvezi je bil sprejet program, vsem članom in društvom v državi. Sprejeti so predlog Partizana Hrvatske, da bodo tudi leta 1959 organizirali vsake igre, kar bo tudi eden pogojev za množično razširitev društev.

Podpredsednik Partizana tovariš Polić je predlagal, naj vse organizacije do 15. januarja dostavijo predloge za izdelavo programa. Le-te bo nato proučila posebna komisija, ki bo pripravila dokončno besedilo in ga dala v uporabo vsem podrejenim enotam. Na sei je bil slednji sprejet tudi orientacijski program in pa proračun za II. zvezni zlet.

Izjava predsednika Radovanovića

Ob 16-letnici TVD Partizana Jugoslavije je dal njegov predsednik Radovanović dajšo izjavo, v kateri poudarja, da se članstvo Partizana samno veča in je v obdobju let naraslo na 300.000. Minuto desetletje pa je pomembno tuaj gine povečanja prednjaskih kaarov, izboljšanja športnega dela, sestave osnovnega programa ter prirejanja cele vrste množičnih in uspešnih prireditev.

Predsednik zveze je nato posebno naglasil, da bi morala zvezna uprava dati priznanje tisočim zaslužnim in vztrajnim amaterskim prednjakom in društvom delavcev, kajti prav njim gre velik del zasluge za vse dosežene rezultate; prav tako pa velja priznanje tudi celotnemu članstvu za globoko zavest in disciplino ter pošteno delo, ki ga izvajajo pri izvrševanju vseh sprejetih nalog. Se posebej pohvaliti bi bilo treba tudi mladine in mladinke teoških kadrovskih brigad v organizaciji, zlasti odlikovanih, za vzdrževanje pri gradnji avtomobilskih ceste in rezultate pri usposabljanju društvinskih delavcev-prednjakov.

H kraju je tovariš predsednik izjavil posebej, da je TVD Partizan v celoti prevzel sklope in zaključke kongresa za telesno kulture, ki so bili sprejeti v organizaciji, zlasti odlikovanih, za vzdrževanje pri gradnji avtomobilskih ceste in rezultate pri usposabljanju društvinskih delavcev-prednjakov.

PROGLAS PARTIZANA JUGOSLAVIJE

Zveza za telesno vzgojo Partizana Jugoslavije je naslovljena vsem organizacijam in članom Partizana proglas, v katerem pravi: Partizan Jugoslavije je leta 1958 določil svoj osnovni program dela, ki mora biti podlaga za široko dejavnost v letu 1959.

Člani Partizana se morajo vključevati na razna delovna področja pri izvajanju osnovnega programa, s čimer bodo največ prispevali k razvoju množične telesne kulture, krepitev zdravja in boljšanja telesnih sposobnosti posameznika.

Organizacije Partizana morajo biti kar moč delavne pri ustanavljanju novih društev in zbiranju tisočev novih pripadnikov, zlasti iz vrst delavske in vsake mladine, a v vseh oblikah osnovnega programa. Sliherno društvo Partizana mora delovati kot podbunik svobodne dejavnosti v najugodnejši obliki za zbiranje mladine in starejših.

Za uspešno izvajanje osnovnega programa in nadaljnjo širitev društvenega udeleženstva naj društva leta 1959 organizirajo široko mrežo tečajev za usposabljanje prednjakov in organizatorjev, zlasti iz vrst mladine. Vabimo društva in okrajne zveze, da izberejo najboljšo mladino in mladinke ter bodoče prednjake za kadrovske partizanske brigade, ki bodo sodelovale pri gradnji avtomobilskih ceste od Paraćina do Nisa.

Priporočamo vsem društvom in okrajnim zvezam, naj se v okviru komun lojfoj velike zbiralne akcije od 29. novembra 1958 do 25. maja 1959 za prostoletno delo pri urejanju in gradnji preprostitih vadišč in objektov za množično telesno kulturo v vsaki občini in stanovanjski skupnosti.

Partizan bo še drugače skrbel za izvajanje sklepov jugoslovskega kongresa za telesno kulturo. Za to bo organizacija Partizana vsestransko pomagala pri razvijanju rednega pouka telesne vzgoje in organiziranju svobodne dejavnosti v šolah, ki so osnovni činičeti za nadaljnji razvoj telesne kulture.

ČLANI PARTIZANA JUGOSLAVIJE! V letu 1959 bo organizacija Partizana pokazala delo svoje

Koristni dogovori v Vidmu

Ob koncu preteklega tedna so se v italijanskem Vidmu zbrali zastopniki italijanske, avstrijske in jugoslovske smučarske zveze, da bi vskladili mladinsko smučarsko dejavnost med vsemi tremi državami.

Sporazumeli so se, da bi mogla medsebojna trossrantska tekmovalna med mladimi smučarji, Italije, Avstrije in Jugoslavije prinašati dobre sadove. Smučarski narasloki naj bi tekmovali v tekah in skokih ter v tekmovalni nagradi, ki bi jo dobival posebno lovriko, ki bi jo vsakokrat pripravila država, ki jo prirediteljica. Prihodnje leto bo to organizacija pripravila v Avstriji. Dogovor osužuje tudi doletelo, naj bi se teh tekmovalnih dogovorih udeleževali samo mladinci do 18. leta starosti, ker bi bili taki nastopi prava revija smučarskega športnega telesa državljanov.

Razen tega so se zedinili tudi, da bosta na posamezna domača tekmovalna v vsaki državi ostali dve državi pošiljali svoje zastopnike, ki bodo tekmovali v tekah in skokih. Med temi prireditvami so bile posebej omenjeni mednarodni tekmovalni tekmovanja, ki so bili sprejeti v tekah in skokih. Med temi prireditvami so bile posebej omenjeni mednarodni tekmovalni tekmovanja, ki so bili sprejeti v tekah in skokih.

Jesenjski strelci so lahko za zgled

Strelška družina Matije Verd-nika na Jesenjakih združuje več kot 300 članov in vsestransko prideljuje pri delu. Na nedavnem občnem zboru so vse dele pregledali in analizirali, pri čemer so ugotovili, da si je uprava močno prizadevala, da bi pritegnila v strelski šport čimveč delavske mladine in navezala čim tesnejše stike z drugimi sorodnimi organizacijami. To ji je delno tudi že uspelo, a vendar bi bilo treba to medsebojno povezanost še okrepiti.

Družina je v minuli sezoni orskupščina nad 35 strelskih tekmovalnih, v katerih je bila med občinskimi družinami zmagovita, v okrajnem merilu pa zaseda drugo mesto. V tekmovalni sezoni puščico je 16 strelcev doseglo normo doma, trije pa so nastopili na republiškem tekmovalju. Pri mladincih je sodelovalo 12 študentskih festivalov in sodelovalo s študentskim festivalom, ki ga je organizirala na uspešno nastopilo več kot sto strelcev. Družinski prvaki so postali pri članih Kordež, pri članih Matja Krač (državna prva-kinja), pri mladincih Dobravec in pri pionirih Fekonja. Jesenjski strelci so tekmovali tudi na Jelovcih v počastitve bitke v Dražgo-sah, prav tako pa tudi »Ob žici okupirane Ljubljane« in pri raznih drugih množičnih nastopih.

Več kolezarjev!

V Beogradu se je včeraj začela skupščina Kolezarjev zveze Jugoslavije, na kateri so sklenili, da bi v letu 1959 organizirali tekmovalni turnir v kolezarstvu. V Jugoslaviji leta 1959 organizirana ob enem z Ljudsko mladino Jugoslavije z imenom »Bratstvo enotnosti«. Proga za tekmovalni delno tudi po avtomobilski cesti Ljubljana-Zagreb.

Na skupščini je bilo poudarjeno, da bodo leta 1959 po tovarnah, šolah in delovnih podjetjih na Poljskem in v Zastavju, ki se se ta koristna športna panoga razvijala čim uspešneje. Tako se bo mladina čim uspešneje vzgajala, ob enem pa se bo boljšala tudi kva-liteta kolezarstva. Za slednjo bo storjeno mnogo, toda ob enem bo tudi hud boj proti vsaki vrsti profesionalizmu.

Italija : CSR 1:1

GENOVA, 13. dec. v tekmi za mednarodni pokal evropskih reprezentanc v nogometu je bila danes odigrana nogometna tekma med reprezentancama Italije in CSR. Tekma je končala neodločeno 1:1 (1:1).

SAH SARAJEVO

Prekinjena partija iz V. kola sta Ivkov in Puc včeraj ponovno prekinila, vendar je bil prvi prekinitev, jo je imel ob prvi prekinitev.

V MEKAJ VRSTAJ

Igralci prvotlačke enajstorice Rijeke so v petek zvečer prispeli v Rim, kjer bodo danes igrali prijateljsko tekmo z Romo. Prvo tekmo v italijanskem glavem mestu vzbudilo precej zanimanja.

Motiv iz okolice Mosta na Soči. (Foto: prof. Letinić)

Zaščita delavcev pridelu

V mariborskem okraju premalo doslednosti pri uvajanju zaščitnih ukrepov

O problemih higiensko-tehnične zaštite delavcev v mariborskem okraju so letos razpravljali že na Okrajnem odboru SZDL, na Okrajnem zasedanju, na socialno zavarovanje, na plemu OSS in drugod. Na splošno so ugotovili, da vodstva podjetij vlagajo dokaj sredstev za HTZ, vendar so premalo dosledni pri uresničevanju posameznih ukrepov, ki se nanašajo na individualno zaščito delavca. Prav tako se o sebi v proizvodnji ponekod težje privadi na posluževanje zaščitnih sredstev zaradi nezadostne poučenosti ali pa zaradi mnenja, da jih zaščitna sredstva ovirajo pri proizvodnji.

Gospodarske organizacije v okraju so samo leta 1957 vložile za higiensko tehnično zaščito okrog 490 milijonov dinarjev, s katerimi so odpravili številne pomanjkljivosti nezadostnega zavarovanja strojev, razsvetljave zračnika in odvajanja plinov. Prav tako so ta sredstva uporabili za prekrbo z zdravim pitno vodo, za gretje prostorov, ureditve sanitarnih prostorov, v veliki meri pa tudi za razna osebna zaščitna sredstva za varnost oč. nog, rok itd. Tako je samo podjetje »IMPOL« v Slovenski Bistrici kupilo za 11 milijonov dinarjev osebnih zaščitnih sredstev.

Pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje uspešno delata pečalska komisija za higiensko-tehnično zaščito. S temi problemi se ukvarja v podjetjih 22 varnostnih tehnikov, katerih število bi kazalo povečati tako, da bi v vsakem podjetju imeli varnostnega tehnika. Skoraj za vsa podjetja velja ugotovitev, da tehnični kader premalo skrbi za varnost pri delu. Zanimi-

Kaznovani kršilci predpisov o cenah

Cedalje več je pripomb potrošnikov na račun povišanja nekaterih izdelkov gospodarskih organizacij. Potrošniki se vprašujejo, kakšne koristi ima skupnost od tega povišanja, ali od takih povišanj upravičeno živimo mimo druge in prekoračenja cen s 50.000 dinarjev, upravniki I. S. pa s 5.000 dinarji. Gospodarska poslovna zveza Novo mesto je bila kaznovana s 30.000 dinarji odgovorna uslužbenca J. U. in J. K. pa vsak s 5.000 dinarji. Navzile temu je podjetje ponovno kršilo predpise o cenah in je spet v postopku.

Tkalnica v Smeihlu pri Novem mestu je kršila odlok o kontroli in evidenci cen s tem, da ni prilavila povišanja cen nekaterim svojim izdelkom. Podjetje je kaznovano s 60.000 dinarji, odgovorni uslužbenec B. K. pa s 6.000 dinarji. Kmetijska zadruga Trzin pri Mokronogu je bila kaznovana s 100.000 dinarji, poslovođa V. V. pa s 7.000 dinarji zaradi preplačevanja goveje živine in prašičev. Ponovno je bila pred gospodarskim sodiščem Trgovina Sentri-pert zaradi prekoračenja marže pri prodaji maščobe. Podjetje je kaznovano s 40.000 dinarji, poslovodnja D. pa s 4.000 dinarji.

Nezakonito je bilo povišanje cen, za kar je sodišče odredilo odvzem neupravičeno ustvarjenega dobička. Za podobne prekrške je v postopku še nekaj drugih gospodarskih organizacij. Ni dovolj, da o teh kršitvah, ki pomenijo direktni poseg v žep potrošnika, razpravljajo le tržne inšpekcije in odgovorna sodišča, o tem bi morale razpravljati tudi politične organizacije in izreči svojo sodbo.

Tudi kmetijska zadruga Hinje je prekoračila najvišje dovoljene cene prašičev in je bila kaznovana s 75.000 dinarji, upravniki F. S. pa s 6.000 dinarji. Kmetijska zadruga Adlešič je bila kaznovana s 40.000 dinarji zaradi prekoračenja najvišje dovoljene marže pri prodaji maščob in koke. Za prekoračenje cen živine, kake za glasno 40.000 dinarjev, upravniki B. K. pa s 2.000 dinarji. Hkrati je sodišče odredilo odvzem 6.470 dinarjev dobička. Nezakonito je poslovala tudi Mesarija in klanjavnica Semč. Prekoračevala je najvišje dogovorjene cene živini, hkrati pa naku-

Tržni pregled

Kljub hladnemu in vlažnemu vremenu je bilo v soboto na glavnem trgu v Lj. živahno. V prodajalnih družbenih sektorjih je bilo na trgu dovolj sadja in zelenjave, prav tako so tudi zasebni prodajalci imeli precej zelenjave, a manj sadja. Na vsem trgu pa je primanjkovalo jajc. Njihova cena pri zasebnih prodajalcih je bila močno povišana, saj pride celo do 30 dinarjev za kos. »Perutnina« jih prodaja po 24 din. kos. Tudi v soboto je imelo to podjetje nizozemskaja jajca.

Upravni odbor Zdravilišča Slatina Radenci (zdrav. ustanova), razpisuje delovni mesti: 1. ZDRAVNIKA balneologa ali splošne prakse 2. ŠEFA KUHINJE

POGOJI: za delovno mesto pod 1: dovršena medicinska fakulteta s 5-letno prakso. Zaposelite stalna, nastop službe 1. marca 1959. — Za delovno mesto pod 2: visokovalificiran kuhar ali kvalificiran kuhar z najmanj 5-letno prakso. Zaposelite maj-oktober, nastop službe 1. maja 1959. Prejemki po predpisih Zakona o javnih uslužbenih, stanovanje po dogovoru. Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja pošljite upravi Zdravilišča do 25. januarja 1959. 7556-R

NADALJEVANJE DRŽAVNEGA NAMIZNOTENISKEGA PRVENSTVA

Višek že na vidiku

Slovenski tekmovalci se dobro uveljavljajo

Ljubljana, 13. dec. - Namiznoteniški turnirji — in XIII. državno prvenstvo niti ni izjema — so čudna tekmovalnja. Ves dan se vrstijo za mizami tekme, ves dan zapisujejo rezultate in presenečenja in na večer pravzaprav še zmeraj ni nič odločeno. Velike odločitve so na vrsti ponoči, večidel morda že proti jutru. Seveda pa je tudi pri namiznem tenisu enkrat konec vsega in nekdo je pač prvak...

V našem primeru se bo to zgodilo šele jutri, ko bodo znani vsi letošnji državni prvaki. Za zdaj so ta naslov podelili samo pri pionirih, kjer je Danica Nikolčič v zaključni igri prepričljivo z 2:0 porazila Ravenčanko Krajgerjevo. Ta Danica je bila sploh enfant terrible drugega dne tekmovalnja. Čeprav se pionirka, se je tudi pri članicah uvrstila med najboljših osem, vendar pa je uspeh kasneje plačala z diskvalifikacijo. Zvezni kapetan se je namreč pritožil, češ da po pravilniku pionirke ne smejo nastopati in konkurenca članic. In tako sta žrtvi Nikolčičeve Slovenki Knapova in Jernjčičeva še naknadno dobili možnost prigrati si plasma med osem najboljših.

V poplavi konkurence in najrazličnejših rezultatov je treba še mnogo prispebnosti, da se človek vsaj kolikor toliko znajde. Poskusimo: pri članih A so doslej odigrali dve klobi. Edino večje presenečenje pomeni poraz opa-tiškega mladince Javriča proti neznanemu Zagrebčanu Vu-keleču. Vogrinc, Biššan in Kern so se edini že kvalificirali za osmino finala. Sicer pa bodo poglavitve odločitve v tej konkurenci deželave jutri dopoldne s partijami osmine in četrtfinale ter popoldne, ko se bo na GR najboljša četvorica pomerila po sistemu vsak z vsakim.

VELIK USPEH SLOVENCEV PRI MOSKIH B

Pri moških B so slovenski igralci igrali nad pričakovanji. Svojo številčno premošč so vse bolj uveljavljali tudi s kvalitativnimi igrami in tako so se kar trije plasirali med zadnje četvorice. To je nedvomno uspeh, ki ga je malo možno pričakovati. Zajc (L) je pri tem porazil Tapuskovića (P) 2:0, Sedelj (O) Stencala (G) 2:0, Kostanjek (L) pa Stajnerja (O) 2:1. Četrty polfinalist je Su-

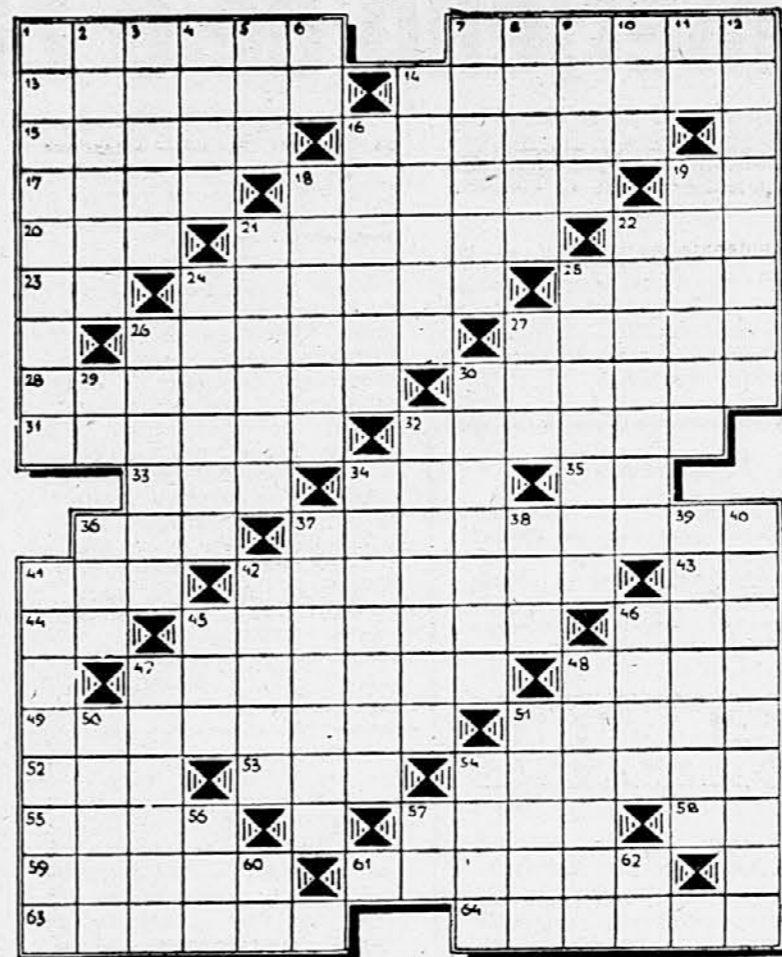
bo pri moških B so slovenski igralci igrali nad pričakovanji. Svojo številčno premošč so vse bolj uveljavljali tudi s kvalitativnimi igrami in tako so se kar trije plasirali med zadnje četvorice. To je nedvomno uspeh, ki ga je malo možno pričakovati. Zajc (L) je pri tem porazil Tapuskovića (P) 2:0, Sedelj (O) Stencala (G) 2:0, Kostanjek (L) pa Stajnerja (O) 2:1. Četrty polfinalist je Su-

RTV Ljubljana

Spored v prihodnjem tednu

NEDELJSKO RAZVEDRILLO

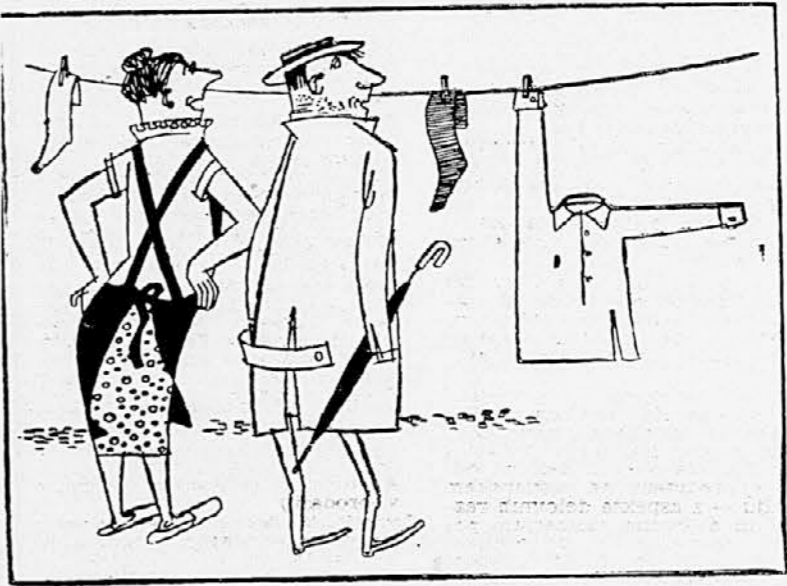
KRIZANKA

Vodoravno: 1. pomiritev, sporazum; 7. velik avstrijski skladatelj (opera »Figarova svatoba«); 13. geometrijski lik; 14. črna; 15. točen, urejen; 16. hitrost; 17. mejno gorovje med Evropo in Azijo; 18. igla z odelbeno glavico; 19. kemični znak za bizmut; 20. tišina, pokoj; 21. način pisanja; 22. jadranski otok; 23. začetnici mesta v Vojvodini; 24. natakarski vajenec, tud; mala flauta; 25. nekovinski element, ki ga uporabljajo pri dezinfekciji in v fotografiji; 26. v oporoki določeno darilo; 27. slavni elektrotehnik jugoslovanskega rodu, ki je deloval v Ameriki; 28. pariška univerza; 30. angleški pesnik (izgubljeni raj); 31. tolažiti; 32. kitajsko veleposlanstvo; 33. hoditi; 34. svinčnica, grezilo; 35. soglasnik in samoglasnik; 36. ljubkavalno žensko ime; 37. grško ime za priredje v slovnici; 41. sovražnik železa; 42. najnižja stopnja srednjeveške akademske časti na zahodno-

evropskih univerzah; 43. glasbena kratica za »tremolo«; 44. tuja kratica za knjižno izdajo; 45. del Opattje; 46. zlahna tekočina; 47. črna sečnica (v geometriji); 48. oblika žitnega plodu; 49. Hrvatje, ki govorijo neko narečje; 51. ameriški filmski igralec (Cary); 52. zamašek; 53. romunska denarna enota; 54. možko ime; 55. šarenica v očesu; 57. valovito malajsko bodalo; 58. začetnik francoskega pisatelja (»Pingvinski otok«); 59. ploha; 61. kovani denar; 65. oglas; 64. gnusen.

Navpično: 1. čilost, živahnost; 2. kopija; 3. električni jekler; 4. pozav; 5. kraljevni prašlov; 6. prva črka azbukice; 7. maža, pasta; 8. izobrazba; 9. groza; 10. naplačilo; 11. kratica za humanitarno organizacijo; 12. vržno sredstvo; 14. ogledalo; 16. pomorski kompas; 18. minimalne ženske kopalke; 19. žvljenjslovec; 21. letalci; 22. človek enake starosti, sodobnik; 24. potolči; 25. vojskovođa bizantskega cesarja Justinijana; 28. nivo; 27. čisto zraven; 29. tuj dvojni glasnik; 30. športnica, ki goji panogo lahke atletike; 32. zvečati se; 34. drugo ime za Spartance; 36. prago; 37. dolgnepotreben razgovor (prvotno razgovor z afriškimi črnici); 38. počelo taoizma (azijske religije); 39. politična skupina; 40. grški komediograf (Lizistrata); 41. beda; 42. posoda za pljučo; 45. stoletje; 46. nekdanja plemenska skupnost pri Skotih in Irch; 47. dihalni organ; 48. strjena kri na rami; 50. kraško vino; 51. veliki norveški skladatelj; 54. glavno mesto Moravske v CSR; 56. možki potomec; 57. časovni venik; 60. kratica za Varnostni svet; 62. prvi dve črki abecede.

— Veste, moj mož je prometni milijnik.

Zdravniška pisava

Znameniti zdravnik je lastno-ročno napisal prijatelju povabilo na kosilo. Prijatelj ni bilo, a nekaj dni pozneje je dobil zdravnik od njega sporočilo: »Hvala za recept: zdaj se počutim kot prejept.«

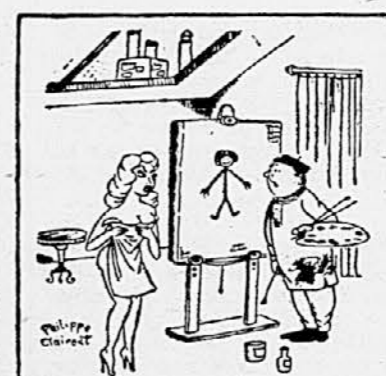
Brodolomci

»Kaj pa si tako potlačen?« vpraša zjutraj kolega Janeza. »Kaj ne bi bil po takih sanjah kot sem jih imei to noč...«
»In kaj se ti je sanjalo?«
»Ladja, s katero sem se peljal, je doživela brodolom. Resili sem se na majhen otok. Z mano so bile samo Glna Lollobrigida, Sophia Loren, Marilyn Monroe...«
Prijatelj ga začuden prekinje: »In temu praviš ti slabe sanje?«
»Da... ker sem bil jaz Diana Dors.«

»Tonček, kaj je to kanibal?«
»Ne vem, tovariš učitelj.«
»No, če bi ti pojedel svoje-ga očeta in svojo mater, kaj bi bil?«
»Siroti, tovariš učitelj.«

Pri indijanskem dentistu.

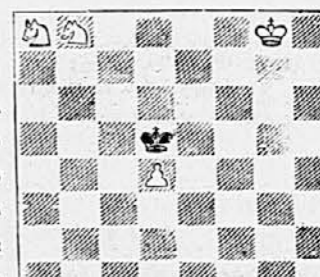

— Res vam ni mnogo pu-dobna, toda upoštevajte, da sem šele začetnik.

SAH

W. J. G. MEES

»De Schaakwereld. 1940.

Beli in potezi dobi
Beli: Kg8, Sb8, d4 (4)
Črni: Kd5 (1)

RESITVE NALOGE ST. 36
1. Sf5; Lh8; 2. Sg7 Zamimivo
velo-črno sešitje.

FOROČILA OB NEDELJAH IN PRAZNIKI:

- 6.05 Poročila in vremenska napoved.
- 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda.
- 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
- 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila.
- 19.30 Radijski dnevnik.
- 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.
- 23.00 Poročila in pregled tiska.
- 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

15. DECEMBRA

- 6.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 6.30-6.40 Reklame in obvestila.
- 6.40-6.45 Naš jedilnik.
- 8.05 Trio Oscar Peterson z godali.
- 8.30 Anton Forster: II. dejanje opere »Gorenjski slavček« — (Izvajajo solisti, zbor in orkester ljubljanske Opere, dirigira Rado Simonič).
- 9.00 Pisani zvoki iz Dravskega polja — igrajo Dravski flosarji, Mariborski pinai ansambel p. v. Draga Lorbecka in kvintet Otrin.
- 9.20 Pesmi Alojzija Miheličica poje mešan zbor »Ljubljanski zvon« p. v. Slavka Miheličica.
- 9.40 Španski glasbeni akvereli.
- 10.10 Popoldanski simfonični koncert.
- 11.00 Uvodni takti.
- 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — December na vseh štirih straneh neba.
- 11.35 Vokalni koncert sopranistke Anite Režanec in baritonistke Marcela Ostashevkega.
- 12.00 Hammond orgle v ritmu.
- 12.15 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Zaprti gredaki.
- 12.25 Pisana vrela slovenskih narodnih.
- 12.45 v dvočetirinskem taktu.
- 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila.
- 13.30 Poje »Ljubljanski komorni zbor« p. v. Milka Skoberneta.
- 13.43 Igra trio Dorka Skoberneta.
- 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Peter in volk.
- 14.35 Danilo Buman: Belokranjske pisane (Orkester Radia Ljubljana dirigira Jakob Cipc).
- 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame.
- 15.40 Listi iz domače književnosti — Dominik Smole: Krni dnevi in beli dan.
- 16.00 Giacomo Puccini — človek in umetnik (komentirana glasbena oddaja).
- 17.10 Popevka tega tedna.
- 17.30 Srečno vožnjo! (šoferjem na pot).
- 18.00 Radijska univerza — Ing. Boris Gošić: Nezdore pri delu družbeni problem.
- 18.15 S. Čadež: Bosna (igra ansambel Sreča Dražila).
- 18.30 Sportni tekmi.
- 18.50 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame.
- 19.30 Radijski dnevnik.
- 20.00 Revija zabavne glasbe.
- 20.45 Kulturna tribuna: O problemih amaterstva govornica Vinco Trinkaš in France Jamnik.
- 21.00 Minute s kitaro.
- 21.15 Posnetki z Lugana — Koncert Orkestra Radia Italijanske Svice, dirigira Mario Rossi.
- 23.10 Cocktail ritmov.
- 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

16. DECEMBRA

- 5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 6.30-6.40 Reklame in obvestila.
- 6.40-6.45 Naš jedilnik.
- 8.05 Nastopajo Benški fantje in Vokalni kvintet.
- 8.30 Note korakajo.
- 8.40 Potopisi in spomini — Lev Hvat: Antarktični Kolumbi — I. odpelega sveta.
- 9.00 Ritmična harmonika.
- 10.10 Popevke na tekočem traku.
- 10.45 Za dom in žene.
- 11.00 Iz slovenske solistične glasbe — M. Lipovšek: 4 skladbe (Pina Carmirelli; violina, M. Lipovšek; klavir); V. Ukmari: Ekspresije (M. Lipovšek; klavir).
- 11.30 Oddaja za otroke — a) Josip Ribičič; Ris, b) Otroci pojo in igrajo.
- 12.00 Klavirski koncert — Avgust Stanko igra na harmoniko.
- 12.15 Kmečka univerza — Ing. Vilko Stern: Problem blagovnosti kmetijske proizvodnje in tržišča s kmetijskimi proizvodi.
- 12.25 35 minut z orkestrom Radia Ljubljana, dirigent Uros Prevoršek.
- 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila.
- 13.30 Odlomki iz oper Julesa Masseneta.
- 14.00 Plesoče tipke.
- 14.25 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
- 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
- 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame.
- 15.40 Humoreska tega tedna — Tristan Bernard: Odogovor z Marva.
- 16.00 Klavirski skladbe Edvarda Mac Dowella.
- 16.20 Za glasbene ljubitelje — Promenačni koncert BBC simfonične orkestra, vodi Sir Malcolm Sargent, poje Kirsten Flagstad. Na sporedu dela Edvarda Griega.
- 17.10 Predstavljamo vam zabavni in plesni orkester Wilija

17. DECEMBRA

- 5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 6.30-6.40 Reklame in obvestila.
- 6.40-6.45 Naš jedilnik.
- 8.05 Naš jedilnik.
- 8.30 Note korakajo.
- 8.40 Potopisi in spomini — Lev Hvat: Antarktični Kolumbi — II.
- 9.00 Odrpimo glasbeni atlas.
- 10.10 Odlomke iz znanih oper pojo naši solisti.
- 11.00 Zabavna glasba.
- 11.30 Oddaja za otroke — a) Dolgonosi princ, b) Od pesmiče do pesmiče.
- 12.00 Logarski fantje pojo in igrajo.
- 12.15 Kmečka univerza — Ing. Vera Marčantič: Freurejono kmetijsko šolstvo.
- 12.30 Popevke po vsej Sloveniji.
- 12.45 Klavirski skladbe Edvarda

18. DECEMBRA

- 5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 6.30-6.40 Reklame in obvestila.
- 6.40-6.45 Naš jedilnik.
- 8.05 Stevan Mokranjac: VI. rukovetev — Jakob Gotovac: Dva možka zbor.
- 8.30 Igrajo majni zabavni ansambli.
- 8.40 Potopisi in spomini — Lev Hvat: Antarktični Kolumbi — II.
- 9.00 Odrpimo glasbeni atlas.
- 10.10 Odlomke iz znanih oper pojo naši solisti.
- 11.00 Zabavna glasba.
- 11.30 Oddaja za otroke — a) Dolgonosi princ, b) Od pesmiče do pesmiče.
- 12.00 Logarski fantje pojo in igrajo.
- 12.15 Kmečka univerza — Ing. Vera Marčantič: Freurejono kmetijsko šolstvo.
- 12.30 Popevke po vsej Sloveniji.
- 12.45 Klavirski skladbe Edvarda

19. DECEMBRA

- 5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 6.30-6.40 Reklame in obvestila.
- 6.40-6.45 Naš jedilnik.
- 8.05 Za vsakogar nekaj iz solistične glasbe.
- 8.40 »Triumph variete« (ponovitev oddaja z dne 14. XII).
- 9.40 5 minut za novo pesmico — K. Pahor: Snežec.
- 9.45 Veseli Sentičanci pojo in igrajo.
- 10.10 Hecor Ferlito: Romeo in Julija, dramatična simfonija (Newyorški filharmonični simfonični orkester dirigira Dimitri Mitropoulos).
- 11.00 Za dom in žene.
- 11.10 Prijubljene popevke.
- 11.25 Petnajst minut z orkestrom Tonya Leutwillerja.
- 11.40 Poje Ljubljanski oktet.
- 12.00 Dve paradni skladbi za klavir na narodne pesmi izjava M. Lipovšek.
- 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Rado Linzner: Koooperacija — predhodnik vaškega kolobara.
- 12.25 Veseli planšarji v ritmu valčka in polke.
- 12.40 Jugoslovanski pevel zabavne glasbe.
- 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila.
- 13.30 Sopek narodnih.
- 13.40 Citre hera Alfonz Bauer.
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Mira Alečkovič, Lastavice.
- 14.35 Dve uverturi Richarda Wagnerja.
- 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame.
- 15.40 Iz svetovne književnosti — Luigi Pirandello: Posmrtni ostanki.
- 16.00 Iz spominke knjige Giacomo Puccinija — I. oddaja.
- 17.10 Količek za mlade ljubitelje glasbe (Klavirske skladbe izjava L. M. Škerjanec) Ponovitev oddaje z dne 17. XII.
- 17.25 Moderni ritmi.
- 17.45 Zabavna glasba.
- 18.00 Radijski leksikon.
- 18.10 Umetne in narodne pesmi poje moški komorni zbor iz Celja p. v. Egona Kuneja.
- 18.30 Iz naših kolektivov.
- 19.00 Zabavna glasba vmes obvestila in reklame.
- 19.30 Radijski dnevnik.
- 20.00 Razigrana godala.
- 20.15 Tedenski zunanje - politični pregled.
- 20.30 Mojstrka dela koncertne literature — IX. oddaja: Johannes Brahms: Koncert za klavir in orkester št. 2 v B-duru.
- 21.20 Oddaja o morju in pomorstvu — Srečanje na Eiffelovem stolpu.
- 22.15 Komorna ura del Gabriela Faurēja.
- 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

20. DECEMBRA

- 5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 6.30-6.40 Reklame in obvestila.
- 6.40-6.45 Naš jedilnik.
- 8.05 Naš jedilnik.
- 8.30 Note korakajo.
- 8.40 Potopisi in spomini — Lev Hvat: Antarktični Kolumbi — II.
- 9.00 Odrpimo glasbeni atlas.
- 10.10 Odlomke iz znanih oper pojo naši solisti.
- 11.00 Zabavna glasba.
- 11.30 Oddaja za otroke — a) Dolgonosi princ, b) Od pesmiče do pesmiče.
- 12.00 Logarski fantje pojo in igrajo.
- 12.15 Kmečka univerza — Ing. Vera Marčantič: Freurejono kmetijsko šolstvo.
- 12.30 Popevke po vsej Sloveniji.
- 12.45 Klavirski skladbe Edvarda

21. DECEMBRA

- 6.00-7.00 Domači nedeljski jutranji pozdrav — vmes ob 7.15 Reklame.
- 7.30 Radijski koledar in prireditelj dneva.
- 7.35 Reklama glasba JLA.
- 8.00 Mladinska radijska igra — Pino Vatovec: Srečanje pri potoku.
- 8.45 Zabavna glasba, vmes obvestila.
- 9.40 F. Chopin: Scherzo v E-duru; Barkarola v Fis-duru.
- 10.00 Še pomnite, tovariši! — Jevrem Popović: Daleč od rodnega kraja.
- 10.30 »Iz domače skrinje« (prenos javne glasbene oddaje iz velikega studia RTV Ljubljana).
- 11.30 Orkestrske miniatjure.
- 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.
- 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila.
- 13.30 Za našo vas.
- 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.
- 15.10 M. Tomer: Sula za violino in klavir (Ali Dermelj; violina, Pavel Sivic; klavir).
- 15.25 Klavir v ritmu.
- 15.40-16.00 Primož Ramovš: Koral in toccata.

21. DECEMBRA

- 6.00-7.00 Domači nedeljski jutranji pozdrav — vmes ob 7.15 Reklame.
- 7.30 Radijski koledar in prireditelj dneva.
- 7.35 Reklama glasba JLA.
- 8.00 Mladinska radijska igra — Pino Vatovec: Srečanje pri potoku.
- 8.45 Zabavna glasba, vmes obvestila.
- 9.40 F. Chopin: Scherzo v E-duru; Barkarola v Fis-duru.
- 10.00 Še pomnite, tovariši! — Jevrem Popović: Daleč od rodnega kraja.
- 10.30 »Iz domače skrinje« (prenos javne glasbene oddaje iz velikega studia RTV Ljubljana).
- 11.30 Orkestrske miniatjure.
- 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.
- 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila.
- 13.30 Za našo vas.
- 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.
- 15.10 M. Tomer: Sula za violino in klavir (Ali Dermelj; violina, Pavel Sivic; klavir).
- 15.25 Klavir v ritmu.
- 15.40-16.00 Primož Ramovš: Koral in toccata.

LOKALNI PROGRAM

- 14.00 Od arje do arje.
- 14.45 Ljubljanska kronika in obvestila.

LOKALNI PROGRAM

- 14.00 Od arje do arje.
- 14.45 Ljubljanska kronika in obvestila.

LOKALNI PROGRAM

- 14.00 Zabavni zvoki.
- 14.45-15.00 Ljubljanska kronika in obvestila.

LOKALNI PROGRAM

- 14.00 Zabavni zvoki.
- 14.45-15.00 Ljubljanska kronika in obvestila.

— Jaz že od nekdanj nisem bil navdušen za črnsko glasbo.

— Zdaj me bodo vendar končno opazili!

Tragični avtostop

Na samotni cesti ustavita dva sumljiva neznanca kekega avtomobilista. Mož ni preveč junjški in skuša rešiti položaj s prijaznim nasmehom. Zdi se, da res ne bo nič hudega. Eden od neznanec ga samo vlnudno vpraša: »Ali imate morda dve vžigalici?«
Vozáč z olajšanjem izvleče škatlico, mu poda dve vžigalici in se hoče odpeljati.
»Samo trenutek,« reče tedaj oni, »zdaj morava semo še žrebati, kdó bo dobil avto in kdo denar.«

Strežnica v letalu nagovori potnik:

»Ali ste že kdaj slišali izrek »Neapelj videti in umreti?«
»Da, da,« pritrjujejo potniki.
»Potem ga, prosim, vzemite na znanje, ker smo ravno nad Neapljem — in motorji so odpovedali.«

— Jaz že od nekdanj nisem bil navdušen za črnsko glasbo.

— Zdaj me bodo vendar končno opazili!

Tragični avtostop

Na samotni cesti ustavita dva sumljiva neznanca kekega avtomobilista. Mož ni preveč junjški in skuša rešiti položaj s prijaznim nasmehom. Zdi se, da res ne bo nič hudega. Eden od neznanec ga samo vlnudno vpraša: »Ali imate morda dve vžigalici?«
Vozáč z olajšanjem izvleče škatlico, mu poda dve vžigalici in se hoče odpeljati.
»Samo trenutek,« reče tedaj oni, »zdaj morava semo še žrebati, kdó bo dobil avto in kdo denar.«

Strežnica v letalu nagovori potnik:

»Ali ste že kdaj slišali izrek »Neapelj videti in umreti?«
»Da, da,« pritrjujejo potniki.
»Potem ga, prosim, vzemite na znanje, ker smo ravno nad Neapljem — in motorji so odpovedali.«

Cesta... v očeh šoferja... in / očeh pešca

MAJČINOSTI

GRNA MALIH OGLASOV: do 10 besed 300 dn., vsaka nadaljnja beseda 10 dn. Zanimati oglašjevalci se morajo prijaviti do 12. ure, se računajo po ceniku. Oglašje naročeno za nedeljo v petek, po petki in soboto, se računajo po ceniku. Oglašje naročeno za nedeljo v petek, po petki in soboto, se računajo po ceniku. Oglašje naročeno za nedeljo v petek, po petki in soboto, se računajo po ceniku. Oglašje naročeno za nedeljo v petek, po petki in soboto, se računajo po ceniku.

STANOVANJE in hrano nudimo upokojencem za dopolnilsko varčevanje. Pomeni za upokojence za hrano in stanovanje v ogl. odd. 2960-1.

TRGOVSKO PODJETJE V LJUBLJANI

S predkmeti: **SALDAKONTISTA** (tisk) **GLAVNEGA BLAGAJNIKA** (blagajničarka) **SKLADISČNIKA** oziroma **POSLOVODJO**

Ponudbe pošiljate v oglašni oddelček pod »Zaposlitve«. 7577-R

ZAPOSLITEV

GOSP. POMOČNICO, samostojno, pridno, pošteno, do 30 let, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

GOSPODINJSKO POMOČNICO z znanjem kuhe, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

STROJNEGA TEHNIKA, vojaščin, sprejemljivo, do 30 let, sprejemljivo. Nastop službe takoj. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

GOSPODINJSKO POMOČNICO, ki zna samostojno kuhati, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

UPRAVNI ODBOR Kličavčarjevskega C. Podžar, drž. obrtni mojster, Ljubljana, Slomškova 3, razpisuje naslednji delovni mest: 1. stalnega računovodje, 2. fakturista in splošnega administrativnega pomočnika. Pogoji: 1. popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse na delovnem mestu računovodje in pod 2. ekonomske oziroma srednje splošne izobrazbe, 3. vsaj leto prakse. Pismene, osebne ponudbe sprejema uprava podjetja. 2909-1

TEKSTILNA BOGOLUB C. Novak, P. Fazl, izdelava in popravila, do 30 let, sprejemljivo. Plača po sporazumu. Pogoji: 1. popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse v tekstilni industriji. 2. vsaj leto prakse. Pismene, osebne ponudbe sprejema uprava podjetja. 2914-1

TEKSTILNA BOGOLUB C. Novak, P. Fazl, izdelava in popravila, do 30 let, sprejemljivo. Plača po sporazumu. Pogoji: 1. popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse v tekstilni industriji. 2. vsaj leto prakse. Pismene, osebne ponudbe sprejema uprava podjetja. 2914-1

Komisija za sklepanje in odpravljanje delovnih razmerij pri GZDnem gospodarstvu, Ljubljana, Likovčarjeva ul. 13, poštni predal 258 razpisuje mesto obratnega knjigovodje na Osrednji upravi v Ljubljani. Pogoji: srednja strokovna izobrazba, zaželeno vsaj nekaj let prakse. Nastop službe po možnosti takoj. 7563-R

TRGOVSKEGA POTNIKA za prodajo čevljev in in usnjene kofke na teritoriji Srbije, Vojvodine, Crne gore, Bosne, Hercegovine. Nastop službe takoj. Ponudbe pošiljate najkasneje do 20. dec. 1958. na upravo podjetja 7567-R

AVTOGARAZA v Ljubljani, sprejemljivo, do 30 let, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

MLAJŠE DELAVCE, ki imajo veščine za elektroinstalacijsko sprejemljivo. Ponudbe v vsaki podatki poslati pod »Možnost pridružitve«. 2917-1

KORESPONDENKA za slovensko in srbsko govorno, perfektno strojepisno, želja s 1. januarjem menjati službo. Ponudbe pod »Mlada moč« v ogl. odd. 2913-1

STROJEPISKO z znanjem stenografije in enega tujega jezika, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1

ADMINISTRATIVNO MOC z znanjem strojepisne, pismenosti, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1

AVTOGARAZA v Ljubljani, sprejemljivo, do 30 let, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

MLAJŠE DELAVCE, ki imajo veščine za elektroinstalacijsko sprejemljivo. Ponudbe v vsaki podatki poslati pod »Možnost pridružitve«. 2917-1

KORESPONDENKA za slovensko in srbsko govorno, perfektno strojepisno, želja s 1. januarjem menjati službo. Ponudbe pod »Mlada moč« v ogl. odd. 2913-1

STROJEPISKO z znanjem stenografije in enega tujega jezika, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1

ADMINISTRATIVNO MOC z znanjem strojepisne, pismenosti, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1

Gostinsko podjetje DRIO LJUBLJANA, Titova cesta 4, sprejemlje **DVA NATAKARSKA VAJENCA** 7498-R

REFERENTA ZA KADRE Pogoj: popolna srednja šola. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Ponudbe pošiljate v oglašni oddelček Slov. poročevalca pod »Samostojno«. 7576-R

KROJASKEGA POMOČNIKA ali pomočnika sprejemljivo, do 30 let, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE »OBJEKTI«, Ljubljana, Kozarjeva 4, sprejemlje v službo več gradbenih inženirjev, strojepisno, do 30 let, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

KNJIGOVODJA-KINJA dobi honorarno zaposlitev. Pogoj: popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse. Pismene, osebne ponudbe sprejema uprava podjetja. 2914-1

KNJIGOVODJA-KINJA dobi honorarno zaposlitev. Pogoj: popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse. Pismene, osebne ponudbe sprejema uprava podjetja. 2914-1

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO sprejme v službo **SALDAKONTISTA** -kinjo z nekaj prakse in **MATERIALNEGA KNJIGOVODJO** -kinjo 7547-R

KNJIGOVODJA-KINJA dobi honorarno zaposlitev. Pogoj: popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse. Pismene, osebne ponudbe sprejema uprava podjetja. 2914-1

KNJIGOVODJA-KINJA dobi honorarno zaposlitev. Pogoj: popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse. Pismene, osebne ponudbe sprejema uprava podjetja. 2914-1

GRADBENI TEHNIK z večletno prakso in pooblastilom za projektiranje, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

DELAJKO, mlado in močno sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

KMETIJSKI TEHNIK z večletno prakso in pooblastilom za projektiranje, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

GREM NA DOM krpat perilo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Sivam«. 2884-2

INSTRUKTORICO za fiziko in matematiko iščem. Ponudbe pod »7 osnovne« v ogl. odd. 2883-2

INSTRUIRAM fiziko in matematiko. Ponudbe v ogl. odd. »Inštruiram«. 2883-2

PROJEKVALNI IN SIVALNI TECAJ ter kroje po meri tudi salon »Kucler«, Tomšičeva 4. 2819-2

PIANINO, odlično ohranjen, prodam po zmerni ceni. Ogled vsak dan dopoldne. - Naslov v ogl. odd. 2896-4

LITO-ZELEZNO PECKO prodam. Navsezadnje v ogl. odd. 2896-4

ZIDAN STEDILNIK in kompletne peče za kopalnico prodam zelo poceni. Zilgon, Kozarjeva 16. 2896-4

MAGNETOFON KOVČEK poceni prodam. Ponudbe pod »Glasos« v ogl. odd. 2896-4

KLAVIRSKO HARMONIKO znamke »Pavlo Soprani«, 4-glasno, 120-basno, z registrom, prodam. Navsezadnje v ogl. odd. 2896-4

RADIO »KOSMAJ« ugodno prodam. Idrisija ul. 13, Ljubljana. 2896-4

VEŠTINSKI POMOČNIK sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1

SLAMORAZNO prodam. Kladezna 12, Krakovo, Trnovo. 2896-4

PREPROGO »TEBRIS«, velikost 300 x 300, prodam. Naslov v oglašni oddelku. 2908-4

ZLATI OROVNA ZOBE prodam. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ugodno«. 2908-4

OSEBNI AVTO DKW poceni prodam. Ogled na dvorišču. 2908-4

NOVO, HELO, SOBNO EMALJIRANO PEC, poceni prodam. Ogled vsak dan. Gregorčičeva 3 (dvorišče). 2908-4

VAJENCI

PLETILSKO VAJENKO sprejemljivo. Poljanska 81. Zglašite se od nedeljskega naprej. 29043-3

PRODAM

VOZ ZAPRAVLJIVCEK prodam ali zamenjam za dobro kravo (rodovnik). Ana Mehle, Grosuplje 5. 29017-4

SKLADNI STROJ (sepuh) 2000 mm delovne dolžine z vgrajenim motorjem in 6 hitrosti, prodam. Ponudbe pod »Točen dotik« v ogl. odd. 2914-1

KANARČKI, dobri peveci, in plemenske samice ter aparat za učenje mladih kanarčkov na povelje. Franc Omahna, Ljubljana, Trubarjeva 51a. 2884-4

ZELO DOBRO OHRANJENO preprogo 3x2 m in hrastovo mizo, primerno za krojača ali predelovalca. Navsezadnje v ogl. odd. 2884-4

NOVO RADIO prodam. Naslov v ogl. odd. 2881-4

MOŠKO ZIMSKO OBLEKO, čevlji, sliki, obleke, 2 k. kuhinjska stola prodam. Zeljarska ulica 2, podstrežje, vrata levo. 2881-4

SKORAJ NOVO, krasno ohranjeno kuhinjsko opremo ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 2881-4

NOVO MOSKO BUNDO prodam. - Ogled v nedeljo. Kisevec, 2909-4

MEŠTARJEVA, 13. meseca starega, že desiranega, prodam. Poljanec, Povčeva 5b. 2909-4

PECKO - plamen, malo rabljeno, ugodno prodam. Skofje Goce-Delavske 6c. 2891-4

ZAPOSLITEV

TRGOVSKO PODJETJE v Ljubljani, sprejemljivo, do 30 let, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

MLAJŠE DELAVCE, ki imajo veščine za elektroinstalacijsko sprejemljivo. Ponudbe v vsaki podatki poslati pod »Možnost pridružitve«. 2917-1

KORESPONDENKA za slovensko in srbsko govorno, perfektno strojepisno, želja s 1. januarjem menjati službo. Ponudbe pod »Mlada moč« v ogl. odd. 2913-1

VAJENCI

PLETILSKO VAJENKO sprejemljivo. Poljanska 81. Zglašite se od nedeljskega naprej. 29043-3

VOZ ZAPRAVLJIVCEK prodam ali zamenjam za dobro kravo (rodovnik). Ana Mehle, Grosuplje 5. 29017-4

SKLADNI STROJ (sepuh) 2000 mm delovne dolžine z vgrajenim motorjem in 6 hitrosti, prodam. Ponudbe pod »Točen dotik« v ogl. odd. 2914-1

PRODAM

KANARČKI, dobri peveci, in plemenske samice ter aparat za učenje mladih kanarčkov na povelje. Franc Omahna, Ljubljana, Trubarjeva 51a. 2884-4

ZELO DOBRO OHRANJENO preprogo 3x2 m in hrastovo mizo, primerno za krojača ali predelovalca. Navsezadnje v ogl. odd. 2884-4

NOVO RADIO prodam. Naslov v ogl. odd. 2881-4

MOŠKO ZIMSKO OBLEKO, čevlji, sliki, obleke, 2 k. kuhinjska stola prodam. Zeljarska ulica 2, podstrežje, vrata levo. 2881-4

VAJENCI

TRGOVSKO PODJETJE v Ljubljani, sprejemljivo, do 30 let, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

MLAJŠE DELAVCE, ki imajo veščine za elektroinstalacijsko sprejemljivo. Ponudbe v vsaki podatki poslati pod »Možnost pridružitve«. 2917-1

KORESPONDENKA za slovensko in srbsko govorno, perfektno strojepisno, želja s 1. januarjem menjati službo. Ponudbe pod »Mlada moč« v ogl. odd. 2913-1

VAJENCI

PLETILSKO VAJENKO sprejemljivo. Poljanska 81. Zglašite se od nedeljskega naprej. 29043-3

VOZ ZAPRAVLJIVCEK prodam ali zamenjam za dobro kravo (rodovnik). Ana Mehle, Grosuplje 5. 29017-4

SKLADNI STROJ (sepuh) 2000 mm delovne dolžine z vgrajenim motorjem in 6 hitrosti, prodam. Ponudbe pod »Točen dotik« v ogl. odd. 2914-1

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO sprejme v službo **SALDAKONTISTA** -kinjo z nekaj prakse in **MATERIALNEGA KNJIGOVODJO** -kinjo 7547-R

KNJIGOVODJA-KINJA dobi honorarno zaposlitev. Pogoj: popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse. Pismene, osebne ponudbe sprejema uprava podjetja. 2914-1

KNJIGOVODJA-KINJA dobi honorarno zaposlitev. Pogoj: popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse. Pismene, osebne ponudbe sprejema uprava podjetja. 2914-1

ZAPOSLITEV

TRGOVSKO PODJETJE v Ljubljani, sprejemljivo, do 30 let, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

MLAJŠE DELAVCE, ki imajo veščine za elektroinstalacijsko sprejemljivo. Ponudbe v vsaki podatki poslati pod »Možnost pridružitve«. 2917-1

KORESPONDENKA za slovensko in srbsko govorno, perfektno strojepisno, želja s 1. januarjem menjati službo. Ponudbe pod »Mlada moč« v ogl. odd. 2913-1

ZAPOSLITEV

TRGOVSKO PODJETJE v Ljubljani, sprejemljivo, do 30 let, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

MLAJŠE DELAVCE, ki imajo veščine za elektroinstalacijsko sprejemljivo. Ponudbe v vsaki podatki poslati pod »Možnost pridružitve«. 2917-1

KORESPONDENKA za slovensko in srbsko govorno, perfektno strojepisno, želja s 1. januarjem menjati službo. Ponudbe pod »Mlada moč« v ogl. odd. 2913-1

ZAPOSLITEV

TRGOVSKO PODJETJE v Ljubljani, sprejemljivo, do 30 let, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

MLAJŠE DELAVCE, ki imajo veščine za elektroinstalacijsko sprejemljivo. Ponudbe v vsaki podatki poslati pod »Možnost pridružitve«. 2917-1

KORESPONDENKA za slovensko in srbsko govorno, perfektno strojepisno, želja s 1. januarjem menjati službo. Ponudbe pod »Mlada moč« v ogl. odd. 2913-1

ZAPOSLITEV

TRGOVSKO PODJETJE v Ljubljani, sprejemljivo, do 30 let, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

MLAJŠE DELAVCE, ki imajo veščine za elektroinstalacijsko sprejemljivo. Ponudbe v vsaki podatki poslati pod »Možnost pridružitve«. 2917-1

KORESPONDENKA za slovensko in srbsko govorno, perfektno strojepisno, želja s 1. januarjem menjati službo. Ponudbe pod »Mlada moč« v ogl. odd. 2913-1

ZAPOSLITEV

TRGOVSKO PODJETJE v Ljubljani, sprejemljivo, do 30 let, sprejemljivo. Plača 8000 dn. Navsezadnje v ogl. odd. 2913-1.

MLAJŠE DELAVCE, ki imajo veščine za elektroinstalacijsko sprejemljivo. Ponudbe v vsaki podatki poslati pod »Možnost pridružitve«. 2917-1

KORESPONDENKA za slovensko in srbsko govorno, perfektno strojepisno, želja s 1. januarjem menjati službo. Ponudbe pod »Mlada moč« v ogl. odd. 2913-1

MOSTNO TEHTNICO za 3 ton dobro ohranjeno, prodam. Vse informacije pri Upravi za komunalno gospodarstvo, Račede. R 3117-4

LNOLEJ, 4,50 m², svetlomortar-nate barve, poceni prodam. Prodaj. ogl. odd. 2862-4

MIZARSKA STROJE prodamo. Do 30. XII. 1958 imajo prednost drzavna podjetja. Po tem datumu pa so na razpolago privatnikom. Gradbeno podjetje v Ljubljani. Smartnaska cesta 64 b. 2817-4

RADIO «PHILIPS» ugodno prodam. Rožna dolina. C. XVII-2, Ljubljana. 2818-4

STARO SINGERICO in gasperček prodam. Naslov v ogl. odd. 2819-4

RADIO BLAUPUNKT, najnovise izdelave — 1958, 8-cvni, 4-zvočni prodam. Ogljed od 15. do 17. ure. Naslov v ogl. odd. 2820-4

MASIVNO MIZO in dve klopi, novo, vrtna garnitura, prodam. Naslov v ogl. odd. 2822-4

DOBRO OHRANJENO kromatirno batelno, 50 b. v. in en register, znamke «Hohner», prodam. Oblik Jože. Godešič 77 — Skofja Loka. 2832-4

ELEKTROMOTOR, enofazni, Italijanske znamke, močnejši, 1430 W prodam. Hribnik. Ogrinova 18. 2836-4

RADIO «KOSMAJ» 49, odlično ohranjen, poceni prodam. Breskvar. Dravska 8. Beograd. 2837-4

SREDNJO VELIKO trčno žago z motorjem in mali rezalnik tudi z motorjem, kupim. — Bernik A. Ožj, Skofja Loka 29. 28061-5

ZLATO za zobe kupim. Ponudbe v ogl. odd. pod «Zobno zlatce». 29083-5

POLOVICNO VIOLINO kupim. Poljanec Taras, Ruska 7. 28830-5

TAKOJ KUPIM 12-15 tonsko excendelnjo in ponedeljek. Ing. France Pirnat, Ljubljana, Cesta na Brdo št. 14. 28148-5

AVIO FIAT 1100 E tipa, Topolina 500 C tipa, Opel Olympia 51 tipa, kupim. Plačam v gotovini. Pišite ceno in km naslov v oglasnem oddelku. 29126-5

DOBRO OHRANJEN avto kupim. Opis in ceno sporočite: Pršaevkar, Nazorjeva 3. 29056-5

OSEBNI AVTO FORD «TAUNUS» zamenjam za poltovornega ali prodam. Naslov v ogl. odd. 28818-6

FIAT 1100 z radijskim aparatom močnejši 1958, zamenjam za osebni avtomobil DKW 3-6 (Sonderklasse). Naslov v ogl. odd. 28745-6

GARAZO z jamo, pri žrpkani na Viču zamenjam za smer proti Beogradu tel. 31.043 Vrhnjak Vik. 28724-6

VIŠKOKO NAGRADO doli, kdor mi preskrbi vseljivo eno ali več sobno stanovanje v Ljubljani ali okolici. Ponudbe pod «Sestrid-zečica» v ogl. odd. 28384-9

KDOR MI PRESKRBI garsonjero, po možnosti v centru mesta ali prazno sobo z vsem poh. Ponudbe pod «Dolna nagrada» v ogl. odd. 28374-9

STUDENT isče sobo. Plača dobro. Ponudbe pod «Nujno» v ogl. odd. 28949-9

150.000 DIN POSOJILA nudim tistemu, ki mi odstopi prazno sobo. Ponudbe pod «Nujno» v ogl. odd. 28949-9

STANOVANJE isčem. Pomagam v gospodinjstvu. Bašne Marica, Alaševčeva ul. 74. Ljubljana. 28842-9

SORICO in hrano nudim za dopoldansko pomoč v gospodinjstvu. Usaj, Obirska 11. 28833-9

INTELEKTUALEC srednjih let isče sobo. Ponudbe v ogl. odd. pod «Trst» 28949-9

ABSOLVENT tehnike isče sobo za dobo 6 mesecev. — Plača vnaprej. Ponudbe pod «Strojne» v ogl. odd. 28949-9

PRAZNO ali enosobno stanovanje tudi izven mesta, nujno isčeta solidna, inteligentna, točna plačnika. Ponudbe v ogl. odd. pod «Lepa nagrada» 28949-9

WEEKEND HISICO, opremljeno, na Pokljuki, v bližini Sport hotela, obstoječo iz dveh sob, skupno 3-4 postelje, v kuhinji, v oddelku. Ponudbe pod «Zima» v ogl. odd. 28781-9

MIREN ZAKONSKI PAR isče prazno sobo kjerkoli. Plača letno najemnino vnaprej. Ponudbe v ogl. odd. pod «Zelo nujno» 28757-9

STANOVANJE, hrano in kuhinjsko pribludemu, postenemu delniku za pomoč v gospodinjstvu, dopoldne ali popoldne. Naslov v ogl. odd. tel. 21-340, 28803-9

NOVO STANOVANJE (soba) s kuhinjo, kuhinjska, dneva soba, dve spalnici in ves komfort) v centru Ljubljane, zamenjam za sobo v bližini centra, v cenovno ugodno stanovanje v Mariboru. Ponudbe pod «Makovska» v ogl. odd. 28913-9

PRAZNO SOBO isčem. Ponudbe pod «Tudi kabinete» v ogl. odd. 28913-9

STUDENT tehnike isče sobo v Ljubljani ali okolici. Ponudbe pod «Plačam dobro vnaprej» v ogl. odd. 28629-9

OPREMLJENO SOBO isčem. Ponudbe pod «Periferija» 28638-9

STRIKI in MRANO nudim starejši isčaci za dopoldansko pomoč. Naslov v ogl. odd. 28636-9

SOBO in HRANO nudim za dopoldne pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe v ogl. odd. pod «Nujno» 28638-9

SOBO isče miren inteligent. Ponudbe pod «Tudi kabinete» v ogl. odd. 28913-9

STUDENT tehnike isče sobo v Ljubljani ali okolici. Ponudbe pod «Plačam dobro vnaprej» v ogl. odd. 28629-9

OPREMLJENO SOBO isčem. Ponudbe pod «Periferija» 28638-9

STRIKI in MRANO nudim starejši isčaci za dopoldansko pomoč. Naslov v ogl. odd. 28636-9

SOBO in HRANO nudim za dopoldne pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe v ogl. odd. pod «Nujno» 28638-9

PRAZNO SOBO potrebujem kdor — Ponudbe v ogl. odd. pod «Kaj» 28638-9

PRAZNO GARSONJERO ali sobo blizu centra odkupim ali plačam najemnino za dve leti vnaprej. event. tudi posojilo. Ponudbe v ogl. odd. pod «Solidnost» 28478-9

OPREMLJENO SOBO oddam. Ponudbe pod «Periferija» 28638-9

STRIKI in MRANO nudim starejši isčaci za dopoldansko pomoč. Naslov v ogl. odd. 28636-9

SOBO in HRANO nudim za dopoldne pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe v ogl. odd. pod «Nujno» 28638-9

PRAZNO SOBO potrebujem kdor — Ponudbe v ogl. odd. pod «Kaj» 28638-9

PRAZNO GARSONJERO ali sobo blizu centra odkupim ali plačam najemnino za dve leti vnaprej. event. tudi posojilo. Ponudbe v ogl. odd. pod «Solidnost» 28478-9

OPREMLJENO SOBO oddam. Ponudbe pod «Periferija» 28638-9

STRIKI in MRANO nudim starejši isčaci za dopoldansko pomoč. Naslov v ogl. odd. 28636-9

DVOSOBNO stanovanje v Polzei pri Celju zamenjam za enosobno ali isto v Kopru ali Piranu. Ponudbe pod «1958» v ogl. odd. 28993-9

DVOSOBNO stanovanje v Polzei v vili zamenjam za sobo v Ljubljani. Ponudbe pod «Visoka nagrada» v ogl. odd. 28993-9

OPREMLJENO SOBO v centru isče študent novinec. Ponudbe pod «Cena ni važna» v ogl. odd. 28993-9

STUDENT (KA) ali samaka oseba, ki želi spomladiti v Ljubljani stanovanje, lahko dobi stanovanje v novi hiši, ako pomaga do graditve hiše, s posojilom denarja. — Ponudbe v ogl. odd. pod «Stanovanje» 28849-9

NUJNO POTREBUJEM prazno sobo proti visoki nagradi. Možina Jožica, Vilharjeva 19. Ljubljana. 28821-9

DVOSOBNO SONČNO STANOVANJE v Mariboru zamenjam za enako vredno v Ljubljani ali okolici. Maribor, Meljska cesta 30. 29163-9

SOBO oddam najboljšemu ponudniku. Ponudbe pod «Plačljivo za eno leto vnaprej» v ogl. odd. 28949-9

PRAZNO SOBO v Ljubljani nudim brezobrestno posojilo. — Ostalo po dogovoru. Ponudbe v ogl. odd. pod «Posojilo» 28949-9

OPREMLJENO SOBO isčem. Ponudbe pod «Zakonca» v ogl. odd. 28949-9

TRJEJE STUDENTI isčejo opremljeno sobo v centru. Ponudbe v ogl. odd. 28949-9

SOBO in HRANO nudim za dopoldansko pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe pod «Centru» 29107-9

PRAZNO ali opremljeno sobo isče starejši strojni tehnik. — Plača za eno leto vnaprej. Ponudbe pod «Srečno 69» 29158-9

PRAZNO SOBO za deset mesecev isčem. Plačam vnaprej najvišjo najemnino za ves čas. Ponudbe pod «Takoj» v ogl. odd. 29153-9

DVA SITUIRANA STUDENTA isčeta prazno ali opremljeno sobo. Plačata po dogovoru. — Ponudbe v ogl. odd. pod «Good» 29154-9

PES, črna nemška ovčarka, ki jo je izgubil Javite, Majnik, Obirska 18. 29103-10

SLIKE ZA LEGITIMACIJE vam v dveh urah izdelata Foto Grad, Mladinska 2. 29103-10

MLAD TEHNIK v Zapadni Nemčiji si želi dopisovati z veselimi, solidnim dekletom. Slika zaželena. Pišite: Tujinae Postlagernd, Bochum, Westfal, Deutschland. 28313-11

V TRSTU — HOTEL «PERU», ulica Ghega 2 — tel. 38221, oddaljeno samo 2 minuti od glavnega železnice, v centru mesta, na desni strani želi vsem strankam srečno in uspešno polno Novo leto! Omiti hoče še, da razpolaga z modernim urejenim in opremljenim apartmanom. Cene so zmerne. Izletnikom tudi poseben popust. Pomnite: TRST — HOTEL «PERU» — ul. Ghega 2 — 2 minuti od glavnega železnice. 28322-11

POTREBUJEM 500.000 DIN posojila do 31. maja 1959. Nagrada po dogovoru. Garancija premoženje. Naslov v ogl. odd. 28949-9

28. LETNI izobražen kmečki fant, želi spoznati kmečko dekle, ki ima veselje do dela na polju. Ponudbe po možnosti s sliko pod «Mirno življenje» v ogl. oddelku. R 3037-11

POSJOJLO 80.000 din isčem. Garancija. Ponudbe pod «Velika nagrada» v ogl. odd. 28991-11

PREPROGE vseh vrst spramam, ki so v centru mesta, v cenovno ugodno stanovanje. Brezplačno pridemo k vam, da jih prezamemo. Selman, Ljubljana, Poljanska cesta 13-11. tel. 28980

KDOR MI NUDI posojilo za štiri mesece 60.000 din, mu vrnem z visokim obrestim. Ponudbe v ogl. odd. pod «Sigurna vrtnice» 29002-11

ZA SILVESTROVANJE na ladjah Jugoslavija, odstopam proti prvotni akonacije dve mesti. II. kategorije se pripadajo kabini. Naslov v ogl. odd. 28949-11

NUJNO POTREBUJEM 80.000 din posojila za krajšo dobo. Ponudbe pod «Zelo ugodno» v ogl. odd. 28993-11

AVTOMOBILISTI, POZOR! Prevele avto-sedeže, narejene all po naročilu dobiti. Sarnavsky Vanda, Ljubljana, Friskovec 5 (pobliže Mistrtove ulice) 28997-11

USLUŽBENEC, srednjih let, želi spoznati izobraženo tovarišico, neomeđevane preteklosti, staro 20 do 30 let. Slika zaželena. Le resne odgovore pod «Gorenjski» v oglasnem oddelku. 28982-11

SRB, ki živi v Nemčiji, star 50 let, visok, aeporčen, ima večjo obrt, želi spoznati dekle, ki ima smisel za trgovino in živa v Nemčiji, zaradi ženitve. Ponudbe pod «Samo resno» v oglasnem oddelku. 28691-11

Komisija za delovne odnose in tarif. postavke podjetja »INDOS«, Ljubljana, Moste razpisuje sledeča mesta: 1. VODJE PROIZVODNJE — strojni inženir z ali brez prakse 2. NORMIRČEV 3. RAZPISOVALCA MATERIALA Za delovno mesto pod 2. in 3. je potrebna srednja strokovna ali njej odgovarajoča izobrazba. Plača po dogovoru in tarifnem pravilniku podjetja. 7548-R TOVARNA »INDOS«, Ljubljana, Moste

KOMISIJA ZA SKLEPANJE IN ODPOVEDOVANJE DELOVNIH RAZMERIJ PODJETJA »ELEKTROSIGNAL«, Ljubljana, Parmova 33 razpisuje naslednja mesta: UVOZNEGA REFERENTA za grano 119 SEFA NABAVNE SLUŽBE za jaki in šibki tok NABAVNIH REFERENTOV TEHNIKA - KONSTRUKTORJA za šibki tok TEHNIKA ZA VODSTVO PRIPRAVE DELA KALKULANTA TEHNIČNIH RISARJEV KVALIFICIRANIH ELEKTROMONTERJEV KLJUČAVNICARJEV za delo s pločevino KVALIFICIRAN PLESKARJA za barvanje pločevine SKLADIŠČNIKA za elektromaterial SKLADIŠČNIH DELAVCEV Plača po tarifnem pravilniku. Prošnje z navedbo dosedanjih zaposlitev sprejema TAJNISTVO PODJETJA DO 20. DECEMBRA 1958. 5775-R

Obveščamo vse zavode za socialno zavarovanje, ljudske odbore, invalidske organizacije in druge zainteresirane ustanove in organizacije, kakor tudi posameznike, da je doletel

Zakon o invalidskom osiguranju

z ekspozicijem MOME MARKOVICA, člana zveznega Izvršnega sveta in registrom. Cena je 190 dinarjev.

IZDAJA JE TISKANA V LATINICI IN CIRILICI

Naročila sprejema Komercialno oddeljenje »SLUŽBENOG LISTA FNRJ« Beograd, Kraljevića Marka št. 9.

Tekoči račun 101-11 — 1-30. 7542-R

Dotrpel je v 79. letu starosti naš ljubljani mož, stari oče, in stric IVEN TOMŠIČ posestnik, mlinar in žagar Pogreb dragoga pokojnika bo v ponedeljek, 15. decembra 1958, izprena hiše žalosti na pokopališču v Kočevju. Zaluzjoči: žena Ana, sinovi Ivan, Tone, Mihi; hčerke Malči por. Simonič in Manca por. Flagnani; snaha Anica, Fanika, Zinka; zetje Franjo in Velfrido, vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo. Kočevje, Gornja Radgona, Dvor, Giulia Nova, Cleveland, 13. decembra 1958.

RAZPISI

RAZPIS Ob podlagi 21. čl. Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. l. FRL št. 52-57), komisija pri OBLJ Skofja Loka za imenovanje direktorjev razpisuje mesto direktorja podjetja «Krona» Skofja Loka Pogoji: visoko kvalificiran gostinski delavec z znanjem tujih jezikov in z najmanj 10 letno prakso na turist. položajih: kvalificiran gostinski delavec s 15-letno prakso. Prošnje za razpisano mesto pošljite Občinskemu ljudskemu odboru Skofja Loka, do 25. dec. 1958. R

ZAHVALA

Ob izgubi naše ljubce sestre, tete IVANKE URBANC se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, duhovščini, zdravnikom, prijateljem in znančim, ki so nam na kakršnikoli način pomagali in jo spremili na njeno zadnje pot, iskrena hvala. Sestri in bratje

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi, ki nas je doletela s smrtjo našega se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovo zadnje pot, mu poklonili vencev in cvet. Posebno se zahvaljujemo uslužbencem in sindikalni podružnici trgov. podjetja «Tekstil» v Ljubljani, Trgovskima podjetjema «Gostin» in «Potrošnja» iz Krškega. Lepa hvala tudi zdravniškemu in strežnemu osebju, Onkološkega inštituta v Ljubljani ter zdravnikom iz Krškega za lajšanje bolečin. Nadalje se zahvaljujemo govorniku za tople besede ob njegovem grobu, pevcem ter duhovščini. Prisrčna zahvala vsem njegovim osebnim prijateljem, ki so ga tolažili v boleznih ter vsem znančim, ki so mu stali ob strani. Se enkrat iskrena, globoka zahvala vsem! Globoko Zaluzjoča: družina Zorka.

UMRLI

Umrla je naša ljubljena mama FRANCISKA KOGOVSEK gospodinja Pogreb dragoga pokojnice bo v nedeljo, 14. decembra 1958 ob 15.30 uri iz hiše žalosti na Vrhniki. Zaluzjoči: oče in ostalo sorodstvo.

NAJBOLEJŠE CENE POIZREDNO ZNIŽANIH CENAH

KNJIGE SE DOBE V NAROCNISKEM ODDELKU «SLOVENSKEGA POROČEVALCA» V LJUBLJANI TITOVA 5, OD 8. DO 12. URE IN OD 16. DO 18. URE IN TUDI NA PODRUŽNICAH «SLOVENSKEGA POROČEVALCA» V VSEH VEČJIH KRAJIH SLOVENIJE!

«HICI», «IGRALEC», «KLJUČI SV. PETRA», «LADJA S PREKLETIMI», «MORSKA ROŽA», «MOULIN ROUGE», «POSLEDNJI MOHIKA NEC», «DVA DELA», «O CLOVEKOVI DEJAVNOSTI», «RAZKRINKANI VOHUNI», «LISEČEK», «POPOTOVANJE NA TONGATABU», «O FANTU, KI JE PO SUHEM JADRAL», «MEDVEDIC NIVA», «PEPEL IN DIAMANT».

CASOPISNO PODJETJE «SLOVENSKI POROČEVALEC»

V torek spet nova številka

Iz vsebine:
 »ZLATO LJUDSTVO POD ANDI« — to so utrinki iz zgodovine Inkov.
 »VSTOP PREPOVEDAN« — reporterji so pozikovali poslovno tajno. Bralce na omenjeni prispevek še prav posebej opozarjamo.
 Za ljubitelje ugank prinaša »Tedenska tribuna« novo slikovno nagradno uganko. Spet so razpisane nagrade. Poizkusite srečo, morda boste izrežebani.
 »TEDENSKO TRIBUNO« DOBITE V VSEH TRAFIKAH IN KIOSKIH!

MIZARSKA PODJETJA IN DELAVNICE!

Prodamo vertikalni brusilni stroj
 skoraj nov. Cena ugodna. — »ROLETA« — MIZARSTVO«, KRANJ. 7525-R

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju »INDUSTRIJSKI BIRO« — LJUBLJANA, Parmova 33 — sprejme:

STROJNEGA TEHNIKA
 ki ima veselje za projektiranje naprav in cevovodov v industriji papirja.
 Pogoji: odslužen kadrovski rok in nekaj let prakse.
STENOAKTILOGRAFO
 z znanjem srbohrvatskega jezika.
 Ponudbe pošljite pisмено ali pa se zglasite osebno pri podjetju. 7549-R

Komisija za razpis direktorskih mest pri občinskem ljudskem odboru Sežana

razpisuje
MESTO DIREKTORJA
 gradbeno-detajlističnega podjetja »Preskrba SEŽANA«
 Pogoji: srednja ekonomska šola s 3-letno prakso v vodstvu tovrstnih podjetij ali osebe z več kot 5-letno prakso v vodstvu tovrstnih podjetij.
 Rok prijave do 20. decembra 1958.
 Plača po tarifnem pravilniku.
 Nastop službe 1. januarja 1959 ali po dogovoru.
 Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom, pravilno kolokovane, sprejema komisija za razpis direktorskih mest pri občinskem ljudskem odboru Sežana. 7527-R

Poslovno obvestilo

Zavod »BIROTEHNIKA«, Zagreb,

sporoča poslovnim prijateljem, da je iz njegove sestave izločena založniška delavnost v samostojno ZALOŽNIŠKO-KNJIGARNIŠKO PODJETJE

BIROTEHNIŠKI ZALOŽNIŠKI ZAVOD

s sedežem v Zagrebu, Nikola Tesla 1, p. p. 567,

Telegram: Birozavod Telefoni: 32-070 in 24-692
 Ziro račun pri Komunalni banki v Zagrebu št. 400-702-1-703.

PODJETJE BO ZAČELO DELATI 1. JANUARJA PRIHOD. LETA.

Ugodno prodamo:

VEČ ELEKTROMOTORJEV 220 V (0,22 kv, 0,8 kv, 0,5 kv) 2 KOM DINAMA (AMERIKANSKA) S STIKALNO PLOŠČO
 KOMPRESOR KOMPLETEN
 KOMPRESOR Z ELEKTROMOTORJEM
 2 KOM ELEKTRIČNIH RADIATORJEV Z ELEKTROMOTORJEM
 2 KOM ČEBELARSKE TEHTNICE
 SILOREZNIČO
 REZERVNE DELE ZA OPEL BLITZ 3t: KOLENČASTE GREDI, DIFERENCIALI, REDUKTORJI, PREDNJE Preme, ZAVORNI BOBNI, KRMILA S POLŽI IN POLOSOVINE
 REZERVNE DELE ZA MOTOR STEYR 1,5 t: MOTOR Z MENJALNIKOM, DIFERENCIAL Z REZERVNIMI BOBNI
 DIFERENCIAL KOMPL. 6-TONSKI
 REZERVNI MOTOR ZA KDF
 PREDNJO PREMO: DODGE 3t
 ZA MERCEDES 170 V: MOTOR Z MENJALNIKOM, SAŠIJA, PRVA Prema, DIFERENCIAL, OBROČI TER RAZNE DRUGE AVTODELE.

Agroservis

LJUBLJANA, DRAGA 41
 telefon 32-104

Montažno podjetje »TOPLOVOD«
 Ljubljana, Črtomirova 6,
 sprejme takoj:
 2 strugarja,
 več strojnih ključavnice-čarjev,
 pleskarja, ozir. ličarja kovinskih izdelkov,
 mlajšega komercialista za prodajno službo.
 Plača po tarifnem pravilniku. Osebnostne ponudbe ali pismene prošnje sprejema uprava podjetja v Črtomirovi ulici 6. 7561-R

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju Elektro-Ljubljana okolica, Ljubljana, Parmova 33 — razpisuje sledeča mesta:
 ekonoma na upravi stenodaktilografo na upravi fakturistko v Elektromerinskem servisu Ježica. Osebnostni dohodek po tarifnem pravilniku. — Možen takojšen nastop. — Pismene ali ustne ponudbe sprejema tajništvo podjetja do 17. dec. 1958. 7565-R

ZDRAVSTVENI DOM IVANČNA GORICA

razpisuje mesto:
ZDRAVNIKA
 splošne prakse, ki bi istočasno vršil tudi delo za zaščito matere in otroka.

STOMATOLOGA
ALI DENTISTA
ZOBOTEHNIKA
ZOBNO ASISTENTKO

Plača po pravilniku o plačah ZD kv. gor.
 Ponudbe pošljite do 1. januarja 1959 na upravo ZD 7530-R

Komisija za sprejem in odpust delavcev in uslužbencev pri

»ELEKTROVIGALO«
 LJUBLJANA,
 Karlovska cesta 19,

razpisuje mesto
administrativne moči
 z znanjem strojepljiva.

Nastop možen takoj.
 Plača po tarifnem pravilniku. 7541-R

ZAHVALA
 Vsem, ki ste naši ljubid mami

FRANCISKI TRAVEN

lajšali trpljenje, jo spremili na zadnje pot, ji darovali cvetje in na kakršenkoli način počastili njen spomin — prisrčna hvala.

Magistri v Prečelvi

OBVESTILO

Obveščamo prebivalstvo, da odpre »CROATIATRANS« iz Zagreba dne 15. decembra 1958. leta ekspresno avtobusno progo na relaciji

ZAGREB — LJUBLJANA — ZAGREB

z odhodom iz Zagreba ob 7.30 uri in prihodom v Ljubljano ob 9.30 uri; odhodom iz Ljubljane ob 15. uri in prihodom v Zagreb ob 17. uri.

Potniki, poslužujte se ob vsaki priliki avtobusne proge »CROATIATRANS« IZ ZAGREBA, prispeli boste na določeno mesto udobno, točno, varno in poceni.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri AVTOBUSNO-TURISTIČNEM podjetju

SAP - TURIST BIRO V LJUBLJANI

razpisuje mesti

DVEH KNJIGOVODSKIH MOČI

za delo v računovodstvu podjetja. — Pogoji za sprejem: srednja strokovna izobrazba in ustrežna delovna praksa.

Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Kandidati (-tke) naj pismene prošnje osebno predložijo sekretariatu podjetja ali jih dostavijo na naslov: SAP-TURIST BIRO - LJUBLJANA, Središka ul 13, in sicer do 20. decembra 1958. 7562-R

Ugoden nakup

nudi državnim podjetjem in združnim organizacijam

„IZOLIRKA“
 Ljubljana-Moste

s prodajo sledečih osnovnih sredstev:

1. TOVORNI AVTO OM — ORIONE, 8 ton
2. POLTOVORNI AVTO OPEL - SUPER
3. PRIKOLICA TAM ZA TRAKTORJE, 3 tone
4. AGREGAT ZA IZDELAVO LEDU
5. HIDRAVLICNA STISKALNICA ZA SADJE
6. RAZNI ELEKTROMOTORJI IN ELEKTRIČNI MATERIAL

Ogled v tovarni vsak dan od 6. do 14. ure.

POHITITE Z NAKUPOM, KER SO CENE UGODNE! 7566-R

Sporočamo žalostno vest, da je po dolgi in mučni bolezni umrl član delovnega kolektiva podjetja Elektro Ljubljana - mesto

STANE STARIN

Dragega, vestnega in nesebičnega delovnega tovariša bomo spremili na njegovo zadnje pot v ponedeljek, 15. decembra 1958 ob 14. uri izpred viškega pokopališča.

ELEKTRO LJUBLJANA - MESTO

Po kratki in mučni bolezni je preminila ljuba žena in zlata mama

Mimi Koščak
 roj. OREL

iz Vel. Lese pri Krki

Pogreb bo v ponedeljek, 15. decembra ob 15. uri iz hiše žalosti v Zagradcu na Dolenjskem.

Zaljubljeni: mož MIRKO, otroka: SLAVKO in BOJAN, brat LOJZE z ženo JOŽICO, MAMA ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Vsem, ki ste imeli radi našo zlato, nepozabno mamico

MARIJO ZALAR

Ji poklonili krasne vence in cvetje, jo spremili v tako velikem številu na njeno zadnje pot, za vsa sočustvanja, duhovščini in spoštovanim pevcem za ganljive žalostinke — naša najtoplejša zahvala.

Rodbine: Zalar, Schmidt, Rant, ing. Pust.

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST VSEM NAŠIM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN ZNANECM, DA JE VČERAJ, 13. DECEMBRA 1958 NENADOMA PREMINIL PO KRATKI IN TEŽKI BOLEZNI NAŠ DOLGOLETNI ČLAN KOLEKTIVA IN VODILNI USLUZBENEK V PODJETJU, TOVARIS

FRANJO ŽAGAR

POGREB NAŠEGA DOBREGA TOVARISA IN NEPOZABNEGA SODELAVCA BO V ZAGREBU, NA MIROGOJU, V TOREK, 16. DECEMBRA 1958 OB 15.30 URI.

KOLEKTIV PODJETJA

AVTOCENTAR, Zagreb

Los

Ljubljana, Metelkova 15

Komisija za sprejemanje in odpovedovanje delovnega razmerja razpisuje sledeča mesta:
STROJNEGA INŽENIRJA za konstrukcijski oddelak, lahko brez prakse
STRUGARJA KVALIFICIRANEGA z nekajletno prakso
SKLADIŠČNIKA za steklopihaštvo, vojaščne prostega, lahko brez posebne kvalifikacije
DELAVCEV za priložitev v steklopihaštvo, vakuumu in graduirnici — vojaščne proste
DELAVCEV za skladiščna in transportna dela, nekvalificirane.

Pismene vloge sprejemamo do 25. decembra t.l. 7578-R

Večje industrijsko podjetje v Ljubljani

razpisuje na podlagi sklepa komisije za sprejemanje in odpustanje delavcev sledeča mesta:
STENOAKTILOGRAFA — Pogoji: ustrežna strokovna izobrazba in nekaj prakse.
SEFA PRIPRAVE DELA — Pogoji: lesni tehnik s 5-letno prakso na tem delovnem mestu v lesni stroki ali lesni inženir s 3-letno prakso na tem delovnem mestu.
POSLOVODJO delavske restavracije za Borovnico. — Pogoji: ustrežna izobrazba v gostinski stroki s prakso v vodenju gostinskih obratov.
 Naslov v oglasnem oddelku. Prošnje sprejemamo do 20. dec. 1958, katere prinesite osebno. 7575-R

Sprejemamo takoj ali pozneje

TEHNIKA ZA DOKUMENTACIJO

za obrat služba zvez v Ljubljani.

»ELEKTROPRENOS«, Ljubljana, Hajdrihova 2. 7555-R

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri SGP »PIONIR«, Novo mesto

sprejme v službo takoj

varnostnega tehnika

za gradbeno stroko in centralne obrate

Pogoji: izpit za varnostnega tehnika.

Stanovanje na razpolago, po dogovoru, v mesecu juniju 1959. — Plača po dogovoru. — Pismene ponudbe pošljite na gornji naslov do 31. decembra 1958. 7554-R

PODJETJE

»UMETNI KAMEN«

v Rogaški Slatini,

proda po sklepu Delavskega sveta na javni licitaciji v soboto, dne 20. decembra 1958 ob 10. uri

DVA RABLJENA TOVORNA AVTOMOBILA OPEL-BLITZ

srednje dobro ohranjena. Ponujena cena znaša po 550.000 din za vsako vozilo.

V kolikor se vozila ne bi prodala na javni licitaciji na določen dan do 12. ure, se bodo prodala po licitaciji za pogojeno ceno.

Vozila so na vpogled in na razpolago od 18. decembra dalje. 7560-R

Razpis

UPRAVNI ODBOR

KEMIČNE TOVARNE PODNART

razpisuje mesto za:

Sefa gospodarsko računskega sektorja

POGOJI: višja strokovna izobrazba s prakso, od tega najmanj 2 leti na enakem ali sorodnem položaju ali srednja strokovna izobrazba s prakso; od tega najmanj 3 leta na enakem ali sorodnem položaju.

Pismene ponudbe pošljite na upravo podjetja do 31. decembra 1958.

Nadalje podjetje zaposli KNJIGOVODJO, večšega obratnega obračuna in obračuna plač.

Pogoji: srednja strokovna izobrazba z večletno prakso na navedenih delovnih mestih.

Pismene ponudbe na upravo podjetja.

Tudi vi! ...
lahko prejmete
lepo zapestno uro
v zameno za slatnik

RIO
bogato kolekcijo
•ZLATOROG•
proizvodov
v zameno za srebrnik ki ga najdete v
RIO prašku

Najden slatnik ali srebrnik pošljite na naslov »Zlatorog« Maribor. Priložite Vas naslov.

Zato v vsako hišo RIO, ki je šudovit za pranje perila
Pa ne samo zato, RIO je v resnici šudovito pralno sredstvo

STOJ
NE ZAVRZI
SVINJSKE KOŽE
PRAŠICA ODERI,
KOŽO PA PRODAJ
KOTEKSU!

podjetje za uvoz elektroopreme in elektromateriala, nakup in prodaja proizvodov elektroindustrije FLRJ

Elektronabava

SPOROČA VSEM CENJENIM ODJEMALCEM, DA NE BO IZDAJALO IZ SVOJEGA SKLADIŠČA NOBENEGA BLAGA V CASU
OD 24. DEC. 1958 DO VKLJUČNO 10. JAN. 1959

PROSIMO ZA RAZUMEVANJE! 7524-R

OKRAJNA ZADRUŽNA ZVEZA KOPER
razpisuje mesta:

1. REFERENTA za mladino in kmetijsko šolstvo,
2. PRAVNEGA REFERENTA,
3. REFERENTA za blagovni promet,
4. STENODAKTLOGRAFKE.

Pogoji:
1. srednja kmetijska šola ali agronomska fakulteta,
2. pravna fakulteta,
3. srednja ekonomska šola,
4. administrativna šola ali nepopolna srednja šola s prakso.

Osnovna plača po uredbi, položajna plača po dogovoru.
Prijava pošljite do 20. decembra 1958 na OZZ Koper. 7528-R

Zdravstveni dom Crna na Koroškem, razpisuje naslednja službena mesta za zobno ambulanto v Crni na Koroškem
ZOBOZDRAVNIKA ali **ZOBAKARJA**;
splošno ambulanto v Crni na Koroškem
ZDRAVNIKA splošne prakse
MEDICINSKO SESTRO

Pogoji za razpisana strokovna mesta — ustrezna izobrazba.
Plače po ZJU in pravilniku o plačah. Sodobna strojna oprema in samostojna stanovanja na razpolago. — Prošnje z biografskimi podatki in opisom dosedanjega službovanja pošljite do 29. t. m. razpisni komisiji pri ZD v Crni na Koroškem. 7526-R

Upravni odbor »JUGOINSPEKTA« podjetja za kontrolo kvalitete in kvantitete blaga
razpisuje
NATEČAJ
za šefa Poslovalnice za tehnični material in za šefa Poslovalnice za prehrabne artikle.

Pogoji po predpisih Pravilnika o strokovni izobrazbi uslužbencev gospodarskih organizacij, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinskim poslovanjem in znanjem enega svetovnega jezika.
Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe po sporazumu. Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na »Jugoinspekt«, Ljubljana, Poštni predal 205 do zaključno 20. t. m. 7531-R

GOZDNO GOSPODARSTVO LJUBLJANA
LIKOZARJEVA ULICA 13, p. p. 258

prodaja:
tovorni avto OM ORIONE, nosilnost 8 ton, z 10-tonsko prikolico.
tovorni avto OM Taurus, nosilnost 3 tone s 3-tonsko prikolico.
osebni avto DKW — Univerzale.

Vsa vozila so vozna, dobro ohranjena in naprodaj po ugodni ceni.
Za informacije, oz. ogled avtomobilov, naj se interesi javijo na Osrednji upravi v Ljubljani do 25. decembra 1958, tel. 30-797. 7529-R

PODJETJE »SLAVKO RODIČ«
BUGOJNO — LR BIH

Brzjav: Rodič Bugojno. Telefon: 23 in 40. Telex: 04-150
sklepa pogodbe za

1. VSE VRSTE ŠPIRALNIH VZMETI — kompresivne, ekstenzivne in torzivne iz ži: 0.2 do 5 mm
2. ZADNJE GLAVE NA ZAVORO »MARATHON« — za kolesa (»Torpedo glave«)
3. DELE GLAV »MARATHON« — kot rezervne dele

Specifikacije (s tehničnimi podatki in risbami vzmeti) za serijsko proizvodnjo s predpisanimi dobavnimi roki, naslovite po pošti do 15. decembra 1958.

Uvajamo proizvodnjo:
— RAZPLINJAČE (karburatorje) za motorje 50 do 600 ccm
— PROSTE ZADNJE GLAVE Z ZOBČASTIM POGONOM — za športne tipe koles
— ROČNE ZAVORE Z BOWDEN ŠPIRALO — za športne tipe koles

Dobavljali bomo predvidoma v drugi polovici 1959. 7478-R

ISKRA

Tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov Kru...

sprejme:
INZENIRJA ALI STAREJSEGA TEHNIKA z znanjem angleščine, francoščine in nemščine kot vodjo oddelka za dokumentacijo
INZENIRJA KEMIJE za organski laboratorij začetnika ali s prakso na področju umetnih mas in lakov
TEHNIKA — KEMIKA za organski laboratorij s prakso (lahko tudi začetnik) s področja umetnih mas in lakov
TEHNIKA — METALURGA z livarniško prakso ali začetnika
TEHNIKA — KEMIKA za korozijski laboratorij — začetnika ali s prakso na korozijskem področju
RACUNOVODJO za restavracijo »Iskra« s 5-letno prakso v gostinski stroki
UPRAVNIKA RESTAVRACIJE »Iskra« z ekonomsko srednjo šolo ali najmanj 3-letno prakso na vodilnih položajih v gostinstvu

Pismene ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitve in strokovne izobrazbe pošljite na navedeni naslov ali se zglasite osebno v personalnem oddelku tovarne. Nastop službe je zaželen takoj po dogovoru. 7424-R

Avtotehna
ZASTOPSTVO TUJIH FIRM — LJUBLJANA

SPOROČA SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM, DA V CASU OD 20. DO 31. DECEMBRA 1958 ZARADI
INVENTURE

NE BO IZDAJALA NOBENEGA BLAGA IZ SVOJIH KONSIGNACIJSKIH SKLADIŠČ:
LJUBLJANA, CELOVSKA CESTA 28 — OM, SABRE, GIANI, ADIGE IN FAG
TITOVA CESTA 25 — BOSCH
BREZIČE — VALVOLINE. 7513-R

POZOR, VSEM VODJEM RACUNOVODSTEV.
V kratkem izidejo
TABLICE
ZA KUMULATIVNI OBRAČUN I OBRAČUN INDIVIDUALNIH AKONTACIJA IZ LIČNIH DOHODAKA RADNIKA

Z NAVODILOM ZA PRAKTIČNO UPORABO
Pripravila: RAJKO JOKSIMOVIĆ in BOZIDAR SJERAN
V redakciji TEODORA TOMICA

V tablicah so kumulativno obračunani prispevki iz osebne dohodka za vse osebne dohodke delavcev, ki jih imajo ti v posameznem letu v kateremkoli številu mesecev do povprečnega mesečnega zneska 100.100 dinarjev.

S temi tablicami se izognete dosednji zapletenosti kumulativnega obračuna, vse delo je le v tem, da prepišete že obračunane prispevke iz tabel.

Gospodarske organizacije lahko z njimi brez kakršnihkoli težav izvršijo kumulativni obračun prispevka po potrditvi zaključnega računa, prav tako pa lahko kumulativno obračunavajo prispevke tudi med letom, po preteku leta in za vsak mesec posebej (obračun individualnih akontacij prispevka) in so zato tablice vsestransko uporabne.

Napake, ki jih je v kumulativnem obračunu brez tabel težko kontrolirati, so s temi tabelami izključene.

Tabele bodo olajšale delo tako praktikom, kakor tudi vsem organom, ki kontrolirajo kumulativni obračun, ker je kontrola brez tabel zelo zamudna in nezanesljiva.

TABELE BODO IZŠLE V OMEJENI NAKLADI IN JIH ZATO NAROČITE VNAPREJ. TISKANE BODO V LATINICI.

Naročila sprejema KOMERCIALNI ODDELEK »URADNEGA LISTA FLRJ«, Beograd, Kraljeviča Marka 9 — Ziro račun 101-11. 1-30

Agrotehnika
EXPORT-IMPORT — LJUBLJANA, TITOVA CESTA 19

INVENTURO

OBVESKA SVOJE ODJEMALCE, DA BO IMELA REDNO LETNO

1. V POSLOVALNICI ZA REZERVNE DELE V LJUBLJANI, GOSPOVETSKA 3 — TITOVA 29 IN TAVČARJEVA 11 OD 15. DEC. DO 31. DEC. 1958
2. V SKLADIŠČIH LJUBLJANA, ŠMARTINSKA CESTA IN KAVCIČEVA ULICA OD 3. JAN. DO 9. JAN. 1959
3. V POSLOVALNICI CELJE, CANKARJEVA 1 — CELJE, ASKERČEVA 19, ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI IN SMARTNO OB PAKI OD 3. JAN. DO 7. JAN. 1959
4. V POSLOVALNICI MARIBOR, MELJSKA 5 OD 3. JAN. DO 7. JAN. 1959.

V CASU INVENTURE POSLOVALNICE IN SKLADIŠČA NE BODO V NOBENEM PRIMERU IZDAJALE BLAGA, ZATO PROSIMO VSE ZADRUGE, KMETIJSKA POSESTVA IN OSTALE ODJEMALCE, DA SE PRAVOCASNO OSKRBLJO Z BLAGOM. MED INVENTURO NAROČENO BLAGO BOMO ODPREMILI PO KONČANEM POPISU.

Podjetje za izdelavo usnjene galanterije
»29 NOVEMBAR«, Beograd
Mašala Tita št. 10
razpisuje natečaj
za POSLOVODJO trgovine v Ljubljani
Pogoji: visokokvalificiran delavec v trgovini s najmanj 7-letno prakso, po možnosti v trgovini s usnjeno galanterijo;
za PRODAJALCA trgovine v Ljubljani
Pogoji: kvalificiran delavec v trgovini s najmanj 3-letno prakso, po možnosti v trgovini s usnjeno galanterijo.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja.
Nastop takoj ali najkasneje 1. januarja 1959. leta.
Prijava z biografskimi podatki o dosednji zaposlitvi pošljite na naslov: Podjetje za izdelavo usnjene galanterije »29 Novembar«, Beograd, Mašala Tita 10, najkasneje 15 dni po objavi natečaja.
Za vsa potrebna obvestila se lahko konkurenti obrnejo na gornji naslov. 7487-R

Ob težki, nenadomestljivi izgubi našega dragega
ANDREJA BOZIČA

se lepo zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem ter vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovo zadnji pot, mu poklonili vence in cvetje.

Posebno zahvalo smo dolžni sosedom, ki so nam stali ob strani v teh težkih dneh. Vsem, ki so nam izrazili sožalje, naša globoka zahvala.

Božičevi
Lancovo, Radovljica, 11. decembra 1958.

Medvedji NIVA

ZA 50% ZNIŽANA CENA — SAMO 120 DINARJEV!
SLIKANICA V SRBSKOHRVATSKEM JEZIKU
Krasno darilo DEDKA MRAZA

SOLE, DOMOVI JLA, NAROČAJTE PRI CASOPISNEM PODJETJU »SLOVENSKI POROČEVALEC« LJUBLJANA, TOMIČEVA 1, PP 29 — DOBITE JO V NAROČNINSKEM ODDELKU, TITOVA 5 IN V VSEH PODRUŽNICAH »SLOVENSKA POROČEVALCA« PO SLOVENIJI

Teonavaze božanska goba

Profesor Roger Heim je poročal v francoski Akademiji znanosti o neki mehiški gobi ali gljivi, ki ima poseben učinek na človeka, če jo povzije. Goba raste na planinskih področjih južne Mehike, odkril pa jo je ameriški mikolog (gobar) Gordon Wasson. V neki stari listini jebral o gljivi, za katero trdijo In-

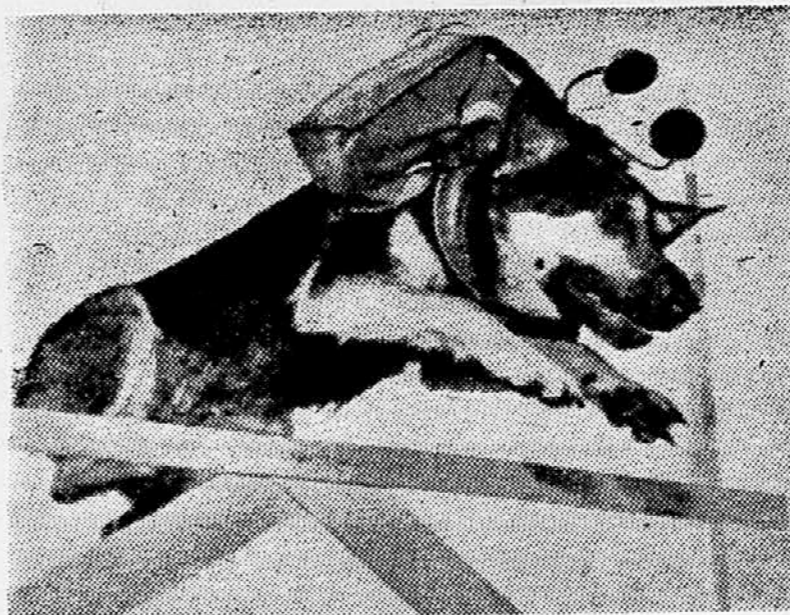
dijanci, da po povzitsu izkazuje privide. Wasson je iskal gobo poimnih deset let. Medtem se je povezal s slavnim francoskim mikologom Heimom, nakar sta skupaj odpotovala v Mehiko. S pomočjo domačinov sta gobo končno našla. Naletela sta na staro indijansko svečenico, ki jim je pokazala, kako je treba gobo pripraviti, da postane užitna. To ni šlo brez posebnih obredov. Zbralo se je okoli dvajset domačinov, ki so sodelovali pri skrivnostni ceremoniji. Vsak je dobil kos pripravljene gobe, ali kakor so jo imenovali »božanske gljive«.

Profesor Heim opisuje učinek po zavžitju gljivnega preparata takole: »Le nekaj sekund po tem, ko sem pojedel svoj obrok, sem postal predmet optičnih in psihičnih anomalij. Barve v prostoru in okolici so postale svetlejšje. Vse sem videl dvojno. Počutil sem se, kot da sem moč-

no vinjen. Dve uri sem doživljal nekakšno fantazijo v modrih barvah.«

Heim je po vrnitvi v Pariz gojil te gljive s prinesenim podgobjem in delal eksperimente z vedno enakim uspehom. Prepričan je, da izvirajo prividi od neke droge, ki jo vsebuje »božanska gljiva«. Verjetno je, da je podobna makovim opiatom. Prevelika doza tega izvlečka bi utegnila povzročiti hude duševne motnje. Sedaj pripravlja Heim večjo količino ekstrakta, da bi biokemiki lahko izločili čisto aktivno snov, ker bo to snov mogoče možno uporabiti v medicinske namene, zlasti kot sredstvo za ublažitev bolečin in morda tudi za zdravljenje duševnih obolenj.

Najbolj zanimiva je okoliščina, da je znanost dobila novo, morda zdravstveno zelo dragoceno snov na podlagi podatkov iz starih zapiskov, ki temelji na izkušnjah preprostih ljudi.

Zadnje čase so začeli modernizirati tudi policijske pse. Opreмили so jih z majhnimi radijskimi sprejemniki, po katerih dajejo psov navodila in povelja. Po opravljeni nalogi zalaja pes v mikrofon in s tem pove, da je izvršil gospodarjevo povelje. Na sliki vidimo psa pri preskoku čez oviro, ki ima na tilniku prijten sprejemnik.

POLPREVODNIKI IZ TELURJA

V Ameriki se ukvarjajo z raziskavami prevodnosti elementa telurja. Telur je nekovinska svetlo siva barve. Po izgledu je podobna kovinam, ne pa po lastnostih. Telur v zlitini z različnimi kovinami ni bil bočoč polprevodnik. Kovine za telurjeve zlitine so bizmut, antimon, arzen, srebro, baker, magnezij, kadmij in indij. Telurjeve člene bi uporabljali kot tranzistorje, za sončne baterije in v hladilnikih na elektronski pogon.

Posebna uporaba se obeta telurju v hladilnikih. V posebni zlitini telurja z bizmutom so opazili, da se okolica te zlitine ohladi, če teče skozi zlitino električni tok. Z baterijsko sestavo takih členov bi bilo mogoče sestaviti ohlajevalno napravo, ki bo utekočinila zrak, brez uporabe pritiska, kakor je to običaj pri sedanjih postopkih za utekočinjenje zraka. Poskuse delajo na inštitutu Batalle, končni izsledki pa še niso znani.

VELIKA STAVA

337. Howard Thacker, ki je bil pričakoval, da bo za svoje besede nagrajen z navdušenim odobravanjem, je začuden prizidniji obzvi, ko tišine v razredu ni hotelo biti konec. Ta mladina! Nehvaležna, nevjgojena! Sploh ne razume njegove velikodušnosti, ne zna ceniti njegovega priznanja mlademu rodu in taborniškimi organizaciji še posebej!

338. V razredu je res zavladala zmedena tišina. Z županovim povabilom so namreč spavalji po vodi vsi skromni, a lepi načrti, o katerih so taborniki pramisljali ves mesec, ko so se pripravljali na snidenje. Nič ne bo z nameravanim taborniškimi pohodom do lovške kočje, nič ne bo s slovesnim tabornim ognjem in zakoličenjem obljubljenega zemljišča...

339. Učitelj Dollan, ki ga je zagonetni molk že malo skrbel, se je oddahnil. »No, vendarle so se spomnili!« si je mislil, ko se je dvignil vodnik Tom in se županu z izbranimi besedami vlnudno zahvalil za ponudbo in izkazano priznanje. Howard Thacker se je zadovoljen odpravil domov. »Kaj niso tako slabi fantje, dobro vedo, kako se spodobiti!« mrmral

Industrijska proizvodnja redkih prvin

V Ameriki so pričeli izdelovati kovino strlij, ki spada med redke elemente v industrijskem obsegu. Produkcije je omogočil postopek za čiščenje kovine s posebnimi ionskimi izmenjevalci. Po tem postopku dobljen strlij je 99,99-odstoten. Z naraščanjem proizvodnje je padla cena. Pred tremi leti je stal en gram strlija 500 dolarjev, danes stane samo še 3 dolaria.

Nekemu fotografu iz San Antonia v Texasu se je posrečil nenavaden posnetek — podgana napada mačko! Kaže, da je tokrat bilo drugače kot sicer in je podgana ustrahovala svojega najnevarnejšega sovražnika.

Nič več ponarejanja

Strokovnjak za atomsko energijo dr. W. F. Libby je predlagal, naj bi bankovcem dodali neznatno količino določene radioaktivne elementa. Tehnično je to že danes izvedljivo, ne da bi bili novi bankovci nevarni človekovemu zdravju. Prodajalci in ljudje, ki imajo veliko opravka z denarjem, bi z Geigerjevimi števcem mimogrede ugotovili, če je bankovec pravi. Kaže, da se bodo bočoč ponarejevalci denarja morali lotiti študija jedrske fizike.

Izkoriščanje sončne energije

Človeštvo se že dolgo ukvarja z vprašanjem, kako spremeniti energijo sončnih žarkov v druge oblike energije, ki jih je mogoče praktično izkoristiti. Znanstveniki so izračunali, da bodo zemeljski viri rudniških goriv izčrpani v enem ali dveh stoletjih, če bodo ostala ta goriva še nadalje glavni energetski vir. Ti viri pa bi mogli zadostovati še nekaj tisočletij, ako bi zadovoljili stalno naraščanje potrebe po energiji iz novih virov, predvsem iz sončnih žarkov. Sprva bi bili sončni žarki le pomožni energetski vir v krajih, kjer je dovolj sonca vse leto, pozneje pa bi lahko postali glavni vir energije.

Človeštvo se že dolgo ukvarja z vprašanjem, kako spremeniti energijo sončnih žarkov v druge oblike energije, ki jih je mogoče praktično izkoristiti. Znanstveniki, inženirji in izumitelji so zgradili po vsem svetu že veliko poskusnih naprav in strojev, ki delujejo na podlagi sončne energije. Nekateri izmed teh naprav so izredno koristne in tudi že redno obratujejo.

Tehnično je najtežje spremeniti sončno izžarevanje v toploto. Ko se sončni žarki upro na predmet, katerega

površina je črno pobarvana, jih ta površina skoraj popolnoma upija. Njihova energija se spremeni v toploto, ki jo je mogoče izkoristiti bodisi neposredno bodisi s pomočjo dodatnih energetskih sprememb. Količina toplote je odvisna od količine, ki jo je vsrkal določen predmet ozroma aparat. Če hočemo doseči visoko temperaturo, koncentriramo sončne žarke s pomočjo zrcal. Tako dosežemo vročino do celo 3800 stopinj.

Največji nedostatek sončne energije je v tem, da ni stalno na razpolago. Zaenkrat je mogoče zbirati to energijo tehnično in gospodarsko rentabilno le v določenih primerih. To vprašanje je posebno očitno v krajih, kjer je potrebna stalna preskrba z energijo. V takih primerih je mogoče izkoristiti sončno energijo samo skupaj z drugimi energetskega izvira.

Cevprav je težko prerokovati, kakšno vlogo bo imelo izkoriščanje sončne energije v prihodnosti, je že sedaj gotovo, da bo sončno izžarevanje zadovoljevalo energetske potrebe za domačo uporabo, za majhne motorje in morda tudi za razsvetljavo podeželskih skupnosti v krajih redke naseljenosti, kjer ni velikih potrošnikov.

101 milijon globokoli

»Dva je šla!« Ko sem tokrat zasišal eksplozijo, sem bil pod vodo. Eksplozija mi je skoraj razrgala bobniče. Ko sem prišel iz vode, mi je zvonilo v ušesih; odtokla pa je ravno v pravem trenutku, da sem videl visoki vodni steber, ki se je že rušil nazaj v morje in padal po smešno skrajšani krmi japonske ladje.

Eden spredaj in eden zadaj. Ni slabo. Tretjega sem nameril v dimnik. »Tri je šla!« Spet pričakovanje. To bo plačilo. Da bi bolj za gotovo vedeli, da je ladja Q zares razbita, smo jo morali zadeti z več torpedi — vsaj s tremi, še raje z vsemi štirimi. Nagel, pritičen blisk z ladje — topovski ogenj! Odvezale je enega svojih bočnih topov in na slepo srečo ustrelil proti nam! Zavijanja granate nisem slišal niti za hip, a tudi če bi ga, se ne bi zmenil za to. To je plačilo, to je trenutek maščevanja. Tole je za Walrus in za Jima, Hugh, Dava in ostale. In to je tudi za Stockerja Kana, ki ne bo nikoli imel otrok, da bi se ponosno spominjali očeta, ki je dal življenje za svojo deželo, in za Hurry Kane in za Lauro in za vse ljudi, katerih življenje je bilo razbito zaradi te idiotske vojne. Tudi za Roya Savaga in Needlefish, katerih kosti razpadajo nekje blizu kraja, kjer smo mi ta hip...

BRRRUUMMMMM! Številka tri je potrkala na domača vrata, prav pod dimnik. Blisk eksplozije, ki jo je povzročil torpedo ob koncu svoje poti, ležeče plitvo pod morskovo površino, mi je za trenutek zakril razgled na ladjo. Vodni steber se je vzdignil visoko v nebo — zdela se mi je, da se dimnik premika nekam čudno, drugače kot divje se zibajoči dimniki ostalih ladij — ko se je bela voda spet zila v morje, se je dimnik pijano nagibal naprej in se počasi optekal dalje. Tudi njegovo nihanje je bilo za spoznanje različno. Počasnejše, dalj proč na vsako stran, kadar ga je zazibalo morje.

Četrta riba. Na isti kraj — tja, kjer je bil dimnik. Pritisni na gumb. »Štiri je šla, kapitan!« To bi morde lahko prihranili. Iz zadnjega zamaha se

jambora nista več vrnila v prejšnji položaj, ostala sta nagnjena proti meni. Zazdelo se mi je, da vidim del krova, ki je bil bolj siv, medtem ko so bili boki črni. Zdaj se vzravnavajo — spet se dvigajo, četudi počasi — ne, vzdiguje jih samo val, ki gre pod ladjo. Navzdol sta se spuščala jambora, niže kot kdajkoli nad črno, požrešno vodo, krov pa se je zdaj jasno razločil kot siva lisa nad črnim spodnjim robom boka.

Naš četrti torpedo se je zabil pravokotno vanj, prav v temno liso na sredi, kjer sta bila dimnik in osrednje nadpalube.

Naveličano, kakor da bi bila utrujena od spopada in naporov, sta legla jambora na vodo. Trup se je razklal na dva dela; medtem, ko se je valovje valilo vanju, sem bežno zagledal njuno dno.

»Radar kaže, da se potaplja, kapitan! Zdej iztiskamo vodo iz tankov!« Sprednji del Eel se je naglo dvignil iz vode; namesto običajnega zraka, ki bi ga stisnili s kompresorji, so uporabili zaloge zraka pod visokim pritiskom. Zdelo se je, da smo bili v nekaj trenutkih popolnoma na površju. Keith in Al sta se mi pridružila. Brez besed sem pokazal z roko čez krmo. Pod mojimi nogami je zagrmel glavni induktor.

»Ukazal sem, naj ga poženejo, kapitan,« je rekel Keith. »Čez kako minuto bomo vključili stroje.« Vsi trije smo gledali čez krmo in takrat so se oglašili štirje izpušniki; z vetrom smo zasišali blede odmev rjovenja naših strojev. Al mi je ponudil čist kos papirja in mi pomagal osnažiti TBT.

Dva nizka kosa podrtije, ki sta ostala od našega nasprotnika, smo komajda razločili, pa še to bolj po njuni rdeči barvi kot po oblikah. Sleherni val, ki se je zagljal nanju, ju je prekril, in končno smo videli samo še enega.

»Kolikšna je razdalja, opazovalni?« sem zaklical v zadnji zvočnik.

»Osem sto jardov, sir!« Ves čas napada smo pluli s krmo naprej. »Na radarskem zaslonu imamo še zmeraj tiste štiri lise. mosti!«

Tisti hip je izginil tudi drugi od obeh rdečih delov. Dolgo smo strmeli proti kraju, kjer je ležal, in končno spoznali, da je izginil tudi ta. »Most, ena izmed tistih lis je izginila! Tri so še tu, pojavljajo se in izginjajo!«

»Ne ve, o čem govori!« je zamrmral Al.

»Ne, prav ima. To so trije rešilni čolni!« Keithov glas je bil stvaren.

Kajpak, rešilni čolni! Bungo je ravno pravi mož za to, da preživi nevihto v njih. Ker je do obale manj ko petdeset milj, bo čez teden dni spet pri svojem starem delu s prislukovalnimi aparati in strokovnjaki za globinsko bombardiranje!

»Dol, oba!« sem spregovoril surovo. Usta so mi bila nenavadno suha.

»Zakaj, kaj pa je...?« Samo pogled in Keith je umolknil. Z roko sem nestrno zamahnil proti vratom.

»Krmilo popolnoma desno! Obe strani z vso močjo naprej!« Tokrat ni bilo pri obračanju nobenih težav, saj nam je veter pomagal. Potem nas je rinil naprej, mi pihal v hrbet in valil valove nad nas z zadnje strani. Ko so se valovi kakor lokomotive valjali mimo nas in pod nami, se je zdaj dvigala najprej krma in za njo kljun. Vsakokrat, kadar se je vzdignil kljun iz vode, je zaštrli. dvajset čevljev v zrak, nato pa ga je voda spet dohitela.

Pritisnil sem gumb pri sprednjem zvočniku. »Radar« Kakšen je položaj najbližje lise in kolikšna je razdalja do nje!«

»Tri-ni-nič, tisoč!« »Sporočajte mi razdalje med približevanjem!« Namerjeni smo bili nekoliko na desno od nje. Čez nekaj trenutkov sem zagledal majhen čoln z vesli izven vode; držali so jih naravnost v nebo. Zdej je bilo bolje videti; spoznal sem, da se dani. Nekoliko proti desni. »Pojdite na tri-ni-pet!« To nas je namerilo naravnost proti njemu. Prihajali smo. Zdej so nas zagledali, se spirali na vesla in zrl na nas. Vrsta obrazov je strmela iznad sključenih teles; njihove glave so bile potegnjene med ramena